

RAPORT O STANIE GMINY ŚWIDNICA 2023

ZESPÓŁ REDAKCYJNY

KIEROWNICY DZIAŁÓW
URZĘDU GMINY ŚWIDNICA
ORAZ DYREKTORZY I KIEROWNICY
JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH

ul. Głowackiego 4
58-100 Świdnica

tel. / fax +48-74- 852-30-67

<http://www.gmina.swidnica.pl>
e-mail: urząd@gmina.swidnica.pl

RAPORT O STANIE GMINY ŚWIDNICA

WPROWADZENIE	3
1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY	4
1.1. Położenie administracyjne	5
1.2. Struktura funkcjonalno-przestrzenna	5
2. SYSTEM ZARZĄDZANIA STRUKTURAMI SAMORZĄDU	8
2.1. Organizacja systemu zarządzania gminą	8
2.2. Dokumenty strategiczne i programowe	9
2.3. Uchwały Rady Gminy	11
2.4. Promocja gminy	18
3. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	20
3.1. Tło geograficzne	20
3.2. Dokumenty	22
3.3. Inwestycje i działania 2021	22
4. DEMOGRAFIA I MIESZKALNICTWO	24
4.1. Ludność	24
4.2. Mieszkalnictwo	26
4.3. Finansowanie	27
4.4. Inwestycje i działania 2021	28
5. GOSPODARKA I RYNEK PRACY	29
5.1. Bezrobocie	29
5.2. Przedsiębiorczość	30
5.3. Atrakcyjność inwestycyjna	32
6. OŚWIATA I WYCHOWANIE	34
6.1. Wychowanie przedszkolne	36
6.2. Szkolnictwo podstawowe	37
6.3. Finansowanie oświaty	43
6.4. Działania i projekty zrealizowane w gminnych placówkach oświatowych w 2021 r.	46
6.5. Dokumenty	47
7. KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO	43
7.1. Kultura	43
7.2. Zabytki	45
7.3. Finansowanie	47
7.4. Dokumenty	47
7.5. Inwestycje i działania 2019	48
8. TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA	52
8.1. Atrakcyjność turystyczna	52
8.2. Szlaki turystyczne	52
8.3. Sport i rekreacja	54
8.4. Finansowanie	56
8.5. Inwestycje i działania 2021	57
9. OCHRONA ZDROWIA	60
9.1. Infrastruktura ochrony zdrowia	60
9.2. Finansowanie	60
9.3. Dokumenty	60
10. POMOC SPOŁECZNA	61
10.1. Pomoc społeczna	61

	10.2. Dokumenty	66
11.	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	71
	11.1. Policja i Straż Pożarna.....	71
	11.2. Finansowanie	72
12.	TRANSPORT I KOMUNIKACJA	73
	12.1. Transport drogowy	73
	12.2. Transport kolejowy.....	74
	12.3. Transport zbiorowy.....	74
	12.4. Drogi rowerowe	74
	12.5. Finansowanie	75
	12.6. Inwestycje i działania 2021	76
13.	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	80
	13.1. Sieć wodociągowa	80
	13.2. Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnie ścieków	82
	13.3. Sieć energetyczna i oświetlenia.....	83
	13.4. Sieć gazowa.....	84
	13.5. Sieć ciepłownicza.....	84
	13.6. Odnawialne źródła energii	84
	13.7. Gospodarka odpadami.....	85
	13.8. Łączność.....	86
	13.9. Dokumenty	87
	13.10. Inwestycje i działania 2021	88
14.	PLANOWANIE PRZESTRZENNE	89
	14.1. Planowanie miejscowe.....	89
	14.2. Dokumenty	89
	14.3. Decyzje administracyjne	96
	14.4. Inwestycje i działania 2021	97
15.	WSPÓŁPRACA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA	98
	15.1. Współpraca wewnętrzna.....	98
	15.2. Współpraca zewnętrzna	99
	15.3. Dokumenty	101
	15.4. Inwestycje i działania 2021	101
16.	GOSPODARKA FINANSOWA I WARTOŚĆ MIENIA	102
	16.1. Budżet gminy	102
	16.2. Budżet partycypacyjny	115
	16.3. Stan mienia	121

WPROWADZENIE

Raport o stanie gminy Świdnica został sporządzony na podstawie art. 28 aa ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Obejmuje podsumowanie działalności Wójta Gminy Świdnica w 2020 roku. Stanowi kontynuację dokumentu z 2018 r., który był raportem otwarcia dla kolejnych raportów o stanie gminy, które rokrocznie będą przedstawiać podsumowanie działalności wójta, a w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu partycypacyjnego. Raport zawiera szczegółowe informacje o wielu dziedzinach ważnych dla funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego i w syntetycznym ujęciu wskazuje jej główne uwarunkowania przestrzenne oraz tendencje rozwojowe. Porównanie z latami poprzednimi daje natomiast możliwość analizy zmian społeczno-gospodarczych, które dokonały się na przestrzeni lat, oraz zachodzących tendencji rozwojowych. Prezentacja aktualnej, wewnętrznej i zewnętrznej, sytuacji gminy w poszczególnych dziedzinach funkcjonowania pozwala również wskazać wyzwania, jakie stoją przed jednostką w kolejnych latach.

Strona 3

Zakres tematyczny. Raport o stanie gminy Świdnica zawiera wielowymiarową analizę społeczną, ekonomiczną, przestrzenną, infrastrukturalną i instytucjonalną oraz szczegółowe informacje o wielu dziedzinach ważnych dla funkcjonowania gminy. Obejmuje między innymi prezentację procesów zachodzących w gospodarce narodowej z uwzględnieniem zjawisk istotnych z punktu widzenia rozwoju: procesów demograficznych, tendencji na rynku pracy i zachowań podmiotów gospodarczych. W 14 blokach tematycznych prezentuje on informacje o stanie zagospodarowania i trendach rozwojowych oraz porównuje je do wielkości powiatowych, regionalnych i krajowych. Informacje zostały podzielone na bloki tematyczne obejmujące takie obszary jak:

- środowisko przyrodnicze
- demografia i mieszkalnictwo
- gospodarka i rynek pracy
- oświata i wychowanie
- kultura i ochrona dziedzictwa narodowego
- turystyka, sport i rekreacja
- ochrona zdrowia
- pomoc społeczna i bezpieczeństwo publiczne
- komunikacja i transport
- infrastruktura techniczna
- współpraca wewnętrzna i zewnętrzna
- planowanie przestrzenne
- gospodarka finansowa i wartość mienia
- system zarządzania strukturami samorządu

Analizowane obszary zawierają ponadto informację na temat ich finansowania. Statystyczny obraz gminy zaprezentowany został w oparciu o zestaw wskaźników zarówno w układzie tabelarycznym, jak i w postaci wykresów.

Zakres czasowy. Raport o stanie gminy został opracowany przy wykorzystaniu najbardziej aktualnych danych pochodzących ze statystyki publicznej (GUS, BDL) oraz w oparciu o informacje i materiały uzyskane z działań urzędu, gminnych jednostek organizacyjnych i innych instytucji działających na terenie gminy. Ocena zjawisk i zmian zagospodarowania dokonana została poprzez porównanie stanu z obecnego, tj. głównie roku 2020. Pozwoliło to na przedstawienie aktualnej informacji o stanie zagospodarowania i rozwoju społeczno-gospodarczym jednostki terytorialnej oraz wskazanie najistotniejszych tendencji zmian zachodzących na jej terenie.

Wykaz użytych skrótów:

GOKSiR	Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji	PIG	Państwowy Instytut Geologiczny
DWKZ	Dolnośląski Wojewódzki Konserwator Zabytków	RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
PGWWP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	RPOWD	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego
GUS	Główny Urząd Statystyczny	RWD	Ramowa Dyrektywa Wodna
IUNG	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach	SUIKZP	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
JCWP	Jednolite Części Wód Powierzchniowych	UE	Unia Europejska
MPZP	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
AW	Aglomeracja Wałbrzyska	BDL	Bank Danych Lokalnych
ŚGKP	Świdnickie Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. w Bystrzycy Dolnej	GZO	Gminny Zespół Oświaty
GOPS	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	SSM	Szkolne Schronisko Młodzieżowe

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY

1.1. Położenie administracyjne

Gmina Świdnica zlokalizowana jest w zachodniej Polsce, w południowej części województwa dolnośląskiego, na terenie powiatu świdnickiego. Położona jest wokół miasta Świdnica, będącego jej siedzibą administracyjną. Od północy graniczy z gminami Jaworzyna Śląska i Żarów, od wschodu z gminami Marcinowice i Dzierżoniów, od południa z gminą Pieszycy i gminą Walim, natomiast od zachodu z miastem Wałbrzych i Świebodzice. Gmina położona jest około 53 km od stolicy regionu – Wrocławia, w pobliżu głównych miast: Dzierżoniów 19 km, Wałbrzych 20 km, Legnica 58 km i Jelenia Góra 63 km.

POWIERZCHNIA: 20 784 ha

ODLEGŁOŚCI: 53 km Wrocław

63 km Jelenia Góra

58 km Legnica

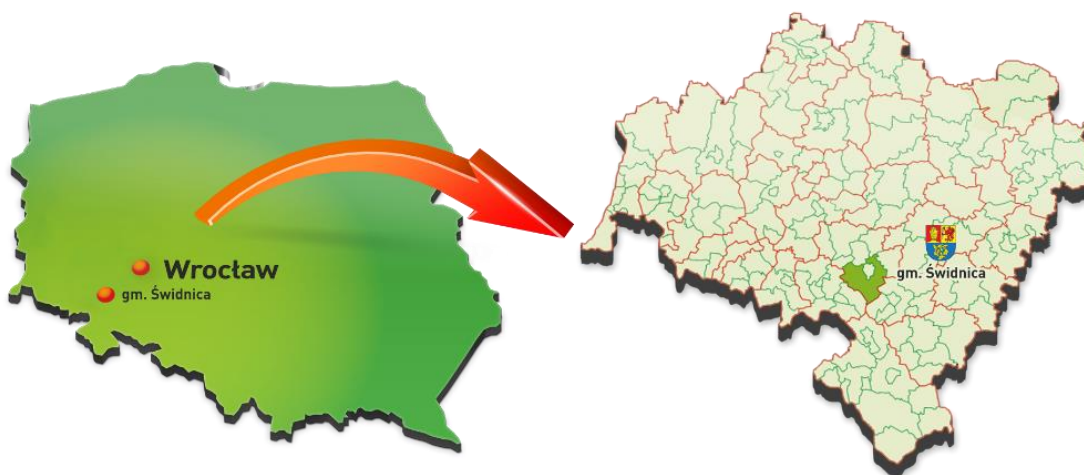
20 km Wałbrzych

19 km Dzierżoniów

POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE:

50°51'N 16°30'E

SCHEMAT 1. Położenie gminy na tle Polski i woj. dolnośląskiego [2023]

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.gmina.swidnica.pl.

Zewnętrzne powiązania komunikacyjne gminy zapewnia droga krajowa nr 35 (relacji: Wrocław – Świdnica – Świebodzice – Wałbrzych – Mieroszów – granica państwa), drogi wojewódzkie nr: 379 (Wałbrzych – Świdnica) i 382 (Legnica – Nysa) oraz przebiegająca w odległości około 30 km autostrada A4, będąca częścią europejskiego szlaku komunikacyjnego E-40, a także duży węzeł kolejowy w Jaworzynie Śląskiej zlokalizowany w odległości około 10 km od gminy. Najbliższe lotnisko – w Mirosławicach – oddalone jest o około 25 km, natomiast Port lotniczy Wrocław-Strachowice o około 53 km.

1.2. Struktura funkcjonalno-przestrzenna

Gmina Świdnica w swoich granicach administracyjnych zajmuje powierzchnię 20 784 ha, co stanowi 28% powiatu świdnickiego i zalicza ją do gmin dużej wielkości. Gmina Świdnica podzielona jest na 33 sołectwa, a ludność zamieszkuje w 35 wsiach: Bojanice, Boleścin, Burkatów, Bystrzyca Dolna, Bystrzyca Górna, Gogołów, Grodziszczce, Jagodnik, Jakubów, Komorów, Krzczonów, Krzyżowa, Lubachów, Lutomia Dolna, Lutomia Górna, Mała Lutomia, Makowice, Miłochów, Modliszów, Mokrzeszów, Niegoszów, Opoczka, Panków, Pogorzała, Psenno, Słotwina, Stachowice, Stachowiczki, Sulisławice, Wieruszów, Wilków, Wiśniowa, Witoszów Dolny, Witoszów Górny i Zawiszów.

Największa liczba ludności zamieszkuje miejscowości sąsiadujące z miastem Świdnica: Pszenno (1,93 tys. osób; tj. 11,35% populacji gminy), Witoszów Dolny (1,68 tys. osób; 9,9%), Słotwina (1,11 tys. osób; 6,61%) oraz miejscowości położone na obrzeżach gminy, takie jak: Mokrzeszów (0,99 tys. osób; 5,82%) i Lutomia Górna (1,01 tys. osób; 5,94%). W roku 2023 w porównaniu do roku 2022 największy wzrost liczby mieszkańców odnotowano w Pszenniu (+46 osoby), Witoszowie Dolnym (+44 osoby), Boleścinie (+16), Bystrzycy Dolnej (+13) osób. Natomiast największy odpływ ludności nastąpił w miejscowościach: Bojanice (-16 osób), Mokrzeszowie (-11 osób), Grodziszczu (-9 osób).

TABELA 1. Wykaz miejscowości i liczba stałych mieszkańców [2022-2023].

Lp.	Nazwa miejscowości	2022	2023	Zmiana 2022-2023
1.	Bojanice	480	464	-16
2.	Boleścin	669	685	16
3.	Burkatów	762	768	6
4.	Bystrzyca Dolna	670	683	13
5.	Bystrzyca Górna	651	656	5
6.	Gogołów	322	318	-4
7.	Grodziszcze	863	854	-9
8.	Jagodnik	352	350	-2
9.	Jakubów	86	86	0
10.	Komorów	750	747	-3
11.	Krzczonów	302	297	-5
12.	Krzyżowa	222	221	-1
13.	Lubachów	399	393	-6
14.	Lutomia Dolna	813	813	0
15.	Lutomia Górna	1004	1012	8
16.	Mała Lutomia	74	236	1
17.	Makowice	235	75	1
18.	Miłochów	213	216	3
19.	Modliszów	169	173	4
20.	Mokrzeszów	1003	992	-11
21.	Niegoszów	113	115	2
22.	Opoczka	254	257	3
23.	Panków	229	230	1
24.	Pogorzała	255	253	-2
25.	Pszzenno	1899	1935	46
26.	Słotwina	1130	1127	-3
27.	Stachowice	178	178	0
28.	Stachowiczki	64	64	0
29.	Sulistawice	88	90	2
30.	Wieruszów	134	136	2
31.	Wilków	337	342	5
32.	Wiśniowa	193	192	-1
33.	Witoszów Dolny	1644	1688	44
34.	Witoszów Górny	310	313	3
35.	Zawiszów	91	91	0
Ogółem:		16 948	17 050	102

Źródło: opracowanie na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

Blisko $\frac{3}{4}$ obszaru gminy zajmują użytki rolne (14 574 ha; 70,1% powierzchni gminy). Znaczącą część powierzchni stanowią również grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione (4 909 ha; 23,6%). Tereny zabudowane i zurbanizowane zajmują 1 107 ha; 5,3%). Tereny mieszkaniowe to 189 ha (17,1%), natomiast tereny przemysłowe 58 ha (5,2%) oraz tereny rekreacji 49 ha (4,4%). Pozostałe tereny zabudowane stanowią (34 ha; 3,1%), to użytki kopalne (7 ha; 0,6%) oraz tereny niezabudowane (6 ha; 0,5%). Wśród użytków rolnych dominują grunty orne (11 899 ha; 81,6% powierzchni użytków rolnych).

Foto: Psenno to największa miejscowość w gminie Świdnica. W 2023 roku odnotowano wzrost liczby mieszkańców w porównaniu z rokiem 2022 o 46 osób. Nowe osiedle mieszkaniowe, foto z lotu ptaka

Foto: Witoszów Dolny w 2023 r. uplasował się na II miejscu pod względem przyrostu liczby mieszkańców (+44)

2. SYSTEM ZARZĄDZANIA STRUKTURAMI SAMORZĄDU

2.1. Organizacja systemu zarządzania gminą

Mieszkańcy gminy Świdnica tworzą z mocy prawa **lokalną wspólnotę samorządową**. Organami samorządu gminy jest **Rada Gminy** (15 Radnych) – organ stanowiący i kontrolny wykonujący swoje zadania przy pomocy 6 statutowych komisji oraz **Wójta Gminy** pełniącego rolę organu wykonawczego. Kontakty władz samorządowych z mieszkańcami zapewniane są zarówno w sposób zinstytucjonalizowany, poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi, szkołami, m.in., jak również poprzez bezpośrednie spotkania władz z mieszkańcami, przyjmowanie wniosków i skarg, dyżury pełnione przez radnych oraz wyspecjalizowane służby Urzędu Gminy, a także za pośrednictwem mediów.

Organ uchwałodawczy. Rada Gminy jest organem stanowiącym i kontrolnym na terenie Gminy Świdnica. W ramach swoich kompetencji rada podejmuje uchwały o charakterze prawnym, w tym przepisy gminne, budżet gminy, uchwały o wyborze członków organów gminy. Do właściwości rady należą wszystkie sprawy będące w zakresie działania gminy, o ile ustawy nie stanowią inaczej. Organizację wewnętrzną i tryb pracy rady i jej organów określa statut gminy.

Radni Gminy Świdnica VIII kadencji 2018-2023:

– Regina Adamska – Przewodnicząca Rady Gminy Świdnica	– Eligiusz Janasik
– Daniel Wiczorek – Wiceprzewodniczący Rady Gminy	– Kazimierz Korta
– Arkadiusz Piaseczny – Wiceprzewodniczący Rady Gminy	– Lucyna Mroczek
– Teresa Bąk	– Piotr Okoniewski ¹
– Andrzej Chmiel – wybrany 14.04.2019 w wyborach	– Beata Szyszka
uzupełniających do Rady Gminy Świdnica (Zarządzenie Nr	– Łukasz Świeczko
34 Wojewody Dolnośląskiego z dnia 29.01.2019 r.	– Jadwiga Wicher
– Bronisław Dratwa	– Tadeusz Żuberek
– Paweł Dziurdzia	
– Roman Jadach	

Komisje Rady Gminy Świdnica: Komisja Rewizyjna, Komisja Skarg, Wniosków i Petycji, Komisja Budżetu i Finansów, Komisja Oświaty, Kultury, Sportu i Turystyki, Komisja Gospodarki Komunalnej, Przestrzennej i Budownictwa, Komisja Rolnictwa, Zdrowia i Ochrony Środowiska.

Organ wykonawczy. Wójt Gminy stanowi organ wykonawczy Rady Gminy. Zgodnie z ustawą wykonuje on uchwały rady oraz zadania gminy określone przepisami prawa, m.in.: gospodarowanie mieniem gminy, wykonywanie budżetu, zatrudnianie i zwalnianie kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

Obecnie w organem wykonawczym jest Wójt Gminy – Teresa Mazurek, która nadzoruje zadania realizowane przez przydzielone im działy Urzędu Gminy i pośrednio podporządkowane gminne jednostki organizacyjne oraz wydzielone stanowiska.

¹ Wygaśnięcie mandatu radnego Rady Gminy Świdnica na podstawie Postanowienia Nr 1/2019 Komisarza Wyborczego w Wałbrzychu I z dnia 17 stycznia 2019 r.

Jednostki organizacyjne Gminy Świdnica:

- Szkoła Podstawowa w Bystrzycy Górnej
  - Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Grodziszczu
  - Szkoła Podstawowa w Lutomi Dolnej
  - Szkoła Podstawowa w Mokrzyszowie
  - Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Pszennie
  - Szkoła Podstawowa im. Ludwika Wawrzyńskiej w Witoszowie Dolnym
  - Przedszkole w Bystrzycy Dolnej
  - Żłobek Gminy w Pszennie
  - Przedszkole „Bajkowa Dolinka” w Pszennie
  - Przedszkole w Witoszowie Dolnym
  - Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Lubachowie
  - Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji
  - Gminny Zespół Oświaty w Świdnicy
  - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
  - Gminna Biblioteka Publiczna
- Świdnickie Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.

2.2. Dokumenty strategiczne i programowe

Zgodnie z przyjętą do realizacji w 2020 roku **Strategią Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2020-2027**, rozwój gminy Świdnica koncentruje się na aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców w obszarze rolnictwa i turystyki. Z zachowaniem zasady lokalnego partnerstwa jego kierunki wyznaczają strategiczne wyzwania i priorytety oraz sposoby ich realizacji. Określają więc podstawowe wartości, na których opiera się polityka władz samorządowych gminy. Formułując wiązkę celów rozwojowych dla gminy Świdnica skoncentrowano się przede wszystkim na wskazaniu komplementarnych celów strategicznych, których realizacja zapewni niwelację pozornych sprzeczności oraz harmonijny, długookresowy i zrównoważony rozwój.

W 2023 roku na obszarze gminy Świdnica obowiązywały następujące dokumenty strategiczne i programowe:

OBSZAR	STRATEGIE, POLITYKI, PLANY, PROGRAMY		
	Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca	Realizacja 2023
DOKUMENTY STRATEGICZNE	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2020 – 2027	Uchwała nr XXVI/261/2020 Rady Gminy Świdnica z dnia 9 lipca 2020 r.	✓ Rozdziały 3-16, w tym inwestycje i działania
OCHRONA ŚRODOWISKA	Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Świdnica	Uchwała na XX/167/2016 Rady Gminy Świdnica z dnia 22 stycznia 2016 r.	✓ Rozdziały 3, 4 i 12, w tym inwestycje i działania
	Program przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych na ścieki bytowo-gospodarcze	Uchwała nr LXI/ 601/2022 Rady Gminy Świdnica z dnia 31 maja 2022 r.	✓ Program przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych na ścieki bytowo-gospodarcze
	Program wymiany systemów ogrzewania starego typu wykorzystujących paliwo stałe na ekologiczne źródła ciepła w nieruchomości o charakterze mieszkalnym	Uchwała nr LIV/537/2022 Rady Gminy Świdnica z dnia 1 lutego 2022 r.	✓ Rozdział 3 i 12, w tym inwestycje i działania

OBSZAR	STRATEGIE, POLITYKI, PLANY, PROGRAMY		
	Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca	Realizacja 2023
	Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi na terenie gminy Świdnica na 2023	Uchwała nr LXXVII/738/2023 Rady Gminy Świdnica z dnia 29 marca 2023 r.	✓ Rozdział 3, w tym inwestycje i zadania
OCHRONA ZDROWIA	Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023	Uchwała nr LXXIII/687/2022 Rady Gminy Świdnica z dnia 29 grudnia 2022 roku	✓ Rozdział 9, w tym inwestycje i zadania
POMOC SPOŁECZNA	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świdnica na lata 2021-2027	Uchwała nr XXXVII/368/2021 Rady Gminy Świdnica z dnia 28 stycznia 2021 roku	✓ Rozdział 10, w tym inwestycje i zadania
	Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica na lata 2021-2025	Uchwała nr XXXV/351/2020 Rady Gminy Świdnica z dnia 10 grudnia 2020 roku	✓ Rozdział 9 i 10, w tym inwestycje i zadania
PLANOWANIE PRZESTRZENNE	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świdnica	Uchwała nr LXXX/790/2023 Rady Gminy Świdnica z dnia 29 czerwca 2023 r.	✓ Rozdział 14, w tym inwestycje i zadania
WSPÓŁPRACA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA	Program współpracy Gminy Świdnica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w m.in. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 rok	Uchwała nr LXXI/667/2022 Rady Gminy Świdnica z dnia 24 listopada 2022 r	✓ Rozdział 15, w tym inwestycje i zadania
GOSPODARKA FINANSOWA	Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Świdnica	Uchwała nr LI/469/2017 Rady Gminy Świdnica z dnia 14 grudnia 2017 r. z późn. zm.	✓ Rozdział 16, w tym inwestycje i zadania

2.3. Uchwały Rady Gminy

W roku 2023 Rada Gminy Świdnica odbyła 17 sesji, w tym 5 w trybie nadzwyczajnych (dla porównania w roku 2022 było to 21 sesji, w tym 11 sesji w trybie nadzwyczajnym) na których podjęto 187 uchwał (o 17 więcej niż w 2022 r).

TABELA 2. Wykaz podjętych uchwał Rady Gminy Świdnica w 2023 r. wraz ze stanem realizacji

Lp.	Numer i nazwa uchwały	Stan realizacji 2023
1.	Uchwała nr LXXIV/697/2023 sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
2.	Uchwała nr LXXIV/698/2023 w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2023	Wykonana
3.	Uchwała nr LXXIV/699/2023 uchylająca uchwałę Rady Gminy Świdnica w sprawie wyrażenia zgody na zbycie udziału wynoszącego 0,0498 w nieruchomości zabudowanej stanowiącej współwłasność Gminy Świdnica, położonej w obrębie Gogotów, stanowiącej działkę nr 121 i udzielenie bonifikaty	Wykonana
4.	Uchwała nr LXXIV/700/2023 uchylająca uchwałę Rady Gminy Świdnica w sprawie wyrażenia zgody na zbycie udziału wynoszącego 0,0847 w nieruchomości zabudowanej stanowiącej współwłasność Gminy Świdnica, położonej w obrębie Gogotów, stanowiącej działkę nr 121 i udzielenie bonifikaty	Wykonana
5.	Uchwała nr LXXIV/701/2023 w sprawie określenia stawki za 1 kilometr przebiegu pojazdu w związku ze zwrotem rodzicom kosztów przewozu niepełnosprawnych dzieci, młodzieży i uczniów do placówek oświatowych w Gminie Świdnica na rok szkolny 2022/2023	Wykonana
6.	Uchwała nr LXXV/702/2023 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
7.	Uchwała nr LXXV/703/2023 w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2023	Wykonana
8.	Uchwała nr LXXV/704/2023 zmieniająca Uchwałę Rady Gminy Świdnica w sprawie udzielenia pomocy rzeczowej Województwu Dolnośląskiemu w zakresie realizacji zadania pn. „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 382 w zakresie budowy chodnika wraz z odwodnieniem w m. Grodziszczce”	Wykonana Realizacja w toku
9.	Uchwała nr LXXV/705/2023 w sprawie określenia górnych stawek opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi odbierania odpadów komunalnych z nieruchomości oraz opróżniania zbiorników bezodpływowych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych na terenie Gminy Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
10.	Uchwała nr LXXV/706/2023 w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości	Wykonana Realizacja w toku
11.	Uchwała nr LXXV/707/2023 w sprawie planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli oraz ustalenia maksymalnej kwoty dofinansowania opłat w 2023 r. za ich kształcenie	Wykonana
12.	Uchwała nr LXXV/708/2023 zmieniająca uchwałę w sprawie określenia kryteriów obowiązujących na drugim etapie postępowania rekrutacyjnego do przedszkoli i przedszkolnych w szkołach podstawowych, dla których Gmina Świdnica jest organem prowadzącym	Wykonana Realizacja w toku
13.	Uchwała nr LXXV/709/2023 zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia kryteriów wraz z liczbą punktów w postępowaniu rekrutacyjnym do klas pierwszych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Świdnica oraz określenia dokumentów niezbędnych do potwierdzenia tych kryteriów	Wykonana Realizacja w toku
14.	Uchwała nr LXXV/710/2023 w sprawie rozpatrzenia skargi na Wójta Gminy Świdnica	Wykonana
15.	Uchwała nr LXXV/711/2023 w sprawie przyjęcia planów pracy statych Komisji Rady Gminy Świdnica	Wykonana
16.	Uchwała nr LXXV/712/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie oraz na udzielenie bonifikaty od ceny sprzedaży dla nieruchomości gruntowej zabudowanej będącej własnością Gminy Świdnica, stanowiącej działkę nr 86/2 położoną w Krzczonowie	Wykonana
17.	Uchwała nr LXXV/713/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie udziału wynoszącego 0,0498 w nieruchomości zabudowanej stanowiącej działkę nr 121 położonej w obrębie Gogotów, której Gmina Świdnica jest współwłaścicielem oraz udzielenie bonifikaty	Wykonana Realizacja w toku
18.	Uchwała nr LXXV/714/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie udziału wynoszącego 0,0847 w nieruchomości zabudowanej stanowiącej działkę nr 121 położonej w obrębie Gogotów, której Gmina Świdnica jest współwłaścicielem oraz udzielenie bonifikaty	Wykonana Realizacja w toku
19.	Uchwała nr LXXV/715/2023 w sprawie wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości gruntowej niezabudowanej, położonej w Burkatowie, stanowiącej działkę nr 182/5	Wykonana
20.	Uchwała nr LXXV/716/2023 w sprawie przystąpienia Gminy Świdnica do porozumienia międzygminnego dotyczącego sporządzenia „Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Wałbrzyskiego Obszaru Funkcjonalnego” (Sustainable Urban Mobility Plan – SUMP)	Wykonana Realizacja w toku
21.	Uchwała nr LXXV/717/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Boleścín, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku

22.	Uchwała nr LXXV/718/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Lutomia Górna, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
23.	Uchwała nr LXXV/719/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Pogorzata, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
24.	Uchwała nr LXXV/720/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Witoszów Dolny, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
25.	Uchwała nr LXXV/721/2023 zmieniająca uchwałę w sprawie inkasa podatków: rolnego, leśnego i od nieruchomości	Wykonana Realizacja w toku
26.	Uchwała nr LXXV/722/2023 w sprawie wprowadzenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
27.	Uchwała nr LXXVI/723/2023 w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2023	Wykonana
28.	Uchwała nr LXXVI/724/2023 w sprawie emisji obligacji	Wykonana
29.	Uchwała nr LXXVI/725/2023 zmieniająca uchwałę nr LXXV/706/2023 Rady Gminy Świdnica z dnia 26 stycznia 2023 r. w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości	Wykonana Realizacja w toku
30.	Uchwała nr LXXVI/726/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Pszenno, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
31.	Uchwała nr LXXVI/727/2023 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Boleściny, gmina Świdnica	Wykonana
32.	Uchwała nr LXXVI/728/2023 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Bystrzyca Dolna, gmina Świdnica	Wykonana
33.	Uchwała nr LXXVI/729/2023 w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Świdnica na lata 2023-2026	Wykonana
34.	Uchwała nr LXXVI/730/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości gruntowej niezabudowanej będącej własnością Gminy Świdnica położonej w Wilkowie, stanowiącej działkę nr 211/7	Wykonana
35.	Uchwała nr LXXVI/731/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości gruntowej niezabudowanej będącej własnością Gminy Świdnica, stanowiącej działkę nr 211/8	Wykonana
36.	Uchwała nr LXXVI/732/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości gruntowej niezabudowanej będącej własnością Gminy Świdnica w Wilkowie, stanowiącej działkę nr 211/9	Wykonana Realizacja w toku
37.	Uchwała nr LXXVI/733/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zniesienie współwłasności i ustanowienie służebności dla nieruchomości położonych w Pszennie	Wykonana
38.	Uchwała nr LXXVII/734/2023 w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2023	Wykonana
39.	Uchwała nr LXXVII/735/2023 w sprawie udzielenia dotacji z budżetu Gminy Świdnica w 2023 r. na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków dla Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. Najświętszej Maryi Panny Częstochowskiej w Bojanicach	Wykonana
40.	Uchwała nr LXXVII/736/2023 w sprawie udzielenia dotacji z budżetu Gminy Świdnica w 2023 r. na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków dla Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. Św. Anny w Grodziszczu	Wykonana
41.	Uchwała nr LXXVII/737/2023 w sprawie udzielenia dotacji z budżetu Gminy Świdnica w 2023 r. na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków dla Parafii Rzymsko-Katolickiej pw. Św. Mikołaja w Pszennie	Wykonana
42.	Uchwała nr LXXVII/738/2023 w sprawie uchwalenia „programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Świdnica w 2023 r.”	Wykonana
43.	Uchwała nr LXXVII/739/2023 w sprawie utworzenia Stowarzyszenia Energetyki Obywatelskiej Ziemi Świdnickiej	Wykonana
44.	Uchwała nr LXXVII/740/2023 w sprawie zasad i trybu przeprowadzania konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Świdnica	Wykonana
45.	Uchwała nr LXXVII/741/2023 w sprawie rozpatrzenia skargi na Wójta Gminy Świdnica	Wykonana
46.	Uchwała nr LXXVIII/742/2023 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
47.	Uchwała nr LXXVIII/743/2023 w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2023	Wykonana
48.	Uchwała nr LXXVIII/744/2023 w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023	Wykonana Realizacja w toku

49.	Uchwała nr LXXVIII/745/2023 w sprawie celowości wniesienia przez Gminę Świdnica wkładu pieniężnego do Świdnickiego Gminnego Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. i objęcia udziałów	Wykonana
50.	Uchwała nr LXXVIII/746/2023 w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Świdnickiemu z przeznaczeniem na realizację zadania publicznego związanego z budową chodników przy drogach powiatowych na terenie Gminy Świdnica	Wykonana
51.	Uchwała nr LXXVIII/747/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie lokalu mieszkalnego nr 3 położonego w budynku nr 26 w Bystrzycy Górnej z udziałem w częściach wspólnych budynku oraz prawa własności w działkach gruntów nr 145/2, 145/3 położonych w Bystrzycy Górnej, będących własnością Gminy Świdnica	Wykonana
52.	Uchwała nr LXXVIII/748/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Makowice, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
53.	Uchwała nr LXXVIII/749/2023 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Lubachów, gmina Świdnica	Wykonana
54.	Uchwała nr LXXVIII/750/2023 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Lutomia Dolna, gmina Świdnica	Wykonana
55.	Uchwała nr LXXVIII/751/2023 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Lutomia Górna, gmina Świdnica	Wykonana
56.	Uchwała nr LXXVIII/752/2023 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Miłochów, gmina Świdnica	Wykonana
57.	Uchwała nr LXXVIII/753/2023 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Modliszów, gmina Świdnica	Wykonana
58.	Uchwała nr LXXVIII/754/2023 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Niegoszów, gmina Świdnica	Wykonana
59.	Uchwała nr LXXVIII/755/2023 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Pogorzata, gmina Świdnica	Wykonana
60.	Uchwała nr LXXVIII/756/2023 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Witoszów Dolny, gmina Świdnica	Wykonana
61.	Uchwała nr LXXIX/757/2023 w sprawie udzielenia Wójtowi Gminy Świdnica wotum zaufania	Wykonana
62.	Uchwała nr LXXIX/758/2023 w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2022 rok	Wykonana
63.	Uchwała nr LXXIX/759/2023 w sprawie udzielenia Wójtowi Gminy Świdnica absolutorium z tytułu wykonania budżetu Gminy Świdnica za 2022 rok	Wykonana
64.	Uchwała nr LXXIX/760/2023 w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2023	Wykonana
65.	Uchwała nr LXXIX/761/2023 zmieniająca uchwałę nr LXII/427/2021 Rady Gminy Świdnica z dnia 29 czerwca 2021 r. w sprawie ustalenia wysokości opłaty za pobyt oraz maksymalnej opłaty za wyżywienie dziecka w żłobku prowadzonym przez Gminę Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
66.	Uchwała nr LXXIX/762/2023 w sprawie wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości gruntowej zabudowanej, położonej w Mokrzeszowie, stanowiącej działkę nr 1422	Wykonana Realizacja w toku
67.	Uchwała nr LXXIX/763/2023W sprawie wyrażenia zgody na zbycie udziału wynoszącego 0,2054 w nieruchomości zabudowanej stanowiącej działkę nr 129/1 położonej w obrębie Słotwina, której Gmina Świdnica jest współwłaścicielem oraz udzielenie bonifikaty	Wykonana Realizacja w toku
68.	Uchwała nr LXXIX/764/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości gruntowej niezabudowanej będącej własnością Gminy Świdnica położonej w Witoszowie Dolnym, stanowiącej działkę nr 1179/2 oraz udzielenie bonifikaty.	Wykonana
69.	Uchwała nr LXXX/765/2023 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
70.	Uchwała nr LXXX/766/2023 w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2023	Wykonana
71.	Uchwała nr LXXX/767/2023 w sprawie przyjęcia rocznego sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy za rok 2022.	Wykonana
72.	Uchwała nr LXXX/768/2023 w sprawie przyjęcia „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Świdnica na lata 2023-2032”	Wykonana Realizacja w toku
73.	Uchwała nr LXXX/769/2023 w sprawie wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia w zakresie opróżniania zbiorników bezodpornych lub osadników w instalacjach przydomowych oczyszczalni ścieków i transportu nieczystości ciekłych na terenie Gminy Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
74.	Uchwała nr LXXX/770/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia z Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie na wykonywanie zadań	Wykonana

	związanych z utrzymaniem urządzeń wodnych na terenie Gminy Świdnica i partycypacji w kosztach ich utrzymania w 2023 roku.	
75.	Uchwała nr LXXX/771/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia pomiędzy Gminą Świdnica, a Gminą Żarów w sprawie przekazania przez Gminę Świdnica Gminie Żarów zadań w zakresie zapewnienia uczniowie niepełnosprawnemu, zamieszkałemu na terenie gminy Świdnica, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Nowym Siodle	Wykonana Realizacja w toku
76.	Uchwała nr LXXX/772/2023 w sprawie regulaminu określającego wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatków: motywacyjnego, funkcyjnego, za warunki pracy i za wystugę lat oraz niektórych innych składników wynagrodzenia	Rozstrzygnięcie nadzorcze NKN.4131.135.35.2023.AS (stwierdzona nieważność uchwały)
77.	Uchwała nr LXXX/773/2023 w sprawie powołania zespołu opiniującego kandydatów na ławników do sądów powszechnych na kadencję 2024-2027	Wykonana
78.	Uchwała nr LXXX/774/2023 w sprawie wystąpienia do Komendanta Wojewódzkiego Policji we Wrocławiu o informację na temat kandydatów na ławników sądowych	Wykonana
79.	Uchwała nr LXXX/775/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości zabudowanej, stanowiącej działkę numer 225/1 położoną w obrębie Gogołów	Wykonana
80.	Uchwała nr LXXX/776/2023 w sprawie wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości gruntowej niezabudowanej, położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 220/12	Wykonana
81.	Uchwała nr LXXX/777/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości gruntowej niezabudowanej będącej własnością Gminy Świdnica położonej w Wieruszowie, stanowiącej działkę nr 65/2	Wykonana
82.	Uchwała nr LXXX/778/2023 w sprawie wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości gruntowych niezabudowanych, położonych w obrębie Wilków, stanowiących działki nr 149/1, 148/1, 147/5, 147/3, 146/1, 145/1	Wykonana
83.	Uchwała nr LXXX/779/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Komorów, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
84.	Uchwała nr LXXX/780/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Komorów, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
85.	Uchwała nr LXXX/781/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Wiśniowa, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
86.	Uchwała nr LXXX/782/2023 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Burkatów, gmina Świdnica	Wykonana
87.	Uchwała nr LXXX/783/2023 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Sulistawice, gmina Świdnica	Wykonana
88.	Uchwała nr LXXX/784/2023 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Wilków, gmina Świdnica	Wykonana
89.	Uchwała nr LXXX/785/2023 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego we wsi Witoszów Góry, gmina Świdnica	Wykonana
90.	Uchwała nr LXXX/786/2023 w sprawie nadania nazwy ulicy „Słoneczna” w obrębie Modliszów	Wykonana
91.	Uchwała nr LXXX/787/2023 w sprawie nadania nazwy ulicy „Słoneczna” w obrębie Miłochów	Wykonana
92.	Uchwała nr LXXX/788/2023 w sprawie nadania nazwy ulicy „Pogodna” w obrębie Witoszów Dolny	Wykonana
93.	Uchwała nr LXXX/789/2023 w sprawie wyrażenia zgody na nabycie udziału w nieruchomości gruntowej zabudowanej, położonej w Witoszowie Dolnym, stanowiącej działkę nr 262/3	Wykonana Realizacja w toku
94.	Uchwała nr LXXX/790/2023 w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świdnica	Wykonana
95.	Uchwała nr LXXX/791/2023 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Zawiszów, gmina Świdnica	Wykonana
96.	Uchwała nr LXXXI/792/2023 w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2023	Wykonana
97.	Uchwała nr LXXXI/793/2023 w sprawie regulaminu określającego wysokość oraz szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom dodatków: motywacyjnego, funkcyjnego, za warunki pracy i za wystugę lat oraz niektórych innych składników wynagrodzenia	Wykonana Realizacja w toku
98.	Uchwała nr LXXXI/794/2023 w sprawie wyrażenia zgody na dzierżawę lokalu użytkowego w trybie bezprzetargowym	Wykonana
99.	Uchwała nr LXXXII/795/2023 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana

100.	Uchwała nr LXXXII/796/2023 w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2023	Wykonana
101.	Uchwała nr LXXXII/797/2023 w sprawie gromadzenia dochodów na wydzielonym rachunku przez samorządowe jednostki budżetowe prowadzące działalność w zakresie oświaty	Wykonana Realizacja w toku
102.	Uchwała nr LXXXII/798/2023 w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Świdnica	Wykonana
103.	Uchwała nr LXXXII/799/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Mokrzeszów, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
104.	Uchwała nr LXXXII/800/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie lokalu niemieszkalnego nr 01 położonego w budynku przy ul. Nadbrzeżnej nr 10 w Pszennie wraz z udziałem w częściach wspólnych budynku oraz prawie własności w nieruchomości gruntowej nr 238/11 położonej w Pszennie, będącej własnością Gminy Świdnica	Wykonana
105.	Uchwała nr LXXXII/801/2023 w sprawie wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości gruntowej niezabudowanej, położonej w Pankowie, stanowiącej działkę nr 224	Wykonana
106.	Uchwała nr LXXXII/802/2023 w sprawie nadania nazwy ulicy „Dębowy Zaułek” w obrębie Pszenno	Wykonana
107.	Uchwała nr LXXXII/803/2023 w sprawie przyjęcia stałych Komisji Rady Gminy Świdnica	Wykonana
108.	Uchwała nr LXXXIII/804/2023 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
109.	Uchwała nr LXXXIII/805/2023 w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2023	Wykonana
110.	Uchwała nr LXXXIII/806/2023 zmieniająca uchwałę nr LIC/482/2018 Rady Gminy Świdnica z dnia 25 stycznia 2018 r. w sprawie ustalenia wysokości opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych prowadzonych przez Gminę Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
111.	Uchwała nr LXXXIV/807/2023 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
112.	Uchwała nr LXXXIV/808/2023 w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2023	Wykonana
113.	Uchwała nr LXXXIV/809/2023 w sprawie rozpatrzenia petycji o zmianę miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki położonej w Wilkowie	Wykonana
114.	Uchwała nr LXXXIV/810/2023 w sprawie zaliczenia do kategorii dróg gminnych, drogi powiatowej nr 2905D w Lutomi Górnej	Wykonana
115.	Uchwała nr LXXXIV/811/2023 w sprawie zaliczenia do kategorii dróg gminnych, odcinka drogi powiatowej nr 2913D w Mokrzeszowie	Wykonana
116.	Uchwała nr LXXXIV/812/2023 w sprawie wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości gruntowej niezabudowanej położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 383/1	Wykonana Realizacja w toku
117.	Uchwała nr LXXXIV/813/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie udziału wynoszącego 0,0584 w nieruchomości gruntowej zabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Pszennie, stanowiącej działkę nr 238/12	Wykonana
118.	Uchwała nr LXXXIV/814/2023 w sprawie wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości położonej w obrębie Witoszów Górny, stanowiącej działkę nr 220/4	Wykonana Realizacja w toku
119.	Uchwała nr LXXXIV/815/2023 w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków, sposobów jej rozliczania oraz sposobów kontroli w ramach środków pozyskanych z Rządowego programu Odbudowy Zabytków	Traci moc na podstawie uchwały nr LXXXVI/852/2023 z dnia 30 października 2023
120.	Uchwała nr LXXXIV/816/2023 zmieniająca uchwałę nr LXXXII/797/2023 Rady Gminy Świdnica z dnia 24 sierpnia 2023 r. w sprawie gromadzenia dochodów na wydzielonym rachunku przez samorządowe jednostki budżetowe prowadzące działalność w zakresie oświaty	Wykonana Realizacja w toku
121.	Uchwała nr LXXXIV/817/2023 w sprawie wyboru ławników do Sądu Okręgowego w Świdnicy i do Sądu Rejonowego w Świdnicy na kadencję 2024-2027	Wykonana
122.	Uchwała nr LXXXIV/818/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Bojanice, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
123.	Uchwała nr LXXXIV/819/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Bystrzyca Górna, gmina Świdnica	Traci moc na podstawie uchwały nr LXXXV/839/2023 z dnia 18 października 2023 r.
124.	Uchwała nr LXXXIV/820/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Gogołów, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
125.	Uchwała nr LXXXIV/821/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Jagodnik, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
126.	Uchwała nr LXXXIV/822/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Komorów, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku

127.	Uchwała nr LXXXIV/823/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Krzczonów, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
128.	Uchwała nr LXXXIV/824/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Modliśzów, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
129.	Uchwała nr LXXXIV/825/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych w części wsi Modliśzów i części wsi Pogorzała, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
130.	Uchwała nr LXXXIV/826/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Opoczka, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
131.	Uchwała nr LXXXIV/827/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Pszenno, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
132.	Uchwała nr LXXXIV/828/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Stotwina, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
133.	Uchwała nr LXXXIV/829/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Stotwina, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
134.	Uchwała nr LXXXIV/830/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Wilków, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
135.	Uchwała nr LXXXIV/831/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Witoszów Dolny, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
136.	Uchwała nr LXXXIV/832/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Witoszów Górny, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
137.	Uchwała nr LXXXIV/833/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Burkatów, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
138.	Uchwała nr LXXXIV/834/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Pogorzała, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
139.	Uchwała nr LXXXIV/835/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Wiśniowa, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
140.	Uchwała nr LXXXIV/836/2023 w sprawie celowości wniesienia przez Gminę Świdnica wkładu pieniężnego do Świdnickiego Gminnego Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. i objęcia udziałów	Wykonana
141.	Uchwała nr LXXXV/837/2023 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
142.	Uchwała nr LXXXV/838/2023 w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2023	Wykonana
143.	Uchwała nr LXXXV/839/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Bystrzyca Górna, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
144.	Uchwała nr LXXXVI/840/2023 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
145.	Uchwała nr LXXXVI/841/2023 w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2023	Wykonana
146.	Uchwała nr LXXXVI/842/2023 w sprawie emisji obligacji	Wykonana
147.	Uchwała nr LXXXVI/843/2023 w sprawie określenia stawek podatku od nieruchomości	Wykonana Realizacja w toku
148.	Uchwała nr LXXXVI/844/2023 w sprawie określania stawek podatku od środków transportowych	Wykonana Realizacja w toku
149.	Uchwała nr LXXXVI/845/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości gruntowej niezabudowanej będącej własnością Gminy Świdnica, stanowiącej działkę nr 153 położoną w Miłochowie	Wykonana Realizacja w toku
150.	Uchwała nr LXXXVI/846/2023 w sprawie wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości gruntowej niezabudowanej, stanowiącej działkę nr 91/13 położoną w Pszenie	Wykonana Realizacja w toku
151.	Uchwała nr LXXXVI/847/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Witoszów Dolny, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
152.	Uchwała nr LXXXVI/848/2023 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Boleścin, gmina Świdnica	Wykonana

153.	Uchwała nr LXXXVI/849/2023 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Opoczka, gmina Świdnica	Wykonana
154.	Uchwała nr LXXXVI/850/2023 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Pogorzata, gmina Świdnica	Wykonana
155.	Uchwała nr LXXXVI/851/2023 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Słotwina, gmina Świdnica	Wykonana
156.	Uchwała nr LXXXVI/852/2023 w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków, sposobów jej rozliczania oraz sposobów kontroli w ramach środków pozyskanych z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków	Wykonana Realizacja w toku
157.	Uchwała nr LXXXVI/853/2023 w sprawie nadania tytułu „Zasłużony dla Gminy Świdnica” (Pani Teresa Mazurek).	Wykonana
158.	Uchwała nr LXXXVI/854/2023 w sprawie nadania tytułu „Honorowy Obywatel Gminy Świdnica” (Biskup Ignacy Dec)	Wykonana
159.	Uchwała nr LXXXVI/855/2023 w sprawie nadania tytułu „Honorowy Obywatel Gminy Świdnica” (Biskup Waldemar Pytel)	Wykonana
160.	Uchwała nr LXXXVII/856/2023 w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2023	Wykonana
161.	Uchwała nr LXXXVIII/857/2023 w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2023	Wykonana
162.	Uchwała nr LXXXVIII/858/2023 w sprawie celowości wniesienia przez Gminę Świdnica wkładu pieniężnego do Świdnickiego Gminnego Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. i objęcia udziałów	Wykonana
163.	Uchwała nr LXXXVIII/859/2023 w sprawie planu dofinansowanie form doskonalenia zawodowego nauczycieli oraz ustalenia maksymalnej kwoty dofinansowania opłat w 2024 r. za ich kształcenie	Wykonana Realizacja w toku
164.	Uchwała nr LXXXVIII/860/2023 w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do uzyskania wsparcia w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028 oraz określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób i rodzin objętych tym programem	Wykonana Realizacja w toku
165.	Uchwała nr LXXXVIII/861/2023 w sprawie przyjęcia „Programu współpracy Gminy Świdnica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2024 rok”	Wykonana
166.	Uchwała nr LXXXVIII/862/2023 w sprawie wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości gruntowej zabudowanej, położonej w Krzyżowej, stanowiącej działkę nr 167/3	Wykonana Realizacja w toku
167.	Uchwała nr LXXXVIII/863/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie oraz na udzielenie bonifikaty od ceny sprzedaży dla nieruchomości gruntowych niezabudowanych, będących własnością Gminy Świdnica, stanowiących działki nr 188, 206, 207 położone w Krzyżowej	Wykonana Realizacja w toku
168.	Uchwała nr LXXXVIII/864/2023 w sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości gruntowych niezabudowanych będących własnością Gminy Świdnica położone w Grodziszczu, stanowiące działkę nr 9/1 i nr 9/2	Wykonana Realizacja w toku
169.	Uchwała nr LXXXVIII/865/2023 w sprawie wyrażenia zgody na wydzierżawienie na okres 10 lat nieruchomości niezabudowanej stanowiącej własność Gminy Świdnica położonej w Łutomi Dolnej, stanowiącej działkę nr 690/2 oraz odstąpienia od przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy	Wykonana
170.	Uchwała nr LXXXIX/866/2023 w sprawie przyjęcia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
171.	Uchwała nr LXXXIX/867/2023 Uchwała Budżetowa Gminy Świdnica na rok 2024	Wykonana Realizacja w toku
172.	Uchwała nr LXXXIX/868/2023 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
173.	Uchwała nr LXXXIX/869/2023 w sprawie zmian w budżecie gminy na rok 2023	Wykonana
174.	Uchwała nr LXXXIX/870/2023 w sprawie pokrycia części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów własnych nie pochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	Wykonana Realizacja w toku
175.	Uchwała nr LXXXIX/871/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych we wsi Grodziszczce, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
176.	Uchwała nr LXXXIX/872/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Jagodnik, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
177.	Uchwała nr LXXXIX/873/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Krzyżowa, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku

178.	Uchwała nr LXXXIX/874/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Wieruszów, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
179.	Uchwała nr LXXXIX/875/2023 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany w części tekstowej miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w obrębie wsi Grodziszczce, gmina Świdnica	Wykonana Realizacja w toku
180.	Uchwała nr XC/876/2023 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Świdnica	Wykonana
181.	Uchwała nr XC/877/2023 w sprawie zmiany w budżecie gminy na rok 2023	Wykonana
182.	Uchwała nr XC/878/2023 w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2024-2026	Wykonana Realizacja w toku
183.	Uchwała nr XC/879/2023 w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej w Gminie Świdnica na lata 2024-2028	Wykonana Realizacja w toku
184.	Uchwała nr XC/880/2023 w sprawie przystąpienia Gminy Świdnica do partnerstwa na rzecz realizacji projektu pn. „Programy Partnerskie Energetyki Komunalnej OZE dla Gmin Miejskiej i Wiejskiej Świdnica oraz Gminy Żarów (w skrócie: Projekt PPEK-I)	Uchylona Uchwałę nr XCII/926/2024 z dnia 14 marca 2024 r.
185.	Uchwała nr XC/881/2023 w sprawie wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości gruntowych niezabudowanych, położonych w Witoszowie Dolnym, stanowiących działki nr: 1333/8 i 1333/9	Wykonana Realizacja w toku
186.	Uchwała nr XC/882/2023 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Modliszów, gmina Świdnica	Wykonana
187.	Uchwała nr XC/883/2023 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego we wsi Wilków, gmina Świdnica	Wykonana

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Biura Rady Gminy Świdnica.

TABELA 3. Wykaz komisji stałych Rady Gminy i ilości odbytych posiedzeń za lata 2022 i 2023

Lp.	Nazwa Komisji	Ilość odbytych posiedzeń	
		2022	2023
1.	Komisja Budżetu i Finansów	31 posiedzeń	24 posiedzenia
2.	Komisja Gospodarki Komunalnej, Przestrzennej i Budownictwa	19 posiedzeń	19 posiedzeń
3.	Komisja Rewizyjna	13 posiedzeń	12 posiedzeń
4.	Komisja Rolnictwa, Zdrowia i Ochrony Środowiska	16 posiedzeń	19 posiedzeń
5.	Komisja Oświaty, Kultury, Sportu i Turystyki	17 posiedzeń	16 posiedzeń
6.	Komisja, Skarg, Wniosków i Petycji	6 posiedzeń	7 posiedzeń
	ŁĄCZNIE	102 posiedzenia	97 posiedzeń

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Biura Rady Gminy Świdnica.

W 2023 r. komisje Rady Gminy odbyły łącznie 97 posiedzenia. Najwięcej Komisja Budżetu i Finansów 24 (-7), Komisja Gospodarki Komunalnej, Przestrzennej i Budownictwa 19, Komisja Rolnictwa, Zdrowia i Ochrony Środowiska 16 (+3), Komisja Rewizyjna 13 (-1), Komisja Oświaty, Kultury, Sportu i Turystyki 17 (-1), Komisja Skarg, Wniosków, Petycji 4 (+1). Dla porównania w 2022 r. wszystkie komisje Rady Gminy odbyły łącznie 102 posiedzenia.

2.4. Promocja gminy

Promocja gminy Świdnica obejmuje m.in. rozpowszechnianie, propagowanie i reklamowanie walorów: turystycznych, gospodarczych, kulturalnych, oświatowych i społecznych poprzez podejmowanie takich aktywności jak:

- Publikacje własne: ulotki, plakaty informacyjne, ogłoszenia drukowane,
- Publikacje obce: słowo wstępne do albumów przewodników turystycznych, albumów poświęconych jubileuszowym wydarzeniom w gminie, regionie oraz w województwie, honorowe patronaty nad wydaniem okolicznościowych publikacji albumowych
- Prasa: dzienniki, tygodniki, miesięczniki
- Konkursy i rankingi gmin
- Media: lokalne i ogólnopolskie. Portale internetowe, portal facebook, radio, telewizja
- Komunikatory sms i aplikacje mobilne: SISMS, BLISKO

- Udział przedstawicieli mediów w uroczystych otwarciach zakończonych inwestycji, czy konferencji tematycznych
- Wydarzenia plenerowe: dożynki – Święto Plonów Gminy Świdnica, festyny rodzinne, jarmarki wielkanocne i bożonarodzeniowe, konferencje tematyczne, konferencje, wystawy
- Współpraca z sąsiednimi samorządami, organizacjami NGO, przedstawicielami duchowieństwa przy organizacji eventów, konferencji oraz badań profilaktycznych
- Koncerty muzyki organowej i poważnej na terenie obiektów sakralnych w gm. Świdnica
- Promocja lokalnych i ekologicznych wyrobów na EKO Targowisku w Pszennie, a także ich promocja podczas eventów i targów turystycznych na terenie powiatu i województwa.
- Promowanie zasług na rzecz gminy w postaci nadawania tytułów: Honorowy Obywatel Gminy Świdnica i Zasłużony dla Gminy Świdnica
- Członkostwo w stowarzyszeniach i LGD
- Organizacja szkoleń dla grup tematycznych
- Rozwijanie współpracy partnerskiej i promocji turystycznej w ramach partnerstwa miast i gmin: Niemcy-Lampertheim, Belgia-Maldegem, Włochy – Adria, Francja – Ermont, Polska-Żukowo, gmina Świdnica – Polska, pow. lubuski
- Nośniki reklamy: gadzety promocyjne, banery, ulotki, bilbordy, prasa drukowana, media elektroniczne i społecznościowe

Większość działań promocyjnych w 2022 roku prowadzona była za pośrednictwem komunikatorów SISMS, aplikację BLISKO, portal społecznościowy facebook oraz liczne portale serwisów radiowych i tv. W 2023 roku wspólnie z Fundacją Dobrej Muzyki zorganizowano cykl Koncertów Ziemi Świdnickiej, promujących dostęp do muzyki poważnej dla społeczności gminy Świdnica, a tym samym promowano walory architektury sakralnej i obiektów zabytkowych znajdujących się na terenie gminy Świdnica.

3. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

3.1. Tło geograficzne

Położenie geograficzne i budowa geologiczna. Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym² gmina Świdnica zlokalizowana jest u podnóża Sudetów. Środkowa i północna część gminy położona jest na Przedgórzu Sudetów Środkowych w obrębie Równiny Świdnickiej i Obniżenia Podsudeckiego, natomiast niewielka południowa część usytuowana jest w obrębie Sudetów, w części Pogórza Wałbrzyskiego i Gór Sowich. Podłoże terenu na przeważającym obszarze gminy, zlokalizowanym w obrębie Przedgórza Sudeckiego, pod grubym płaszczem osadów trzecio i czwartorzędnych (tzw. Wał Przedsudecki), odznacza się niezwykle skomplikowaną budową geologiczną, łączącą elementy różnowiekowych orogenez o zróżnicowanym składzie litologicznym. Z różnorodnością formacji geologicznych związane są występujące na terenie gminy surowce naturalne: kruszywa naturalne (piaski i żwiry), gnejs, kaolin i magnezyty, które w chwili obecnej nie są eksploatowane z uwagi na masowe ich wydobywanie na terenach ościennych gmin.

Wody podziemne i powierzchniowe. Gmina Świdnica leży na terenie potężnego, podziemnego systemu rzecznoego w kopalnej dolinie Bystrzycy. Wody te są odizolowane od wód powierzchniowych, dlatego też oznaczają się niezwykle dobrą jakością i korzystają z niej miejskie i wiejskie wodociągi. Ponadto w obszarach górskich występują wody szczelinowe i rumoszowe związane ze spękaniem krystalicznego podłoża i zwartych skał osadowych. Gmina położona jest w dorzeczu Odry, a głównym ciekim odwadniającym jej teren jest rzeka Bystrzyca, lewobrzeżny dopływ Odry, z największymi dopływami: Piławą, Bystrycą i Witoszowskim Potokiem.. Na obszarze gminy wyznaczone zostały obszary szczególnego i potencjalnego zagrożenia powodziowego, jako obszary narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego, oraz obszary wymagające ochrony przed zalaniem wzdłuż rzek Bystrzycy i Piławy. Ochronie przed gwałtownymi przyborami wody służą zbiorniki retencyjne zlokalizowane w granicach gminy: zbiornik Komorów na rzece Miła oraz poza granicami gminy: zbiorniki Witoszówka I i Witoszówka II na rzece Witoszowski Potok, zbiornik Jezioro Mietkowskie i Jezioro Bystrzyckie na rzece Bystrzycy.

Środowisko przyrodnicze gminy Świdnica jest wyraźnie zróżnicowane z uwagi na jej usytuowanie w obrębie dwóch jednostek geograficznych: Podgórza Sudeckiego i Sudetów. Część środkowa i południowa gminy, rozciągająca się w obrębie Równiny Świdnickiej i Obniżenia Podsudeckiego, stanowi rozległy areał terenów równinnych lub lekko pofalowanych, o wysokich walorach rolniczych z racji żyznych gleb. Część południowa, w granicach Pogórza Wałbrzyskiego i Gór Sowich, dysponuje atrakcyjnymi walorami naturalnego górskiego krajobrazu, dużymi obszarami leśnymi z okazami rzadkiego starodrzewu – pomnikami przyrody. Naturalne formacje na obszarze gminy Świdnica zostały radykalnie przekształcone w wyniku gospodarki rolnej i wielowiekowego osadnictwa, a struktura przyrodnicza uległa daleko posuniętemu uproszczeniu (przeważają pola rolne z jednorocznymi uprawami). **Formami ochrony przyrody** objęte jest około 15% powierzchni gminy (3 249 ha), w tym 2 610 ha stanowią obszary chronionego krajobrazu, a 639 ha parki krajobrazowe. Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody na terenie gminy ustanowiono: Rezerwat przyrody „Jezioro Daisy” (1998), Książański Park Krajobrazowy (1981), Ślężański Park Krajobrazowy (1988), Obszar Chronionego Krajobrazu Gór Sowich i Bardzkich (1981) oraz- 18 pomników przyrody. Wśród nich jest 5 pojedynczych drzew, 6 alei, 4 grupy drzew i 3 pomniki przyrody nieożywionej.

² Geografia regionalna Polski, J. Kondracki, Warszawa 2002.

Zlokalizowane są równomiernie na terenie gminy, w miejscowościach: Burkatów, Bystrzyca Dolna, Bystrzyca Górna, Gogołów, Grodziszczce, Komorów, Krzyżowa, Lubachów, Lutomia, Makowice, Mokry Las, i Mokrzeszów. Ponadto na obszarze gminy utworzone zostały obszary siedliskowe NATURA 2000: Ostoja nietoperzy Gór Sowich oraz Modraszki koło Opoczki.

Jakość powietrza.

Ocena jakości powietrza za rok 2023 wykazała znaczny spadek stężeń zanieczyszczeń pyłowych, a tym samym istotną poprawę jakości powietrza w województwie dolnośląskim w porównaniu z rokiem 2022. W roku 2023 na całym obszarze województwa dolnośląskiego, dotrzymany został poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM_{2,5}. Żadna stacja nie zarejestrowała przekroczenia średniorocznego stężenia dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀. Przekroczenie 24-godzinne stężenia dopuszczalnego (dopuszczalnej liczby dni z przekroczeniami) wykazała jedynie stacja w Nowej Rudzie. Przekroczenie poziomu docelowego B(a)P zarejestrowały w 2023 r. 3 z 15 stacji pomiarowych w województwie. W roku 2023 znacząco zmniejszył się obszar przekroczeń tego zanieczyszczenia. Jako główną przyczynę przekroczeń wskazuje się „niską” emisję pochodzącą z indywidualnego ogrzewania budynków. Specyficznym problemem dla województwa dolnośląskiego są przekroczenia poziomu docelowego arsenu. W roku 2023 zmniejszeniu uległ obszar przekroczeń tego zanieczyszczenia. Jako podstawową przyczynę przekroczeń wskazuje się emisję pochodzącą z obiektów przetwórstwa metali nieżelaznych³.

Na obszarze gminy przeważają indywidualne i tradycyjne systemy grzewcze, co w rezultacie powoduje zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego spowodowanego emisją pyłów wytwarzanych w procesie spalania paliw w paleniskach i kotłowniach domowych. W ramach realizacji ograniczania niskiej emisji na obszarze gminy w 2023 roku z budżetu Gminy Świdnica zlikwidowanych zostało 21 sztuk wysokoemisyjnych źródeł ciepła, na to zadanie przeznaczono kwotę 126 000,00 zł. Dodatkowo w ramach projektu pn. „Wymiana wysokoemisyjnych źródeł ciepła w budynkach i lokalach mieszkalnych na terenie wybranych gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej” finansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 w 2023 r. zostało wymienionych 25 sztuk wysokoemisyjnych źródeł ciepła, kwota udzielonych grantów wynosiła 377 963,53 zł. Od maja 2021 Gmina Świdnica realizuje Porozumienie z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w sprawie prowadzenia punktu konsultacyjno-informacyjnego Programu Czyste Powietrze od początku funkcjonowania punktu za pośrednictwem Gminy złożono 168 wniosków o dofinansowanie wymiany ogrzewania.

Ponadto w 2023 roku Gmina Świdnica przystąpiła do realizacji programu „Ciepłe mieszkanie” w którym dofinansowaniu podlega wymiana wysokoemisyjnych źródeł ciepła w lokalach mieszkalnych. W terminie od 7 sierpnia – 31 grudnia 2023 wpłynęło 10 wniosków.

TABELA 4. Realizacji programu ograniczania niskiej emisji [2022-2023].

Nazwa	Jednostka	2022	2023
likwidacja wysokoemisyjnych źródeł ciepła	szt.	93	46
montaż odnawialnych źródeł energii	szt.	78	17
wydatkowana kwota	PLN	1 356 819,68	1 237 160,63

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

Jakość wód. Zagrożenie dla stanu rzek stwarza prowadzona gospodarka rolna, która w znaczący sposób wpływa na stan sanitarny zarówno wód podziemnych jak i płynących. W granicach gminy znajduje się znacząca część zlewni Bystrzycy. Według danych WIOŚ w Wałbrzychu, jedynie powyżej Głuszycy (a więc poza terenami

³ Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim. Raport wojewódzki za rok 2023, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska we Wrocławiu, kwiecień 2024.

gminy), rzeka ta prowadzi wody czyste I i II klasy. Poniżej Lubachowa posiada już III klasę ze względu na zawartość fosforu i azotu azotynowego. Natomiast pod względem zanieczyszczeń biologicznych, już od oczyszczalni w Jugowicach prowadzi wody pozaklasowe. Również większe dopływy Bystrzycy, a szczególnie rzeka Piława wnoszą wody nieodpowiadające normom.

Strona 22. Dokumenty

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Świdnica	Uchwała na XX/167/2016 Rady Gminy Świdnica z dnia 22 stycznia 2016 roku w sprawie przyjęcia do realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Świdnica
Program wymiany systemów ogrzewania starego typu wykorzystujących paliwo stałe na ekologiczne źródła ciepła w nieruchomościach o charakterze mieszkalnym	Uchwała nr LIV/537/2022 Rady Gminy Świdnica z dnia 1 lutego 2022 r. w sprawie regulaminu udzielenia dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Świdnica na dofinansowanie wymiany systemów ogrzewania starego typu wykorzystujących paliwo stałe na ekologiczne źródła ciepła w nieruchomościach o charakterze mieszkalnym położonym na terenie Gminy Świdnica.
Program przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych na ścieki bytowo-gospodarcze	Uchwała nr LXI/ 601/2022 Rady Gminy Świdnica z dnia 31 maja 2022 r.. w sprawie szczegółowych warunków udzielania dotacji celowej w 2021 roku na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych na ścieki bytowo-gospodarcze, w celu uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Świdnica

3.3. Inwestycje i działania 2023

W zakresie ochrony środowiska i edukacji ekologicznej w gminie w 2023 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 5. Najważniejsze inwestycje w zakresie ochrony środowiska zrealizowane w 2023 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1	Przydomowe oczyszczalnie ścieków	Lutomia Górna, Lutomia Dolna, Lutomia Mała Stachowiczki,	Udzielenie 3 dotacji celowych na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 2 dotacji na budowę szczelnych zbiorników bezodpływowych.	54 413,05	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2014 – 2020 Program dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych w miejscowościach, w których budowa zbiorczej kanalizacji sanitarnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona

2	Wymiana ogrzewania	Gmina Świdnica	Udzielenie 21 dotacji na dofinansowanie wymiany systemów ogrzewania starego typu wykorzystujących paliwo stałe na ekologiczne źródła ciepła w nieruchomościach o charakterze mieszkalnym z budżetu gminy Świdnica.	126 000,00	Uchwała nr LIV/537/2022 Rady Gminy Świdnica z dnia 1 lutego 2022 r. zmieniająca uchwałę Rady Gminy Świdnica w sprawie regulaminu udzielenia dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Świdnica na dofinansowanie wymiany systemów ogrzewania starego typu wykorzystujących paliwo stałe na ekologiczne źródła ciepła w nieruchomościach o charakterze mieszkalnym położonym na terenie Gminy Świdnica.
3	Wymiana ogrzewania	Gmina Świdnica	Udzielenie 25 grantów na wymianę wysokoemisyjnych źródeł ciepła	377 963,53	Umowa zawarta w ramach projektu pn. „Wymiana wysokoemisyjnych źródeł ciepła w budynkach i lokalach mieszkalnych na terenie wybranych gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej” finansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 w 2023 r.

TABELA 6. Najważniejsze działania w zakresie edukacji ekologicznej zrealizowane w 2023 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania
1	Akcja Eko edukacja	Gmina Świdnica	<p>W ramach akcji edukacyjnej zorganizowano warsztaty ekologiczne, na których omawiano aspekty prawidłowej segregacji odpadów, świadomego wyboru produktów, ponownego wykorzystania surowców a także ochrony powietrza atmosferycznego. W celu uatrakcyjnienia warsztatów zostały przeprowadzone zajęcia plastyczne w których wykorzystano drewniane elementy, bawełniane torby wielokrotnego użytku oraz artykuły plastyczne (warsztaty były realizowane podczas imprez gminnych).</p> <p>Zorganizowano również konkurs wśród mieszkańców Gminy Świdnica pn.„ WIANEK Z LIPY”. Konkurs realizowany był w ramach działań edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska. Głównym celem konkursu było rozpowszechnianie wiedzy dotyczącej ochrony środowiska, poszerzenie świadomości ekologicznej, rozwijanie kreatywności i wyobraźni. Zakupiono również nagrody na ten konkurs.</p> <p>Powyższe zadania realizowane były ze środków własnych. Wydatkowana kwota to : 55 223,77 zł.</p>	Program ochrony środowiska dla Gminy Świdnica
2	Ochrona zwierząt	Gmina Świdnica	Działania związane z ochroną zwierząt na terenie gminy obejmowały m.in. wyłapywania bezpańskich psów, transport do schroniska, opieka nad bezpańskimi psami zgodnie z umową zawartą z Fundacją Mam Pomysł (90 000,00 zł), zakup karmy, styropianu na ocieplenie bud, zakup domków dla wolnożyjących kotów, sterylizacje i kastracje kotów, udzielanie pierwszej pomocy, całodobową opiekę weterynaryjną zwierzętom bezdomnym, wolnożyjącym oraz poszkodowanym w zdarzeniach komunikacyjnych (62 154,00 zł)	Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi na terenie gminy Świdnica na 2023 rok

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

4. DEMOGRAFIA I MIESZKALNICTWO

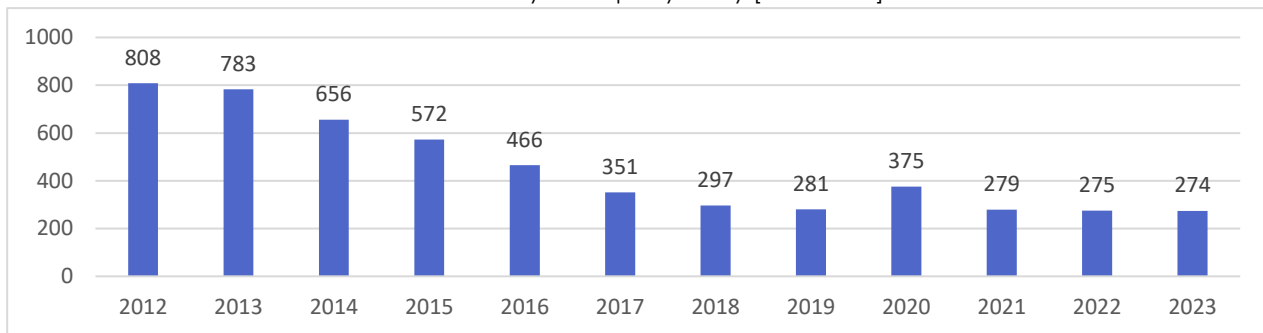
4
strona 24

4.1. Ludność

Liczba mieszkańców zameldowanych na stałe, względem roku poprzedniego, w roku 2023 wzrosła o 102. (w 2022 r. – 16 948 mieszkańców, w 2023 r. – 17 050 mieszkańców). Wśród w/w 17 050 osób zameldowanych w gminie Świdnica jest 8 673 kobiet (o 47 więcej niż w roku poprzednim) oraz 8 377 mężczyzn (o 55 więcej niż w roku poprzednim).

Miejscowością, którą w 2023 roku najczęściej wybierano na miejsce swojego stałego zamieszkania, jest Pszenno (+46). Druga najchętniej zamieszkała miejscowość to Witoszów Dolny (tutaj przybyło aż 44 mieszkańców). Na trzecim miejscu znajdują się Boleściny (o 16 mieszkańców więcej). Największą migrację ludności odnotowano w Bojanicach (-16) następnie w Mokreszowie (-11), Grodziszczu (-9) i Lubachowie (-6).

WYKRES 1. Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały [2012-2023].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

TABELA 7. Liczba mieszkańców: pobyt stały i czasowy [2022-2023].

Pobyt [os.]:	2022	2023	Zmiana 2022-2023
stały	16 948	17 050	+102
czasowy	238	316	+78
ogółem	17 186	17 366	+180

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

TABELA 8. Zmiana liczby stałych mieszkańców gminy na przestrzeni 10 i 20 lat [2003-2023].

Badany okres czasowy	Zmiana liczby mieszkańców w latach	Okres
Rok 2003-2013(15 383/ 16 494)	+1 111	10 lat
Rok 2003-2023(15 383/ 17 050)	+1 667	20 lat

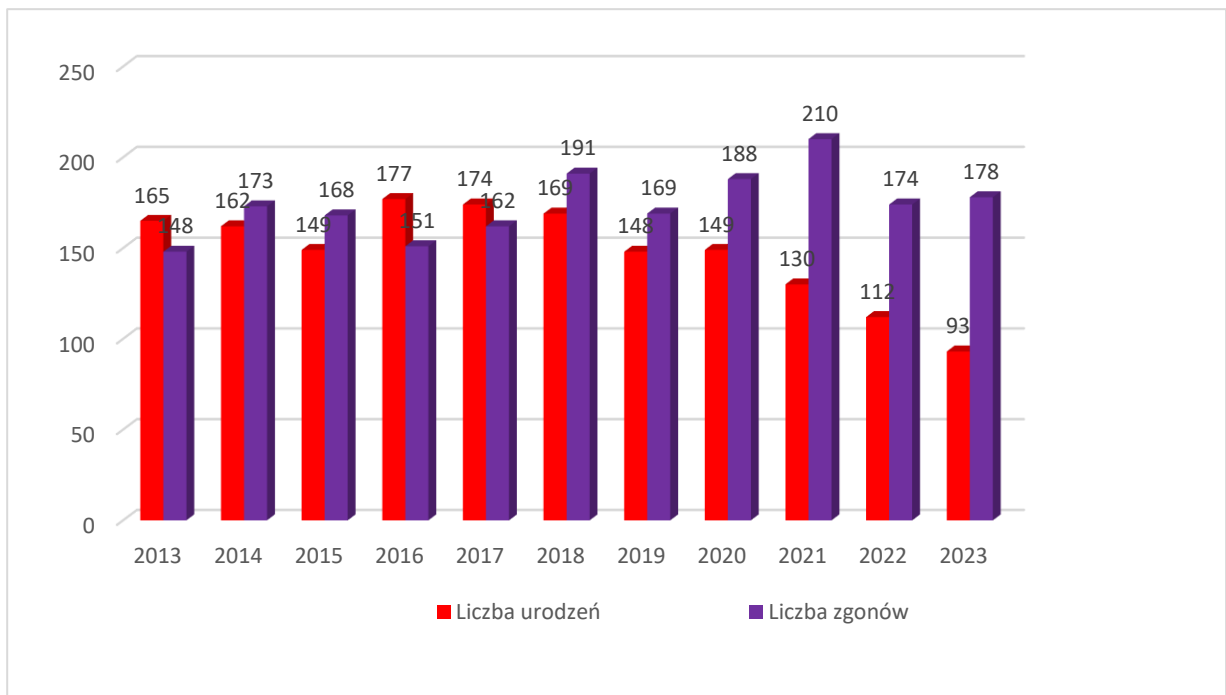
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

TABELA 9. Liczba urodzeń i zgonów w latach [2013-2023].

Rok	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Zmiana
2013	165	148	17
2014	162	173	-11
2015	149	168	-19
2016	177	151	26
2017	174	162	12
2018	169	191	-22
2019	148	169	-21
2020	149	188	-39
2021	130	210	-80
2022	112	174	-62
2023	93	178	-85

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

WYKRES 2. Liczba urodzeń i zgonów [2013- 2023].

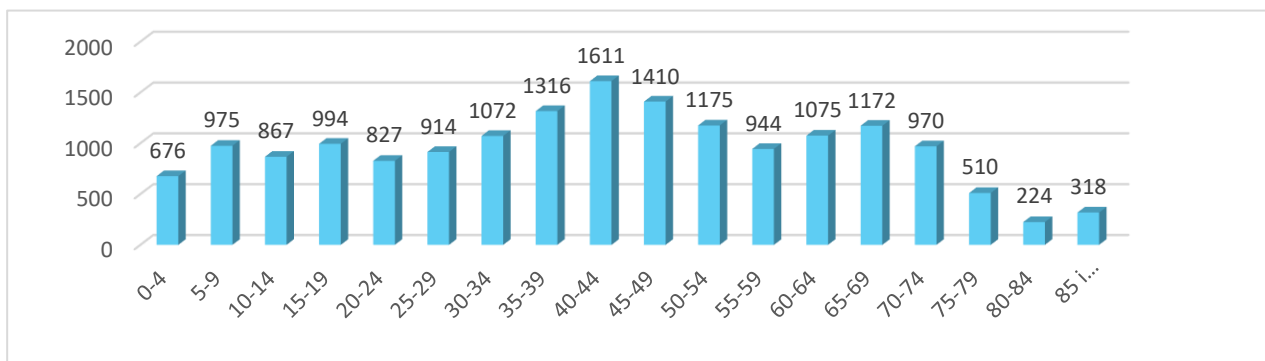
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

Pomimo wzrostu liczby zgonów w porównaniu do urodzeń w latach 2013-2023 w gminie Świdnica przybywa mieszkańców. Napływ nowych mieszkańców do gminy Świdnica związany jest przede wszystkim z nowym budownictwem mieszkaniowym, a także bliskim sąsiedztwem aglomeracji miejskiej. W ostatnich trzech latach na wzrost liczby zgonów wpływ miała pandemia COVID 19. W 2023 roku, na świat przyszło **93** nowych mieszkańców gminy Świdnica. Największą liczbą noworodków poszczycić się może **Pszemno (13 dzieci)**. Drugie miejsce na „podium” zajmuje **Witoszów Dolny (10 dzieci)**, a trzecie **Burkatów (8 dzieci)**. Imionami, które były najczęściej nadawane niemowlakom w 2022 roku są wśród dziewcząt: **Julia, Rozalia, Liliana**; wśród chłopców: **Jan, Franciszek, Nikodem**. Również często występującymi imionami są Maria, Magdalena, Zofia, Adam, Mikołaj, Filip.

WYKRES 3. Struktura wieku mieszkańców [2022, 2023].

Rok	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85 i więcej
2022	746	957	1098	887	896	943	1141	1461	1484	1333	1077	942	1166	1132	832	372	220	261
2023	676	975	867	994	827	914	1072	1316	1611	1410	1175	944	1075	1172	970	510	224	318

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

W 2023 roku ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 66,5% populacji gminy (spadek 0,4 % w porównaniu z rokiem 2022). Udział procentowy ludności w wieku przedprodukcyjnym 16,5 % spadek o 1,8% i poprodukcyjnym 16,6% (wzrost o 2,1%).

TABELA 10. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem [2022, 2023].

Rok	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
2022	16,5%	66,9%	16,6%
2023	14,8%	66,5%	18,7%
Zmiana	-1,8%	-0,4%	+2,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica

4.2. Mieszkalnictwo

Komunalny zasób mieszkaniowy gminy Świdnica na koniec roku 2023 obejmował 122 mieszkań o powierzchni użytkowej 5 479 m². Gmina dysponowała 47 lokalami socjalnymi o powierzchni 1739 m². Nadmienić należy, że zdekapitalizowane zasoby

KOMUNALNE ZASOBY MIESZKANIOWE:

122 mieszkań komunalnych o powierzchni **5 479 m²**
47 lokali socjalnych o powierzchni **1 739 m²**

gminne wymagają przeprowadzenia wielu remontów i modernizacji.

TABELA 11. Komunalne zasoby mieszkaniowe [2019-2023].

Mieszkania komunalne	2019	2020	2021	2022	2023	Zmiana 2022-2023
mieszkania	140	134	130	124	122	1,6%↓
powierzchnia użytkowa [m ²]	6272	6003	5812	5569	5479	1,6%↓
pustostany	4	2	7	6	4	33%↓
Lokale socjalne	Zmiana 2022-2023					
lokale	38	41	43	48	47	2%↓
powierzchnia użytkowa [m ²]	1 537	1 619	1 698	1 776	1 739	2%↓

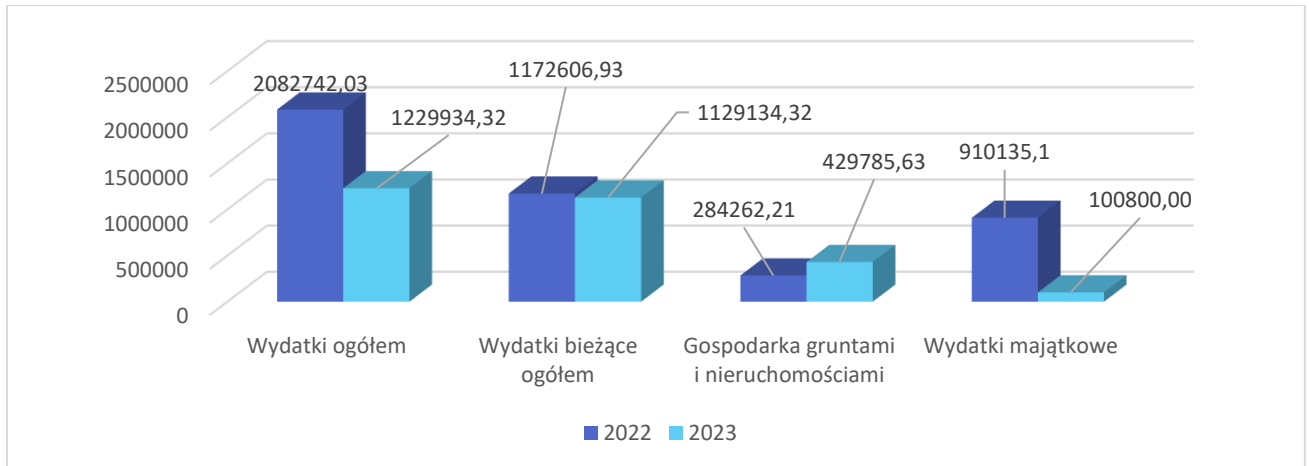
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Świdnica.

4.3. Finansowanie

W 2023 roku wydatki na gospodarkę mieszkaniową wykonane zostały na kwotę 1 229 934,32 zł, Na obsługę gospodarki mieszkaniowej przeznaczono ogółem 731 838,69 zł, w tym na wydatki bieżące w kwocie 699 348,69 zł obejmujące eksploatację oraz remonty budynków komunalnych. Na przebudowę budynków mieszkalnych z zasobu gminy i budowę budynku komunalnego w Pszennie oraz na wykup działek tj. zakup działek w Burkatowie, Witoszowie Dolnym Pankowie poniesiono wydatki inwestycyjne w łącznej wysokości 100 800,00 zł.

Natomiast na gospodarkę gruntami i nieruchomościami zrealizowano wydatki bieżące w kwocie 498 095,63 zł.

WYKRES 4. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową (dział 700) [2022-2023].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Świdnica.

TABELA 12. Wydatki na gospodarkę mieszkaniową (dział 700) [2022-2023].

Wydatki [zł]:	2022	2023	Zmiana 2022-2023 w zł
ogółem	2 082 742,03	1 229 934,32	852 807,71
bieżące ogółem	1 172 606,92	1 129 134,32	43 472,60
majątkowe inwestycyjne	910 135,1	100 800,00	809 335,10
gospodarka gruntami i nieruchomościami	284 262,21	429 785,63	145 523,42

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy w Świdnicy.

4.4. Inwestycje i działania 2023

W zakresie mieszkalnictwa, w tym komunalnego, w gminie w 2023 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 13. Najważniejsze inwestycje w zakresie mieszkalnictwa, w tym komunalnego, zrealizowane w 2023 roku.

Lp	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1	Przebudowa i termomodernizacja budynków mieszkalnych z zasobu Gminy	Bojanice	Wykonanie I etapu dokumentacji projektowej termomodernizacji budynku wraz z zmianą sposobu użytkowania lokalu w budynku Bojanice 22.	21 850,00	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
2	Remonty i eksploatacja mieszkań	Gmina Świdnica	Remonty w branży budowlanej, elektrycznej i sanitarnej lokali mieszkalnych, nadzory, przeglądy techniczne i kominarskie, dokumentacje projektowe, awarie. Remont pomieszczenia kotłowni Witoszów Dolny 131A/3 Remont kominów na budynku Pogorzata 16 Remont lokalu mieszkalnego Witoszów Dolny 24/9 Wydzielenie pomieszczenia łazienki Lutomia Dolna 7/1	192 017,75	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy w Świdnicy.

5. GOSPODARKA I RYNEK PRACY

5.1. Bezrobocie

Bezrobocie. Zgodnie z danymi GUS, w 2023 roku w gminie Świdnica zarejestrowanych było jedynie 274 osoby bezrobotne, a 50 % z nich stanowiły kobiety. Liczba osób pozostających bez pracy w gminie w porównaniu do 2022 roku zmniejszyła się o 1 osobę. Należy również podkreślić, że zarejestrowani bezrobotni stanowią jedynie 2,5 % ludności w wieku produkcyjnym w gminie. Na przestrzeni ostatnich 10 lat w gminie Świdnica odnotowano spadek liczby bezrobotnych do 25 roku życia – aż o 05 osób w porównaniu do 2013 roku. Obecnie ich liczba wynosi jedynie 30 osób. Znaczącą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby powyżej 50 roku życia, których udział w ogóle bezrobotnych wynosi 31,02% (85 os.). W przypadku osób pozostających długotrwale bez pracy również odnotowano pozytywne tendencje. Ich liczba od 2013 roku zmniejszyła się o 241 osób, a obecnie ich udział w ogóle zarejestrowanych bezrobotnych wynosi 37,96%.

BEZROBOTNI:

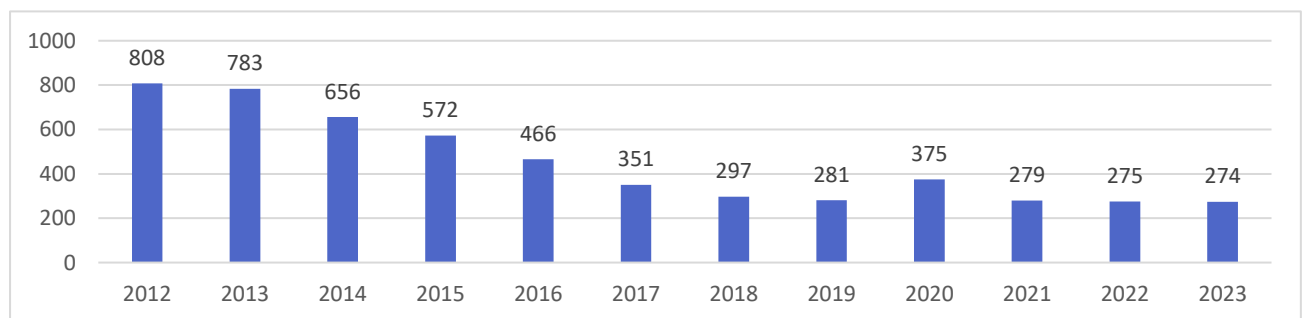
274 zarejestrowanych bezrobotnych, (spadek o 1 osoby w porównaniu do rokiem 2022)w tym: **137 to kobiety**

Z liczby ogółem

do 25 r. życia = 30 osób,
powyżej 50 r. życia 85 osób,
długotrwale bezrobotni 104 osób.

Bezrobotni na 100 osób w wieku produkcyjnym =2,5, w tym kobiety 2,7

WYKRES 5. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych ogółem [2012-2023].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 14. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych [2012-2023].

Liczba bezrobotnych [osób]:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Zmiana 2022-2023
ogółem	808	783	656	572	466	351	297	281	375	279	275	274	-1
kobiety	403	400	310	291	240	197	174	143	188	141	131	137	6
do 25 roku życia	164	135	90	69	64	36	23	32	34	20	28	30	2
powyżej 50 roku życia	226	226	231	206	175	137	93	89	98	81	85	85	0
długotrwale bezrobotni	259	345	284	246	186	150	126	117	152	137	105	104	-1
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]:													
ogółem	7,3	7,1	5,9	5,2	4,2	3,2	2,9	2,6	3,5	2,6	2,6	2,5	-0,1
kobiety	7,8	7,8	6,0	5,7	4,7	3,9	3,6	2,9	3,8	2,8	2,6	2,7	0,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

5.2. Przedsiębiorczość

Poziom przedsiębiorczości. W 2022 roku do rejestru REGON w gminie Świdnica wpisanych było ponad 2,13 tys. podmiotów gospodarczych (wzrost o 62 w porównaniu z rokiem 2022). W przeliczeniu na 10 tys. ludności w gminie działalność prowadziło więc 1187,4 podmiotów gospodarczych (wzrost o 25,6 z rokiem 2022). W przypadku nowo zarejestrowanych jednostek w rejestrze REGON przypadająca na 10 tys. ludności odnotowano spadek o 28,5 w porównaniu z rokiem 2022.

PODMIOTY GOSPODARCZE:

2137 podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON
1187,4 podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. ludności
198,8 podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym
75,6 nowo zarejestrowane podmioty gospodarcze na 10 tys. ludności

TABELA 15. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON [2022-2023].

	2022	2023	Zmiana 2022-2023
podmioty gospodarki narodowej ogółem	2075	2137	↑ 62
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	1161,8	1187,4	↑ 25,6
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	193,6	198,8	↑ 5,2
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	104,1	75,6	↓ 28,5

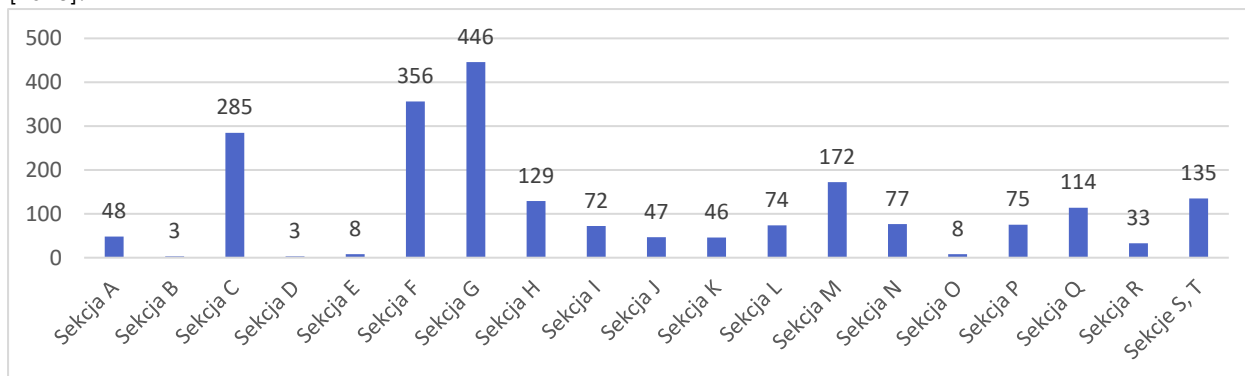
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Struktura branżowa. Pod względem rodzaju prowadzonej działalności wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy Świdnica, podobnie jak w kraju, przeważają przedsiębiorstwa związane z handlem hurtowym i detalicznym oraz naprawą pojazdów (sekcja G: 446 podmiotów gospodarczych, **20,87%** podmiotów ogółem zarejestrowanych w gminie, rok wcześniej 452). Podmioty prowadzące działalność związaną z przetwórstwem przemysłowym stanowią **13,34%** (sekcja C: 285 podmiotów- rok wcześniej 275), a **16,66%** związane jest z budownictwem (sekcja F: 356 – rok wcześniej 341 podmioty). Podmioty prowadzące działalność związaną z rolnictwem, w liczbie 48 (rok wcześniej 43), stanowią **2,25%** podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie. W gminie intensywnie rozwijają się również usługi związane z opieką zdrowotną i pomocą społeczną. W porównaniu z rokiem 2022 odnotowano wzrost z 128 do 135 podmiotów.

STRUKTURA BRANŻOWA:

20,87% handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych (sekcja G)
13,34% przetwórstwo przemysłowe (sekcja C)
16,66% budownictwo (sekcja F)

WYKRES 6. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON wg rodzajów działalności (PKD) [2023].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 16. Struktura branżowa podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON [2022-2023].

Sekcja	Nazwa	Liczba podmiotów w 2023		Liczba podmiotów w 2022	Zmiana 2022-2023
		szt.	%	szt.	szt.
Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	48	2,25	43	5
Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	3	0,14	3	0
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	285	13,34	275	10
Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3	0,14	3	0
Sekcja E	Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	8	0,37	7	1
Sekcja F	Budownictwo	356	16,66	341	+15
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych	446	20,87	452	-6
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	129	6,04	127	+2
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	72	3,37	68	+4
Sekcja J	Informacja i komunikacja	47	2,2	44	+3
Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	46	2,15	45	+1
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	74	3,46	65	+9
Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	172	8,05	164	+8
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	77	3,6	77	0
Sekcja O	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8	0,37	8	0
Sekcja P	Edukacja	75	3,51	74	+1
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	114	5,33	114	+0
Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	33	1,54	31	+2
Sekcje S i T	Pozostała działalność usługowa, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	135	6,32	128	+7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wielkość przedsiębiorstw. Pod względem wielkości przedsiębiorstw na terenie gminy Świdnica, podobnie jak w całym kraju, w 2023 roku dominowały mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników – 2081 podmiotów gospodarczych stanowiących 97,38% przedsiębiorstw zarejestrowanych w gminie. Działalność prowadziło tu również 53 podmioty gospodarcze zatrudniające od 10 do 49 osób (2,48% podmiotów ogółem) oraz 3 przedsiębiorstwa zatrudniające od 50 do 249 pracowników.

KLASY WIELKOŚCI PRZEDSIĘBIORSTW:

97,38% do 9 pracowników
(ROK 2022 = 97,2%)

2,48 % od 10 do 49 pracowników
(ROK 2022 = 2,6%)

0,14% od 50 do 249 pracowników
(ROK 2022 = 0,14%)

TABELA 17. Podmioty gospodarcze wg klas wielkości [2022-2023].

Zatrudnienie:	2022	2023	Zmiana 2022-2023
0 – 9	2020	2081	↑ 61
10 – 49	55	53	↓ 2
50 – 249	3	3	0
250 – 999	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Indywidualną działalność gospodarczą na terenie gminy prowadzą 1753 osoby (wzrost o 42 osoby w odniesieniu do roku 2022).

Indywidualna działalność gospodarcza w gminie Świdnica prowadzona była najczęściej w zakresie handlu i naprawy pojazdów (20,87%), budownictwa (16,66%) oraz przetwórstwa przemysłowego (13,34%). Działalność związaną z rolnictwem prowadziło 2,25% jednoosobowych przedsiębiorstw.

INDYWIDUALNA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA:

1 753 osoby prowadzące indywidualną działalność gospodarczą, związaną z:
20,87 % handlem i naprawą pojazdów samochodowych
16,66 % budownictwem
13,34 % przetwórstwem przemysłowym

TABELA 18. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą [2022-2023].

	2022	2023	Zmiana 2022-2023
ogółem	1711	1753	↑ 42
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	95,8	97,4	↑ 1,6
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	16,00	16,3	↑ 0,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

5.3. Atrakcyjność inwestycyjna

Instytucje otoczenia biznesu. Przedsiębiorcy na terenie gminy Świdnica mogą korzystać z usług Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB), prowadzących działalność na terenie miasta Świdnica i zapewniających wsparcie w początkowych stadiach działalności gospodarczej. INVEST-PARK Development Sp. z o. o. (IPD), spółka której celem statutowym jako IOB jest działanie na rzecz rozwoju regionalnego, m.in. poprzez stwarzanie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. Głównym obszarem działalności spółki jest m.in. tworzenie atrakcyjnej oferty przestrzeni produkcyjno-magazynowych i biurowych w formie parków przemysłowych i inkubatorów przedsiębiorczości uzupełniających tereny typu greenfield. Na terenie miasta Świdnica funkcjonuje również Inkubator Przedsiębiorczości Regionu Sudeckiego działający przy Sudeckiej Izbie Przemysłowo-Handlowej w Świdnicy. Jego głównym celem jest wsparcie mikro i małych przedsiębiorstw oraz osób chcących założyć działalność gospodarczą. Przedsiębiorcy mogą również korzystać z usług innych instytucji biznesowych i zespołów biznesowych na terenie miasta, które zapewniają dostęp do wiedzy i umiejętności poprzez doradztwo, szkolenia oraz przekazywanie informacji⁴. Ich działalność obejmuje między

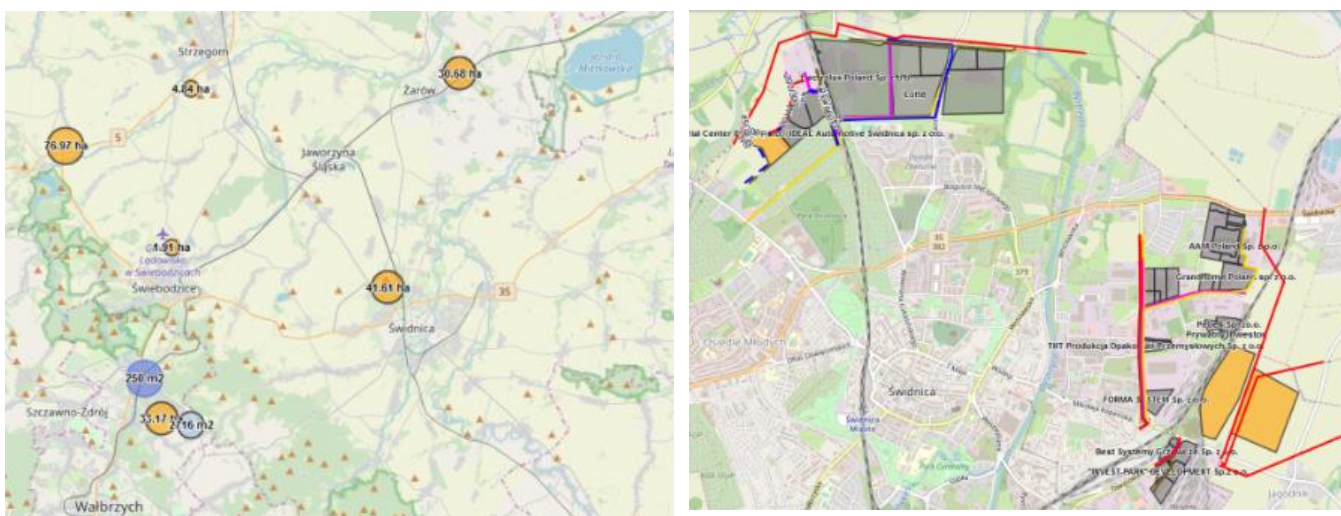
⁴ Do instytucji tych zaliczyć należy między innymi takie organizacje gospodarcze jak: Sudeckie Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych (SSIG), Sudecka Izba Przemysłowo-Handlowa w Świdnicy (SIPH), Stowarzyszenie Przedsiębiorców i Kupców Świdnickich (SPIKŚ), Stowarzyszenie Unia Przedsiębiorców Dolnego Śląska, Świdnicka Rada Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Naczelnej Organizacji Technicznej (ŚR FSNT NOT), Cech Rzemiosł Różnych i Małej Przedsiębiorczości, Stowarzyszenie Wolna Przedsiębiorczość (SWP) – Centrum Wspierania Biznesu, Polsko-Czeska Izba Przemysłowo-Handlowa, Świdnickie Stowarzyszenie Kupców, Restauratorów i Przedsiębiorców „KADUCEUSZ, Dolnośląskie Stowarzyszenie Ochrony Bezrobotnych, Klub Rotary Świdnica – Wałbrzych.

innymi organizację szkoleń, warsztatów i doradztwa, m.in. z zakresu prawa, finansów i rachunkowości, funduszy unijnych. Dzięki nim przedsiębiorcy mają również ułatwiony dostęp do środków finansowania działalności nowo powstających oraz już działającym firm oraz usług finansowych.

Klastry. W powiecie świdnickim działalność prowadzi Klaster Świdnicka Energia Odnawialna, którego celem jest stworzenie ekologicznego i stabilnego środowiska energetycznego, sprzyjającego zrównoważonemu rozwojowi oraz efektywnej współpracy pomiędzy uczestnikami klastra.

Strefy aktywności gospodarczej. Potencjalną atrakcyjność inwestycyjną gminy Świdnica zwiększają również funkcjonujące w jej sąsiedztwie podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej INVEST-PARK, w tym przede wszystkim podstrefa Świdnica.

SCHEMAT 2. Podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej INVEST-PARK, w tym podstrefa Świdnica.

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.invest-park.com.pl

6. OŚWIATA I WYCHOWANIE

34
396
60

6.1. Wychowanie przedszkolne

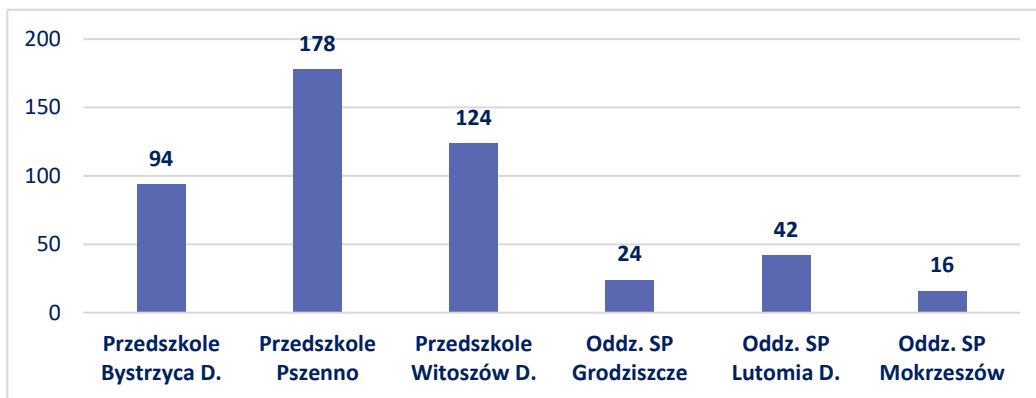
W 2023 roku na terenie gminy Świdnica działały 3 przedszkola samorządowe w Bystrzycy Dolnej, Pszeninie i Witoszowie Dolnym (390 miejsc), 2 przedszkola niepubliczne w Boleścinie i Krzyżowej (60 miejsc) oraz 4 oddziały przedszkolne w trzech szkołach podstawowych (100 miejsc). **Wychowaniem przedszkolnym** na obszarze gminy w 2023 roku w placówkach samorządowych oraz niepublicznych objętych było ogółem ok. 533 dzieci.

Do przedszkoli gminnych w roku szk. 2022/2023 ogółem uczęszczało 396 wychowanków w wieku od 3 do 6 lat, a do oddziałów przedszkolnych w trzech szkołach podstawowych uczęszczało 82 dzieci, głównie sześciolatków, realizujących obowiązkowe przygotowanie do nauki w szkole.

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE W GMINIE:

- 9 placówek, (550 miejsc), w tym:
- 5 przedszkoli, w tym 2 niepubliczne (450 miejsc)
- 4 oddziały przedszkolne w 3 szkołach podstawowych (100 miejsc)

WYKRES 7. Liczba dzieci w gminnych przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w roku szk. 2022/2023

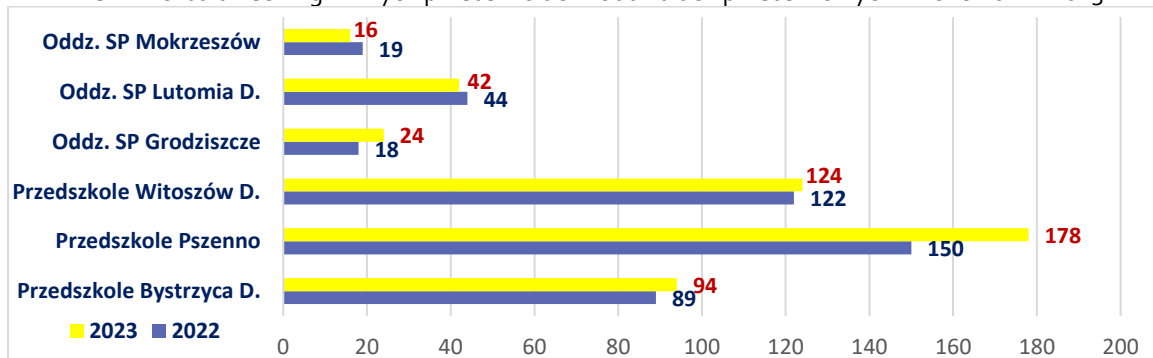

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Oświaty

Ogółem w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych prowadzonych przez gminę Świdnica w roku szkolnym 2022/2023 wychowaniem przedszkolnym objętych było 478 wychowanków, o 36 dzieci więcej, niż w poprzednim roku szkolnym.

Do przedszkoli oraz oddziałów przedszkolnych uczęszczały dzieci narodowości ukraińskiej. Największą liczbę dzieci zapisano do Przedszkola w Bystrzycy Dolnej oraz do Niepublicznego Przedszkola „Zielona Kraina” w Krzyżowej, gdzie utworzono dla nich dodatkowy oddział przedszkolny. Ze względu na częste przemieszczanie się uchodźców, liczba dzieci narodowości ukraińskiej często zmieniała się w trakcie roku szkolnego.

WYKRES 8. Liczba dzieci w gminnych przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w roku 2022 i 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Oświaty

Na terenie gminy Świdnica działają dwa niepubliczne przedszkola (Boleścin i Krzyżowa), do których ogółem w roku szkolny 2022/2023 uczęszczało średnio ok. 50 dzieci w tym blisko 33 dzieci będących mieszkańcami naszej gminy. Dodatkowo do placówki w Krzyżowej okresowo uczęszczało średnio ok. 5 dzieci z Ukrainy, a do Boleścina dziecko niepełnosprawne z Ukrainy (łącznie ok. 55 dzieci).

6.2. Szkolnictwo podstawowe

Szkoły podstawowe

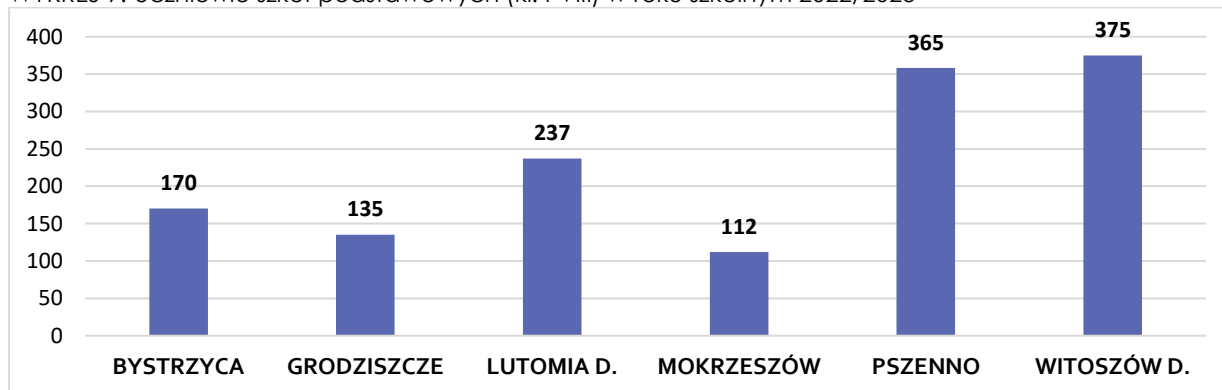
Gmina Świdnica jest organem prowadzącym dla sześciu szkół podstawowych. Zgodnie z zapisami art. 39 ust. 2 i 3 ustawy Prawo oświatowe, sieć publicznych szkół podstawowych została ustalona w sposób umożliwiający spełnianie każdemu dziecku obowiązku szkolnego. Ogółem w roku szkolnym 2022/2023 do ośmioklasowych szkół podstawowych uczęszczało 1394 uczniów w podziale na 76 oddziałów klasowych.

TABELA 19. Liczby uczniów w szkołach podstawowych z podziałem na klasy w roku szk. 2022/2023

Szkoła/klasa	kl. I	kl. II	kl. III	kl. IV	kl. V	kl. VI	kl. VII	kl. VIII	Razem
BYSTRZYCA	20	23	27	19	19	13	15	34	170
GRODZISZCZE	12	17	16	19	21	18	14	18	135
LUTOMIA D.	36	33	21	36	29	37	18	27	237
MOKRZESZÓW	12	12	15	17	15	18	13	10	112
PSZENNO	47	54	65	53	46	37	7	56	365
WITOSZÓW D.	46	47	38	54	43	58	26	63	375
Razem	173	186	182	198	173	181	93	208	1394

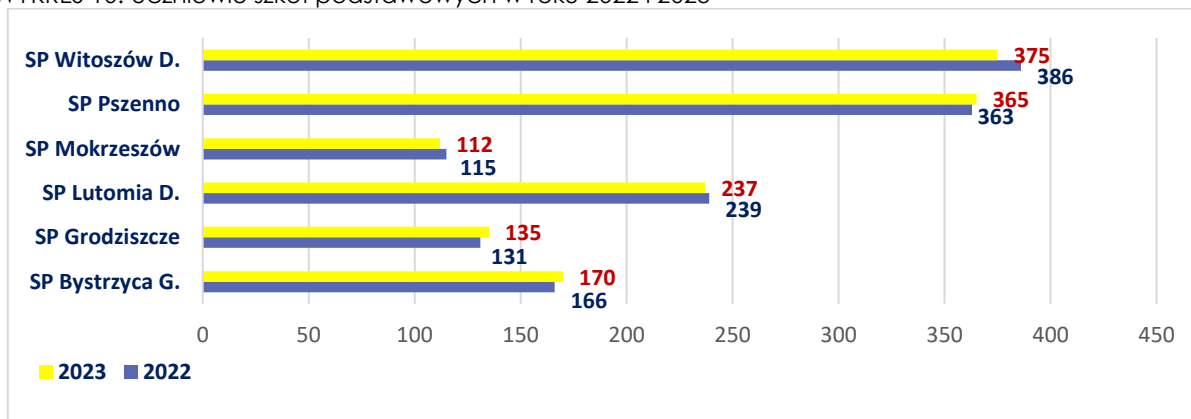
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Oświaty

WYKRES 9. Uczniowie szkół podstawowych (kl. I-VIII) w roku szkolnym 2022/2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Oświaty

WYKRES 10. Uczniowie szkół podstawowych w roku 2022 i 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Oświaty

W roku 2023 do gminnych szkół uczęszczało ok. 80-100 dzieci z Ukrainy (najwięcej do SP Bystrzyca Górna i SP Grodziszczce z uwagi na pobyt dużej liczby uchodźców w SSM w Lubachowie oraz na terenie Fundacji Krzyżowa). Dzieci miały zorganizowane w szkołach dodatkowe zajęcia języka polskiego, ponadto uczestniczyły w zajęciach dydaktycznych w swoich klasach. Rotacja uczniów ukraińskich nasiliła się, gdy część z nich podjęło naukę zdalną w swojej szkole ukraińskiej – wówczas uczniowie zaprzestali uczęszczania do szkoły na terenie gminy. W czerwcu 2023 obywatele Ukrainy opuścili SSM w Lubachowie, co przyczyniło się do radykalnego zmniejszenia liczby uczniów narodowości ukraińskiej w SP Bystrzyca Górna od września 2023 r.

Wyniki egzaminów uczniów klas ósmych:

Egzamin ósmoklasisty jest obowiązkowy. Oznacza to, że każdy uczeń klasy VIII musi do niego przystąpić, aby ukończyć szkołę. Egzamin sprawdza wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej w odniesieniu do przedmiotów egzaminacyjnych nauczanych w klasach I–VIII szkoły podstawowej. Jego wyniki są brane pod uwagę podczas rekrutacji do szkół średnich. Uczniowie klas VIII szkół podstawowych w maju 2023 r. przystąpili do trzech pisemnych egzaminów:

- pierwszego dnia – egzamin z języka polskiego - trwał 120 minut,
- drugiego dnia – egzamin z matematyki - trwał 100 minut,
- trzeciego dnia – egzamin z języka obcego nowożytnego - trwał 90 minut.

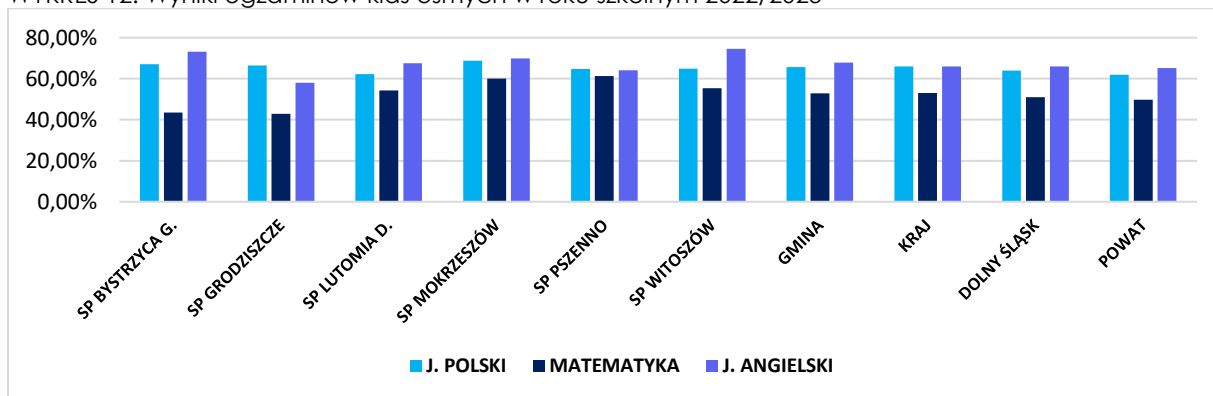
W arkuszu egzaminacyjnym z każdego przedmiotu znajdowały się zarówno zadania zamknięte (tj. takie, w których uczeń wybierał jedną odpowiedź z kilku podanych), jak i zadania otwarte (tj. takie, w których uczeń samodzielnie formułował odpowiedź).

TABELA 20. Wyniki egzaminów klas ósmych w roku szk. 2022/2023

PLACÓWKA	J. POLSKI	MATEMATYKA	j. angielski	j. niemiecki
SP BYSTRZYCA G.	67,09%	43,50%	73,19%	-
SP GRODZISZCZE	66,41%	42,82%	58,08%	-
SP LUTOMIA D.	62,19%	54,32%	67,47%	-
SP MOKRZESZÓW	68,78%	60,00 %	69,89%	-
SP PSZENNO	64,67%	61,33%	64,09%	68,67%
SP WITOSZÓW	64,85%	55,28%	74,62%	-
GMINA	65,66%	52,87%	67,89%	68,67%
KRAJ	66%	53%	66%	53%
DOLNY ŚLĄSK	64%	51%	66%	51%
POWAT	61,95%	49,81%	65,19%	50,92

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Oświaty

WYKRES 12. Wyniki egzaminów klas ósmych w roku szkolnym 2022/2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Oświaty

Uczniowie, którzy osiągają wysokie wyniki w nauce oraz zdobywają najwyższe lokaty w zawodach sportowych na poziomie ponadgminnym, otrzymują stypendia.

Tabela 21. Stypendia za osiągnięcia w nauce i sporcie w roku szk. 2022/2023

Lp.	Nazwa szkoły	Stypendia naukowe I semestr	Stypendia sportowe I semestr	Stypendia naukowe II semestr	Stypendia sportowe II semestr	Razem
1.	SP Bystrzyca Górna	12	1	29	2	44
2.	SP Grodziszczce	6	-	11	3	20
3.	SP Lutomia D.	21	9	32	7	69
4.	SP Mokrzeszów	7	-	18	2	27
5.	SP Pszenno	24	1	55	1	81
6.	SP Witoszów D.	46	14	79	17	156
Ogółem		116	25	224	32	397

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Oświaty

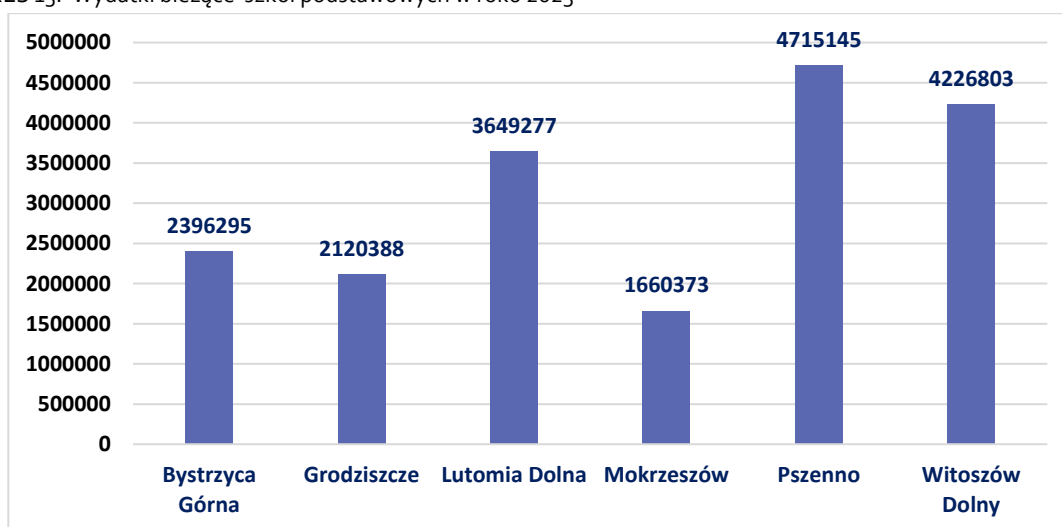
6.3. Finansowanie oświaty

Wydatki budżetowe bieżące w dziale 801 na oświatę i wychowanie w roku 2023 wyniosły 33.251 227,42zł. Ponadto na inwestycje oświatowe wydatkowano kwotę 8.628 976,68 zł. W ramach wydatków bieżących sfinansowano wynagrodzenia osobowe nauczycieli i pracowników szkół i przedszkoli wraz z pochodnymi, dodatkowe wynagrodzenie roczne, wynagrodzenia bezosobowe, dotacje dla przedszkoli niepublicznych oraz zwroty dla innych jst za pobyt dzieci z Gminy Świdnica w przedszkolach poza naszą gminą, a także na zakup materiałów i wyposażenia, zakup pomocy dydaktycznych, energii elektrycznej, gazu, wody, usług remontowych, wywóz nieczystości, naprawy bieżące, usługi bhp, monitoring obiektów szkolnych, kursy, szkolenia, podróże służbowe, odpisy na ZFŚS.

W ramach wydatków inwestycyjnych środki przeznaczone na zadania pn.:

- „Przebudowa i modernizacja obiektów szkolnych na terenie gminy Świdnica” w kwocie 98 339,00 zł,
- Budowa placu zabaw w ramach projektu "Przebudowa Szkoły Podstawowej w Bystrzycy Górnej" w kwocie 100 000,00 zł,
- Poprawa efektywności energetycznej w obiektach oświaty w kwocie 82 212,01 zł,
- Dopuszczenie szkół w narzędzia edukacyjne z zakresu ruchu drogowego w ramach projektu "Poprawa bezpieczeństwa na drogach w Gminie Świdnica" w kwocie 122 590,60 zł,
- „Budowa pełnowymiarowej sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Grodziszczu” w kwocie 8.225 834,27 zł, w tym 7 389 423,76 zł z Rządowego Funduszu Polski Ład.

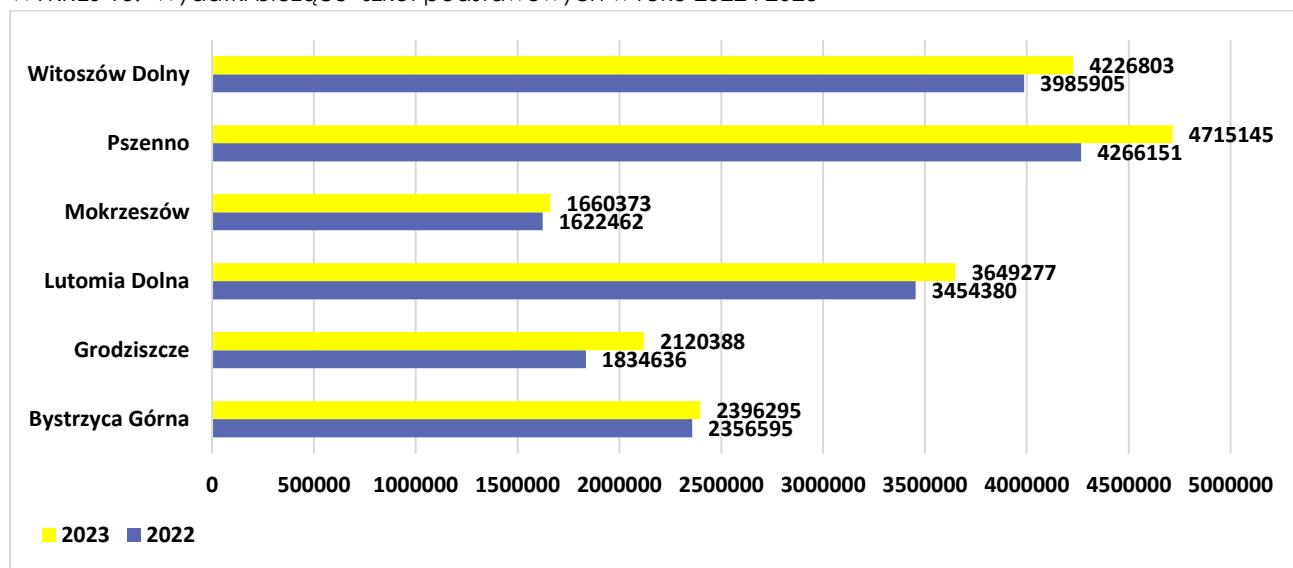
WYKRES 13. Wydatki bieżące szkół podstawowych w roku 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Oświaty

WYKRES 13. Wydatki bieżące szkół podstawowych w roku 2022 i 2023

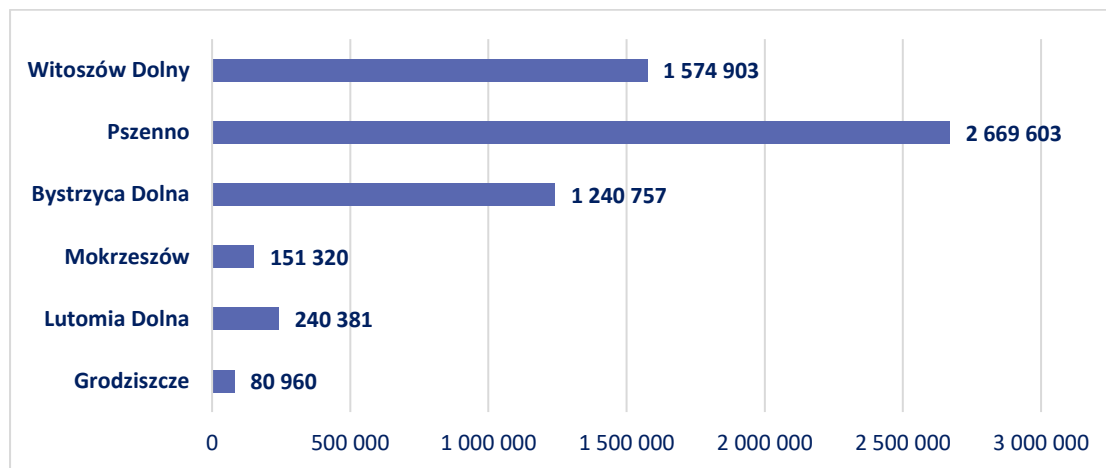

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Oświaty

Wzrost wydatków bieżących na szkoły podstawowe w roku 2023 w stosunku do roku 2022 wynikał przede wszystkim ze wzrostu wynagrodzeń pracowników obsługi i administracji oraz z uwagi na duży wzrost kosztów opłat za media, szczególnie za gaz, opał i energię elektryczną.

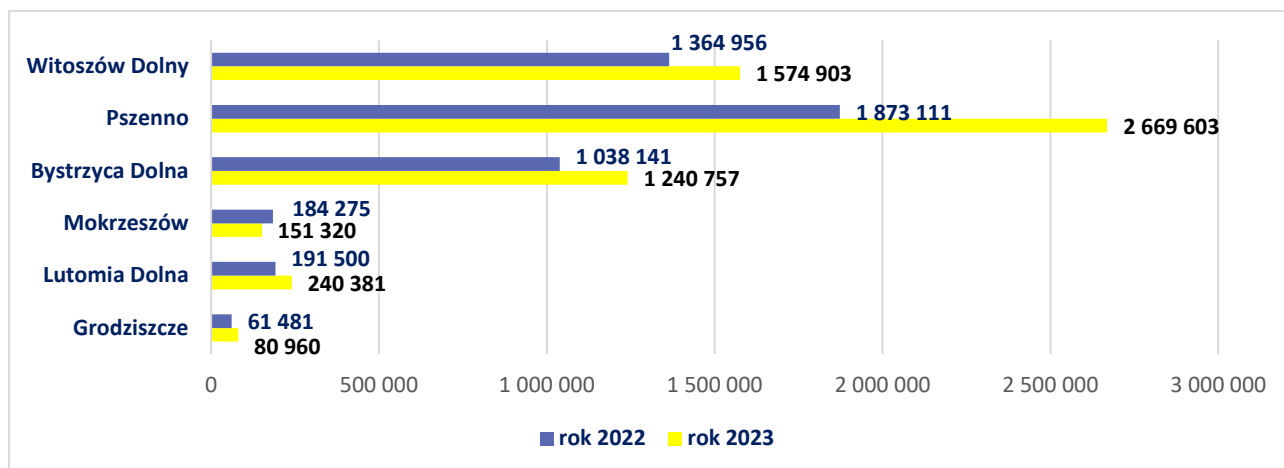
Wydatki bieżące trzech gminnych przedszkoli w 2023 roku to kwota 5 485 263,21 zł (o 1 224 969,86 zł więcej niż w roku 2022), a wydatki na oddziały przedszkolne w trzech szkołach podstawowych wyniosły 472 660,54 zł.

WYKRES 14. Wydatki bieżące oddziałów przedszkolnych w szkołach i przedszkoli w roku 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Oświaty

WYKRES 15. Wydatki bieżące oddziałów przedszkolnych i przedszkoli w roku 2022 i 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Oświaty

Do niepublicznych przedszkoli na terenie gminy oraz poza gminą, a także do przedszkoli publicznych w innych gminach uczęszczało łącznie średniorocznie ok. 160 dzieci będących mieszkańcami Gminy Świdnica. Wydatki poniesione na dotacje udzielane niepublicznym przedszkolom działającym na terenie Gminy Świdnica (w tym na specjalne potrzeby edukacyjne) oraz na zwroty dotacji, którą na dzieci będące mieszkańcami Gminy Świdnica udzielały inne samorządy, a także zwrotu kosztów pobytu naszych dzieci w przedszkolach publicznych prowadzonych przez inne gminy, to łącznie kwota 1.673 126 zł (o 93 332 zł więcej niż w roku 2022).

W ramach wydatków na oświatę znaczącą kwotę stanowią wydatki na dowożenie uczniów do szkół – w 2023 roku była to kwota 1 378 974 zł (o 91 102 zł więcej niż w roku 2022) - wzrost kosztów dowozów wynikał z wyższej stawki za wozokilometr (wzrost cen paliwa oraz kosztów pracy).

Znaczącą kwotę w wydatkach oświatowych stanowią wydatki na realizację zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych – 448 554 zł (w tym dotacje dla przedszkoli niepublicznych na kwotę 179 516 zł) oraz dla uczniów w szkołach podstawowych – 2 418 876 zł 1 966 260,86 zł (o 452 616 zł więcej niż w roku 2022) – w ramach tych środków w placówkach zatrudnieni są pedagodzy, psycholodzy, logopedzi, pedagodzy specjaliści, nauczyciele wspomagający, pomoc nauczyciela, a także realizowane są zajęcia indywidualne, zajęcia rewalidacyjne oraz zajęcia specjalistyczne z uczniami posiadającymi orzeczenia o niepełnosprawności oraz zalecenia Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.

W ramach wydatków na oświatę poniesiono duże nakłady na dodatkowe zadania oświatowe na rzecz dzieci i uczniów z Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa – łącznie wydatkowano kwotę 753 870 zł – środki na ten cel w całości pochodziły z Funduszu Pomocy. Przeznaczono je na organizację nauki j. polskiego dla dzieci z Ukrainy, zakup podręczników i niezbędnych materiałów edukacyjnych, a także zakup pomocy dydaktycznych.

Wydatki w ramach edukacyjnej opieki wychowawczej środki finansowe przeznaczono na:

- świetlice szkolne – 929 098 zł,
- pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym – 86 800 zł,
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Lubachowie – 727 026 zł.

Wysokie koszty funkcjonowania SSM w Lubachowie spowodowane zostały tym, że w związku z wojną na Ukrainie, w schronisku zostali umieszczeni uchodźcy, głównie kobiety z dziećmi, którzy do czerwca 2023 roku zamieszkiwali w obiekcie, co generowało wysokie koszty mediów, szczególnie ogrzewania, wody, ścieków i energii elektrycznej oraz usług pralniczych. Po opuszczeniu placówki przez uchodźców niezbędne było odnowienie pomieszczeń oraz wymiana wyposażenia, w szczególności mebli oraz pościeli. Od lipca 2023 roku SSM w Lubachowie powróciło do realizacji zadań w zakresie udostępniania miejsc noclegowych dla dzieci i młodzieży.

6.4. Działania i projekty zrealizowane w gminnych placówkach oświatowych w 2023 r.

W zakresie edukacji i wychowania w gminie w 2023 roku zrealizowane zostały m.in. następujące projekty i działania:

TABELA 22. Działania i projekty zrealizowane w gminnych placówkach oświatowych

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis
1.	Zapewnienie uczniom dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych	Gmina Świdnica	Wydatki w tym rozdziale sfinansowane w całości z dotacji celowej otrzymanej z budżetu państwa (zadanie zlecone) przeznaczono na zakup podręczników, materiałów ćwiczeniowych i edukacyjnych dla uczniów szkół podstawowych. Wydatkowano w 2022 roku na ten cel 179 923,98 zł.
2.	Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa	Gmina Świdnica	W ramach programu Szkoła Podstawowa w Bystrzycy Górnej została doposażona w nowości wydawnicze - książki i e-booki do bibliotek szkolnych. Koszt całkowity realizacji programu 5 000 zł, w tym z dotacji 4 000 zł, wkład własny 1 000 zł.
3.	Laptop dla ucznia	Gmina Świdnica	W ramach programu rządowego realizowanego przez Ministerstwo Cyfryzacji każdy uczeń IV klasy szkoły podstawowej w Polsce otrzymał na własność bezpłatny laptop, który ma służyć do nauki, rozwoju kompetencji cyfrowych oraz talentów i zainteresowań – dostarczono 182 laptopy, które za pośrednictwem szkół zostały przekazane rodzicom uczniów klas IV (14 szt. zwrócono).
4.	Laptop dla nauczyciela	Gmina Świdnica	W ramach programu nauczyciele otrzymali bony o wartości 2500 zł brutto na zakup laptopa lub laptopa przeglądarkowego – złożono wnioski dla 131 nauczycieli zatrudnionych w gminnych szkołach podstawowych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GZO

Inne działania i projekty realizowane przez gminne placówki oświatowe w roku 2023:

- Program „Umiem pływać” dla uczniów klas I-III - nauka pływania na basenie w Witoszowie Dolnym – program finansowany w ramach środków Ministerstwa Sportu – udział uczniów z SP Grodziszczce, SP Mokreszów i SP Witoszów;
- Nauka pływania dla wszystkich chętnych uczniów w ramach realizacji zajęć pozalekcyjnych SKS na basenie w Witoszowie Dolnym - finansowany w ramach środków własnych gminy;
- Program „Sprawny Dolnoślązaczek” – doskonalenie sprawności ruchowej w zakresie sześciu dyscyplin: lekkoatlety, gimnastyka, badmintonisty, koszykarza, pływaka i rowerzysty - program finansowany w ramach środków Województwa Dolnośląskiego;
- Program SKS - ogólnopolski program upowszechniania sportu wśród dzieci i młodzież - program finansowany w ramach środków Ministerstwa Sportu ;
- Realizacja programów zdrowotnych, m.in.: Mleko z klasą, Owoce i warzywa w szkole, Śniadanie daje moc, 5 porcji warzyw i owoców, Trzymaj formę, bądź aktywny, Ruch to zdrowie, Żyj smacznie i zdrowo, Zdrowo jem, więcej wiem, 5 porcji zdrowia w szkole, Zdrowa przyszłość w moich rękach, Bieg po zdrowie;
- Udział Przedszkola w Witoszowie Dolnym w projekcie „Rosnę z matematyką”;
- Udział w ogólnopolskiej akcji edukacyjnej „Dzieci uczą rodziców” promującej tematykę bezpieczeństwa, ekologii, kultury i historii;
- Wszystkie szkoły przystąpiły do ogólnopolskiego projektu „Edukacyjna Sieć Antysmogowa” - to program informacyjny na rzecz czystego powietrza realizowany przez Państwowy Instytut Badawczy NASK we współpracy z Polskim Alarmem Smogowym.
- Realizacja działań i programów ekologicznych, m. in.: Sprzątanie świata, Tydzień Edukacji Globalnej, Kubusiowi Przyjaciele Natury, Akademia bezpiecznego Puchatka, akcja ekologiczna - „Sprzątamy brzegi Warty i Odry oraz innych rzek Polski”;
- Realizacja projektu „Nawzajem sobie potrzebni” – wspólne działania uczniów szkół podstawowych i przedszkolaków z seniorami – dziadkami i babciami;
- Udział uczniów SP Bystrzyca Górna w projektach „(Nie)zwykła matematyka”, „Uniwersytet Dzieci w Klasie”, „Od jajka do Kury”;

- Udział uczniów SP Pszenno w programach „Mali matematycy. Gdzie kryje się matematyka?“, „Z matematyką za pan brat“;
- Kontynuowano ogólnopolski program profilaktyki czerniaka oraz zorganizowano uczestnictwo dziewcząt w wieku 10-12 lat w warsztatach body positive;
- Uczestnictwo uczennic w warsztatach organizowanych przez Dolnośląską Fundację Onkologiczną „Moje ciało jest OK, Twoje ciało jest OK“;
- Udział uczniów w projekcie „Bezpieczna Szkoła Krokodylka Tirka“;
- Realizacja programu własnego z zakresu kodowania i programowania „Kodusie“, z wykorzystaniem nowoczesnych technologii: laptopy, tablety, tablice multimedialne oraz maty i różnorodne elementy do kodowania;
- Uczniowie brali udział w licznych konkursach, np.: Międzynarodowy Konkurs Matematyczny Kangur, zDolny Ślązak: matematyka, biologia, j. polski, fizyka, j. niemiecki, historia, Ogólnopolski Konkurs „Ekologiczna choinka“, Ogólnopolski Konkurs Plastyczny dla dzieci „Bezpiecznie na wsi mamy, bo ryzyko upadków znamy“;
- Przedszkolaki uczestniczyły w projektach i programach: Międzynarodowy Projekt Czytelniczy „Magiczna Moc Bajek“, Projekt Edukacyjny „#20 minut dla matematyki“, Ogólnopolski Program Edukacyjny „Skąd się biorą produkty ekologiczne“ organizowany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Program Edukacyjny „Czyste powietrze wokół nas“ organizowany przez Państwową Inspekcję Sanitarną- program całoroczny, Ogólnopolska Akcja Pola Nadziei.

TABELA 23. Najważniejsze inwestycje w zakresie edukacji i wychowania zrealizowane w 2023 roku

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1.	Budowa pełnowymiarowej sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Grodziszczu	Grodziszcze	Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Grodziszczu wraz z wyposażeniem	8.225 834,27 zł, w tym 7.389 423,76 zł z Rządowego Funduszu Polski Ład	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
2.	Budowa placu zabaw w ramach projektu "Przebudowa Szkoły Podstawowej w Bystrzycy Górnej	Bystrzyca Górna	Budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej w Bystrzycy Górnej	100 000 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
3.	Doposażenie szkół w narzędzia edukacyjne z zakresu ruchu drogowego w ramach projektu "Poprawa bezpieczeństwa na drogach w Gminie Świdnica"	Grodziszcze, Witoszów Dolny	Dostawa trzech trenerów rowerowych stacjonarnych do szkoły podstawowej w Witoszowie Dolnym – 52.797,00 Dostawa 2 szt. mobilnych miasteczek ruchu drogowego w ramach doposażenia szkół w Grodziszczu i Witoszowie Dolnym w narzędzia edukacyjne – 69.792,66	122 590,60 zł.	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
4.	Poprawa efektywności energetycznej w obiektach oświaty	Lutomia Dolna, Pszenno	Wykonanie projektu termomodernizacji budynków szkoły podstawowej w Lutomii Dolnej wraz z przebudową sali gimnastycznej - 33750,01 zł Wykonanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej poprawy efektywności w budynku szkoły podstawowej w Pszenniu - 30135,00 zł. Opracowanie dokumentacji aplikacyjnej - poprawa efektywności energetycznej w obiektach oświaty - 18327,00 zł	82 212,01 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
5.	„Przebudowa i modernizacja obiektów szkolnych na terenie Gminy Świdnica”	Grodziszczce Mokrzeszów	Wykonanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej dostosowującej pomieszczenia użytkowe do potrzeb funkcjonowania szkoły podstawowej w Grodziszczu - 48339,00 zł. Wykonanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej " Budowa przyszkolnej sali gimnastycznej w Mokrzeszowie 23 A. Projekt zagospodarowania terenu i architektoniczno-budowlany i wizualizacje - 50000,00 zł	98 339,00 zł	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GZO

Żłobek Gminny w Pszennie w 2023 r.

Żłobek Gminny w Pszennie sprawuje opiekę nad dziećmi od godziny 6.00 do godziny 17.00. Placówka dysponuje 96 miejscami dla dzieci w wieku od 1 roku do 3 lat. Do żłobka uczęszczało w 2023 roku średniorocznie ok. 80 dzieci. W żłobku zatrudnionych jest 14 wykwalifikowanych opiekunek, 3 pokojowe oraz pielęgniarka, a także 3-osobowy personel kuchni, który przygotowuje smaczne i zdrowe posiłki dla dzieci uczęszczających do żłobka oraz dla dzieci z Przedszkola w Pszennie (przy ul. Słonecznej i przy ul. Wrocławskiej) oraz intendentka i konserwator.

Na funkcjonowanie żłobka w 2023 roku wydatkowano w ramach wydatków bieżących kwotę 2 148 226 zł (o 167 284 zł więcej niż w roku 2022) z przeznaczeniem m.in. na wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi, materiały i wyposażenia, zakup artykułów żywnościowych, artykułów gospodarczych i środków czystości, zakup gazu, odpisy na ZFŚS. Wydatki na funkcjonowanie placówki wzrosły z uwagi na wzrost wynagrodzeń pracowników, wzrost kosztów eksploatacyjnych, a także w związku ze zwiększeniem liczby dzieci korzystających z posiłków przygotowywanych przez kuchnię żłobkową (w tym dla dzieci przedszkolnych).

7. KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO

7.1. Kultura

Jednostkami prowadzącymi działalność na terenie gminy w zakresie kultury jest **Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji** oraz **Gminna Biblioteka Publiczna**. Aktywność ośrodka przyczynia się do poszerzenia zainteresowań mieszkańców gminy kulturą, sztuką profesjonalną i amatorską, tradycjami i obrzędami, ułatwiła również rozwój ich talentów i uzdolnień. Ma również na celu umożliwiać też ciekawe zorganizowanie czasu wolnego dzieci, młodzieży czy dorosłych, poprzez zajęcia zespołów pieśni i tańca, formacji tanecznych czy grup śpiewaczych. Gminna Biblioteka Publiczna z/s w Pszennie wraz z 3 filiami w: Lutomi Dolnej, Bystrzycy Górnej i Grodziszczu dysponuje księgozbiorem w postaci 24 262 woluminów. Na 1 placówkę biblioteczną przypada obecnie 4 245 mieszkańców gminy. Liczba wypożyczeń wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 3834 egz. i wyniosła: 24958 książki. Biblioteka wraz z filiami prowadzi szeroką działalność w środowisku lokalnym:

- Spektakl Teatralny (Teatr z Krakowa) dla dzieci pt. „Zabawy z Minionkami”. W dwóch turach w zabawach animacyjnych wzięło udział ok.110 dzieci .
- Spotkanie z pisarzem Pawłem Gołuchem-autorem poezji dziecięcej i książek dla dzieci o smokach. W czterech spotkaniach udział wzięło 246 dzieci.
- Hospicjum Ojca Pio- młodzież wraz z bibliotekarzem przygotowali piękne przedstawienie dla pensjonariuszy. Po przedstawieniu czytano wspólnie wiersze i śpiewano piosenki.
- Warsztaty dla dzieci i młodzieży na temat uzależnień i zagrożeń ze strony różnych sekt - wybór literatury tematycznej,
- W 2023r.odbyły się 17 lekcji biblioteczných. Celem lekcji były promocja czytelnictwa, podstawy i pomocy przedmedycznej, dobrego zachowania, zapoznanie się z pracą bibliotekarza.
- Przedstawienie dla lokalnej społeczności na podst. książki Charlesa Dickensa pt. "Opowieść Wigilijna" W przedstawieniu wzięło udział ok.60 osób
- Dyskusje o książkach. 6 x spotkania czytelnicze przy kawie i ciastku .
- Konkurs dla dzieci polskich i ukraińskich z okazji Dnia Matki pt.: "Kwiatek dla mamy". Udział wzięło 4 dzieci z Ukrainy i 4 z Polski. Dzieci na miejscu w bibliotece wykonały swoje prace. Nagrodą za rysunki były mazaki dwustronne i batony.
- Ponadto w bibliotece odbywały się przedświąteczne spotkania. Robienie dekoracji świątecznych. W wakacje i ferie dzieci przychodzą układać puzzle, grać w różne gry stolikowe , rysować i malować. Dorośli korzystają z czytelni i czytają czasopisma, które prenumeruje biblioteka.

Łącznie dla czytelników w 2023 r. odbyło się 95 spotkań/imprez dla czytelników, lekcji biblioteczných itd.

Istotną rolę w życiu kulturalnym pełni również **Fundacja „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego** – organizacja promująca działalność międzynarodowego centrum spotkań i wymiany młodzieżowej oraz popularyzację dziedzictwa z Kręgu Krzyżowej, mająca swoją siedzibę na terenie gminy Świdnica. Prowadzone przez nią Międzynarodowe Centrum Spotkań Młodzieży organizuje spotkania młodzieży, seminaria historyczne oraz imprezy kulturalne.

Foto: Fundacja „Krzyżowa” dla Porozumienia Europejskiego

W 2023 roku w gminie Świdnica zorganizowanych zostało 30 **impresz kulturalnych**, w tym: koncerty Ziemi Świdnickiej (w kościele w Grodziszczu, w Witoszowie Dolnym), rekonstrukcja bitwy pod Burkatowem w ramach Weekendu z historią w tle, Dożynki Gminne (w tym: program artystyczny „Misterium Chleba” w wykonaniu Ludowo Estradowego Zespołu Mokrzeszów, koncert zespołu Piersi), IV Gminna Senioriada (w tym: koncert Radość napięknieszych lat z największymi przebojami Anny Jantar w wykonaniu Rozśpiewanych Dzieciaków Gminy Świdnica, Rajd Turystyczny szlakiem św. Jakuba po ogórze izerskim z Gminnym Kołem PTTK Teraz Sudety), spotkanie z Andrzejem Dobkiewiczem „Poznaj historię Pszenna”, spotkanie noworoczne połączone z kolędowaniem i koncertem Eleni, wspólne kolędowanie w Grodziszczu połączone z występami lokalnych artystów (zespół Ale Babki i Kapela Zdzicha), koncert w kościele pw. Św. Anny w Grodziszczu w ramach Festiwalu Bachowskiego, Koncert Zespołu Dom o Zielonych Progach „W górach jest wszystko co kocham” w ramach Światowego Dnia Turystyki oraz Wielkiego otwarcia Winobrania w Makowicach, wykłady Zdrowie i uroda w naturalnych ziołach i przyprawach i wspólne biesiadowanie w ramach Międzynarodowego Dnia Kobiet Wiejskich w Pszennie, śpiewanie kolęd w Witoszowie Dolnym w „Leśniczówce” wraz z uczniami SP, gminne obchody święta odzyskania niepodległości w dniu 11 listopada (w tym: koncert pieśni patriotycznych „Powrót do Ojczyzny” w wykonaniu artystów z Łodzi: Anny Spychalskiej, Romualda Spychalskiego i Dariusza Pietrzykowskiego oraz program muzyczny „Światowe Przeboje we Troje”, a także rajd turystyczny – nocne zwiedzanie Zamku Księcia Henryka, Śniadanie Patriotyczne w Bystrzycy Górnej, koncert organowy w wykonaniu Katarzyny Bajorek w Grodziszczu, koncert zespołu Ale Babki i Kapela Zdzicha w Grodziszczu), koncert Trio Domasiewicz In To The Roots, II Gminny Turniej Kół Gospodyń Wiejskich, Wielkie Kiszanie Kapusty w Mokrzeszowie, kino samochodowe w Grodziszczu, festyn rodzinny i Gminny Dzień Dziecka w Pankowie, jarmark wielkanocny w Pszennie, koncert pn. „Dla Ciebie Mamo” w Bystrzycy Górnej, IV Śpiewanie przy fładze w Lutomi Górnej, warsztaty artystyczne dla dzieci i dorosłych organizowane w obiektach gminnych (m.in. stawiania baniek ognioowych i bezognioowych taneczne, plastyczne, kulinarne, rękodzielnicze), Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy (w tym koncerty zespołu SponTan, Under The Shower), koncert na Dzień Kobiet Robert Janowski, Bawimy się w teatr w wykonaniu grupy teatralnej Pogwarki.

TABELA 24. Imprezy kulturalne zorganizowane na terenie gminy [2016-2023]

Nazwa	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
liczba imprez kulturalnych zorganizowanych na terenie gminy [szt.]	7	7	9	11	12	8	25	30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Kultury Sportu i Rekreacji.

Na terenie gminy Świdnica działa szereg zespołów ludowych, śpiewaczych oraz pieśni i tańca m.in.: zespół śpiewaczy „Ale Babki”, zespół śpiewaczy „Kądziołeczka”, zespół śpiewaczy „A to Heca”, teatrzyk obrzędowy „Pogwarki”, Ludowo Estradowy Zespół „Mokrzyszów”. W gminie działa również formacja taneczna „Mażoretka” w Witoszowie Dolnym.

W 2023 r. odbyły się prowadzone coroczne wakacyjne warsztaty muzyczne dla uczniów szkół gminnych w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Lubachowie. Na terenie gminy działają m.in.: Koła Gospodyń Wiejskich w: Bojanicach, Boleścinie, Burkatowie, Bystrzyca Dolnej, Gogołowie, Grodziszczu, Komorowie, Krzyżowej, Lubachowie, Lutomi Dolnej, Makowicach, Miłochowie, Mokrzyszowie, Pogorzale, Pszennie, Witoszowie Dolnym, Wilkowie, Zawiszowie, Krzczonowie. Kluby Seniora w: Bystrzyca Górnej, Bystrzyca Dolnej, Pszennie, Grodziszczu, Lutomi Dolnej oraz Koło Przyjaciół Makowice – Opoczka.

Zabytki

Na obszarze gminy zlokalizowane są liczne zespoły i obiekty zabytkowe oraz stanowiska archeologiczne. Wśród obiektów zabytkowych w gminie Świdnica wymienić należy przede wszystkim zespoły pałacowe:

- Boleścin – zespół pałacowy wybudowany na przełomie XVIII i XIX wieku,
- Burkatów – zespół pałacowy wzniesiony w latach 40. XIX wieku oraz w roku 1895 roku, wraz z parkiem o charakterze krajobrazowym,
- Bystrzyca Dolna – zespół pałacowo-parkowy z XVI wieku,
- Bystrzyca Górna – pałac oraz zabudowania folwarczne z początku XIX wieku,
- Gogołów – zespół dworski składający się z dworu, folwarku oraz niewielkiego krajobrazowego parku,
- Grodziszczce – zespół pałacowy,
- Jakubów – pałac,
- Komorów – pałac,
- Krzyżowa – neobarokowy zespół pałacowo-folwarczny z XVII-XIX w., wielokrotnie przebudowywany, odbudowany w latach 1990–1998, od 11 czerwca 1998 teren pałacu jest wykorzystywany przez „Fundację Krzyżowa” jako Międzynarodowy Dom Spotkań Młodzieży, na terenie Fundacji znajduje się fragment sławnego Muru Berlińskiego,
- Makowice – zespół pałacowy,
- Mokrzyszów – zespół pałacowo-parkowy z drugiej połowy XIX wieku, na starszych fundamentach, prawdopodobnie z przełomu XVII i XVIII wieku, przebudowany w latach 60. XX wieku,
- Wilków – wzniesiony w XVIII w., przebudowany w latach 70. lub 80. XIX wieku,
- Wiśniowa – pałac z XIX w., wzniesiony w stylu neorenesansu francuskiego, przebudowany w latach 1874 i 1899,
- Witoszów Dolny – zespół pałacowy.

Wśród ważniejszych obiektów sakralnych na obszarze gminy wymienić należy przede wszystkim:

- Bojanice – najwcześniejsze informacje o kościele w Bojanicach, obecnie p.w. Matki Boskiej Częstochowskiej, pochodzą z listu czynszowego z 1370 roku. Kościół wymieniony został przez Georgius, aitarista in Ludwici villa w 1514 roku,
- Boleścin – obecna budowla Kościoła filialny pw. Św. Józefa w Boleścinie wzniesiona została w 1909 roku w miejscu ewangelickiego, drewnianego kościoła,
- Bystrzyca Górna – kościół parafialny Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, wzmiankowany po raz pierwszy w źródłach w 1376 roku,
- Gogołów – kościół p.w. św. Marcina wymieniony w 1219 roku w rejestrze nuncjusza Gotharda.
- Grodziszczce – wieś łańcuchowa nad Piławą, zaliczana do najstarszych na Śląsku, w XI-XII w. istniała tu kasztelania (przeniesiona później do Świdnicy), wymieniana w słynnej „srebrnej bulli” papieża Hadriana IV w 1155 roku, zachowane pozostałości grodziska w zakolu rzeki niedaleko centrum wsi,
- Krzyżowa – kościół filialny pw. Św. Michała Kościół w Krzyżowej wzmiankowany był po raz pierwszy w 1335 roku w rejestrze dziesięcin nuncjusza Gallhardusa de Caecenbus jako Capella Crissoviciensis,
- Lutomia Dolna – Kościół parafialny Przemienienia Pańskiego, wzmiankowany w 1318 roku w rejestrze czynszowym Gabriela z Rimini,

- Lutomia Górna – kościół odebrany ewangelikom w 1654 roku. Lutomia,
- Makowice – kościół filialny Św. Katarzyny (dawniej parafialny Św. Marcina) wzmiankowany po raz pierwszy w 1372 roku, obecna budowla obecna wzniesiona została na przełomie XV i XVI wieku,
- Modliszów – kościół Św. Bartłomieja, wzniesiony w XIV w., przebudowany XVI w., restaurowany w XIX w., i remontowany w latach 1966-1968 r.,
- Mokrzeszów – kościół filialny p.w. Św. Jadwigi-Kapelle wzmiankowany po raz pierwszy w 1268 roku jako filialny kościoła w Pełcznicy,
- Pszenno – kościół parafialny p.w. Św. Mikołaja wzmiankowany w rejestrze nuncjusza Galharda w 1243 roku, najstarsze fragmenty budowli pochodzą z około połowy XIV w. (1335 r.), w 1491 roku kościół został przebudowany,
- Witoszów Dolny – najwcześniejsza informacja dotycząca kościoła parafialnego p.w. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny (wcześniej pod wezwaniem św. Mikołaja i Katarzyny) w Witoszowie Dolnym pochodzi z 1268 roku, kiedy to książę Władysław podarował zakonowi klarysek z Wrocławia między innymi kościół w Witoszowie wraz z przyległościami.

**Kościół
w Bystrzycy Dolnej**

**Kościół
w Boleścinie**

**Kościół
w Witoszowie Dolnym**

**Kościół
w Modliszowie**

**Kościół
w Krzyżowej**

**Kościół
w Pszennie**

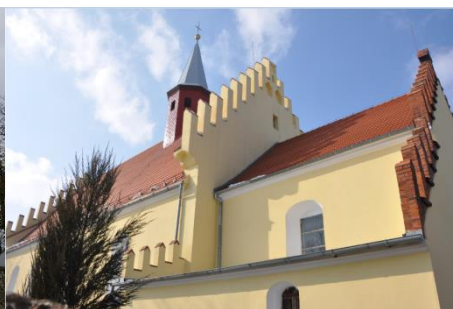

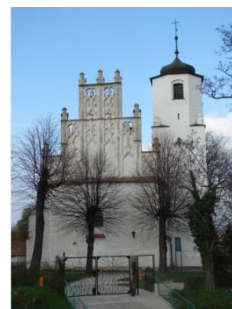
Kościół
w Grodziszczu

Kościół
w Lutomi Dolnej

Kościół
w Mokreszowie

Kościół
w Bystrzycy Górnej

Kościół
w Makowicach

Kościół
w Bojanicach

Na obszarze gminy zlokalizowane są również liczne krzyże pokutne. Natomiast spośród zabytków architektury przemysłowej na uwagę zasługują również zespół cukrowni w Pszennie- z Muzeum Cukru przy Cukrowni Świdnica, zespół elektrowni wodnej w Lubachowie oraz linia kolejowa Świdnica Kraszowice – Jedlina Zdrój.

7.2. Finansowanie

W 2023 roku wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego 3 816 407,75 zł. Na działalność ośrodków kultury, świetlic i klubów wydatkowano kwotę 3 561 407,75 zł i obejmowały one m.in. wydatki inwestycyjne w wysokości 255 000 zł. Kwotę 328 100,00 zł przekazano dotację podmiotową na działalność bibliotek na terenie gminy, natomiast na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami poniesiono wydatki w kwocie 130 000 zł.

TABELA 25. Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa (dział 921) [2022-2023].

Wydatki [zł]:	2022	2023	Zmiana 2022-2023
ogółem	3 368 623,44	3 816 407,75	↑ 447 784,31
bieżące ogółem	2 824 500,58	3 561 407,75	↑ 736 907,17
majątkowe inwestycyjne	175 551,17	255 000,00	↑ 79 448,83

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

7.3. Dokumenty

Nazwa dokumentu

Zasady i tryb udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz sposobu ich rozliczania i kontroli

Uchwała przyjmująca

Uchwała nr XXII/193/2008 Rady Gminy Świdnica z dnia 24 stycznia 2008 roku w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków oraz sposobu ich rozliczania i kontroli

7.4. Inwestycje i działania 2023

W zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w gminie w 2023 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 26. Najważniejsze inwestycje w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego zrealizowane w 2023 r.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1	Wykonanie miejsc postojowych	Modliszów	Wykonanie miejsc parkingowych świetlica wiejska w Modliszowie	10 000,00	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
2	Wykonanie projektu świetlicy w Jagodniku i Komorowie	Jagodnik, Komorów	Wykonanie projektów architektoniczno-budowlanych i technicznych dla budowy świetlic w Jagodniku i Komorowie	74 710,00	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
3	Przebudowa terenu rekreacyjnego w Miłochowie	Miłochów	Wybudowano altanę o konstrukcji drewnianej o powierzchni zabudowy 72 m ² z dachem dwuspadowym. W budynku zlokalizowane jest pomieszczenie wielofunkcyjne oraz magazyn. Wykonano przyłącze energetyczne wraz z instalacją elektryczną i oświetleniem typu LED. Dostaw i montaż zabudowy kuchennej.	95 445,00 (PROW) 92 544,70 (wkład własny)	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
4	Remont wiaty	Niegoszów	Remont wiaty sołectwo Niegoszów	2524,72	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
5	Remont świetlica Krzyżowa	Krzyżowa	Remont pomieszczeń świetlicy wiejskiej w Krzyżowej	13 095,00	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
6	Wymiana oświetlenia	Bystrzyca Górna	Wymiana oświetlenia w świetlicy wiejskiej w Bystrzycy Górnej	9 150,00	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
7	Przycięcie żywopłotu	Grodziszczce	Przycięcie żywopłotu przy świetlicy wiejskiej w Grodziszczcu	3 196,94	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
8	Czyszczenie i naprawa rynien, wymiana pokrywy szamba	Mokreszów	Czyszczenie i naprawa rynien, wymiana pokrywy szamba świetlica wiejska w Mokreszowie	5 515,19	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
9	Prace remontowo-budowlano-elektryczne	Komorów	Prace remontowo-budowlano-elektryczne świetlica wiejska w Komorowie	7 795,44	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
	Wymiana bojlera	Bystrzyca górna	Wymiana bojlera w świetlicy wiejskiej w Bystrzycy Górnej	1 400,00	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
	Wymiana grzejników	Witoszów Górny	Wymiana grzejników świetlica wiejska w Witoszowie Dolnym	900,00	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
	Wymiana rynien	Bystrzyca Górna	Wymiana rynien w świetlicy wiejskiej w Bystrzycy Górnej	5 404,75	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
	Malowanie ścian	Burkatów	Malowanie ścian świetlicy wiejskiej w Burkatowie	5 900,00	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
	Naprawa okładzin, malowanie	Makowice	Naprawa okładzin i malowanie świetlicy wiejskiej w Makowicach	19 337,74	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
	Roboty remontowo – budowlane	Pogorzata	Roboty remontowo – budowlane w świetlicy wiejskiej w Pogorzale	1 399,83	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
	Naprawa dachu	Stotwina	Naprawa dachu nad zapleczem kuchennym świetlica wiejska w Stotwinie	12 784,91	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2020 – 2027

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
	Remont pomieszczenia kuchennego	Bystrzyca Górna	Remont pomieszczenia kuchennego w świetlicy wiejskiej w Bystrzycy Górnej	15 004,86	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
	Zagospodarowanie terenu sportowo-rekreacyjnego w Gogołowie	Gogołów	Dostawa i montaż urządzeń zabawowych - piramida, urządzenie wielofunkcyjne, młynek, huśtawka wahadłowa na placu zabaw działka 187 w Gogołowie wraz z nasadzeniami i nadzorem inwestorskim	34 971,00 (PROW) 75 311,50 (wkład własny)	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
	Budowa trasy treningowej typu singletrack oraz trasy pump track w Lubachowie	Lubachów	Wykonano ścieżkę treningową typu singletrack o długości 528 m z przeszkodami.	125 007,60	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
	Budowa placu zabaw w Pszenno	Pszenno	Dostawa i montaż urządzeń zabawowych (Max wieża ze zjeżdżalnią, zestaw ruchome piaski, huśtawka wahadłowa, karuzela słupowa, zjazd linowy, ławka z oparciem - 3 szt., kosz na śmieci - 3 szt., tablica informacyjna z regulaminem - 1 szt., na placu zabaw działka 170/1.	271 462,43	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
	Zagospodarowanie terenu sportowo-rekreacyjnego w Gogołowie	Gogołów	Dostawa i montaż urządzeń zabawowych - piramida, urządzenie wielofunkcyjne, młynek, huśtawka wahadłowa na placu zabaw działka 187 w Gogołowie wraz z nasadzeniami i nadzorem inwestorskim	34 971,00 (PROW) 75 311,50 (wkład własny)	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2020 – 2027

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Świdnica.

Foto: Demonstracyjny budynek wielofunkcyjny w Opocznie

TABELA 27. Najważniejsze działania w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego zrealizowane w 2023 roku.

Lp.	Nazwa	Opis
1	koncerty Ziemi Świdnickiej	3 koncerty organizowane w kościołach, z tego 2 w gminie Świdnica – Grodziszczu i Witoszowie Dolnym, popularyzujące muzykę klasyczną i organową
2	rekonstrukcja bitwy pod Burkatowem	Wydarzenie upamiętniające historyczną bitwę pod Burkatowem i Lutomią z 21 lipca 1762 r. Mieszkańcy mieli możliwość obejrzenia widowiska, obozu, porozmawiania z członkami grupy historycznej, udziału w warsztatach wojskowo historycznych, nocnej gali światła i ognia rozpoczynającej noc świętojańską
3	wakacyjne kino na leżakach	Wydarzenie dla wszystkich grup wiekowych, w ramach którego przewidziano dwie projekcje filmów – rodzinny dla najmłodszych oraz w godzinach wieczornych melodramat muzyczny
4	Dożynki Gminne w Komorowie	Plenerowa impreza o charakterze obrzędowym, potoczona z misterium chleba w wykonaniu Ludowo Estradowego Zespołu Mokrzeszów, korowodem dożynkowym oraz występami zespołów dziecięcych, śpiewaczych, pieśni i tańca, koncertem zespołu Piersi,
5	IV Gminna Senioriada	Impreza organizowana dla seniorów z gminy oraz ich rodzin, potoczona z organizacją koncertu Radość najpiękniejszych lat z największymi przebojami Anny Jantar w wykonaniu Rozśpiewanych Dzieciaków Gminy Świdnica
6	Spotkanie noworoczne	Impreza potoczona z koncertem kolęd i pastorałek w wykonaniu Eleni
7	Światowy Dzień Turystyki i Wielkie Otwarcie Winobrania	Impreza plenerowa, promująca walory turystyczne zakątków Gminy Świdnica, z prelekcjami o tematyce turystycznej (Szybkie Podróże, Młody Człowiek i Góry) potoczona ze zwiedzaniem lokalnej winnicy oraz koncertem zespołu Dom o Zielonych Progach „W górach jest wszystko co kocham”
8	Poznaj historię Pszena	Spotkanie z pasjonatem historii, redaktorem naczelnym Świdnickiego Portalu Historycznego
9	Koncert organowy	Impreza w ramach Festiwalu Bachowskiego realizowana w kościele pw. Św. Anny w Grodziszczu
10	„Powrót do Ojczyzny”	Koncert pieśni patriotycznych dla mieszkańców w wykonaniu Anny Spychalskiej, Romualda Spychalskiego i Dariusza Pietrzykowskiego
11	II Gminny Turniej Kót Gospodyń Wiejskich	Impreza integrująca KGW z różnych miejscowości, podczas której pielęgnuje się i przypomina o tradycjach wsi
12	Wielkie kisenie kapusty	Impreza cykliczna, w tym roku realizowana w Mokrzeszowie, przypominająca dawne zwyczaje kisenia kapusty, potoczona z występem zespołu lokalnego
13	Warsztaty dla dzieci i dorosłych	Wydarzenia organizowane cyklicznie dla wszystkich grup wiekowych. M.in. warsztaty kulinarne, plastyczne, rękodzielnicze, stawiania baniek ogniowych i bezogniowych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOKSiR.

8. TURYSTYKA, SPORT I REKREACJA

52

8.1. Atrakcyjność turystyczna

Dobrodogonna lokalizacja u podnóża Gór Sowich i Gór Wałbrzyskich, dobra dostępność komunikacyjna oraz sąsiedztwo miasta Świdnica, oraz liczne szlaki turystyczne sprawiają, że na obszarze gminy Świdnica istnieją warunki do rozwoju usług turystycznych i rekreacyjnych. Wschodnia strona gminy graniczy ze Ślązańskim Parkiem Krajobrazowym, natomiast zachodnia z Książańskim Parkiem Krajobrazowym. Przez Gminę przebiegają ważne szlaki komunikacyjne: droga krajowa nr 35 (Wrocław – Świdnica – Świebodzice – Wałbrzych – Mieroszów – granica państwa), droga nr 382 (Legnica – Nysa) oraz droga nr 379 (Wałbrzych – Świdnica). Położona o około 10 km od gminy Świdnica Jaworzyna Śląska stanowi duży węzeł kolejowy na trasie Wrocław – Wałbrzych i dalej do Pragi Czeskiej, czy Wrocław – Jelenia Góra i dalej do Berlina. Przez gminę przebiegają również liczne trasy rowerowe i piesze stanowiące oraz obecnie rewitalizowany szlak kolejowy o walorach turystycznych: Świdnica – Jedlina Zdrój – Nowa Ruda – Kłodzko. Także sąsiedztwo miasta Świdnica – miasta o bogatych zasobach dziedzictwa kulturowego, powinno sprzyjać rozwojowi usług turystycznych na terenie gminy Świdnica.

Baza noclegowa. W 2023 roku na terenie gminy Świdnica funkcjonowało 5 całorocznych obiektów noclegowych. Miejsca noclegowe na terenie gminy stanowiły 21,8% miejsc noclegowych w powiecie świdnickim. Należy jednak zwrócić uwagę, że 51,6% miejsc noclegowych na terenie gminy stanowią miejsca w schronisku młodzieżowym.

BAZA NOCLEGOWA:

5 całorocznych obiektów noclegowych

Ruch turystyczny. Dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące liczby turystów ogółem wskazują, że w 2023 roku gminę Świdnica odwiedziło 12 599 turystów (wzrost 1426 osób w porównaniu z rokiem 2022). Dodatkłą wartością odnotowano w przypadku turystów zagranicznych, nie rezydentów (+729 osób w porównaniu z rokiem 2022). Spadek odnotowano w przypadku udzielonych noclegów ogółem z 43 364 w roku 2022 do 40 324 w roku 2023.

TABELA 28. Liczba turystów ogółem i zagranicznych i udzielone noclegi [2014-2023].

Liczba turystów	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Zmiana 2022-2023
ogółem	8 101	9219	9494	12061	12723	13055	4582	6457	11 173	12 599	↑ 1426
zagranicznych	4 063	4 366	4 020	4 344	4895	3527	905	789	2 764	3 493	↑ 729
Udzielone noclegi ogółem	27 537	32708	33988	41161	41597	40919	14881	19524	43 364	40 324	↓ 3040
W tym turystom zagranicznym	16 052	18 378	16 934	18 603	16844	15470	4318	4679	14 221	14 695	↑ 474

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

8.2. Szlaki turystyczne

Przez obszar gminy prowadzą liczne piesze i rowerowe szlaki turystyczne, stanowiące potencjalny zasób generowania ruchu turystycznego. Przez geologiczno-leśny rezerwat przyrody nieożywionej – Jeziorko Daisy, wchodzący w skład Książańskiego Parku Krajobrazowego leżący na Pogórzu Wałbrzyskim, wiodą 2 piesze szlaki turystyczne:

- Szlak Zamków Piastowskich – (długość: 146 km, Zamek Grodno – Zamek Grodziec⁵), na trasie znajduje się 15 zamków i grodów piastowskich,
- Szlak turystyczny żółto-niebieski Szlak Ułanów Legii Nadwiślańskiej – (długość: 53,3 km, Świdnica – Strzegom⁶), szlak pieszy, górski.

Na terenie rezerwatu przebiega również trasa ścieżki przyrodniczo-dydaktycznej „Jeziorko Daisy” (długość: 5,5 km, czas przejścia ok.: 2 h), która wytyczona została w celu zaprezentowania cennych pod względem przyrodniczym i historycznym walorów Książańskiego Parku Krajobrazowego oraz zachowania dziedzictwa kulturowo-przyrodniczego regionu. Miejsca przystankowe na ścieżce lokalizowane są przy obiektach przyrodniczych, historycznych i kulturowych.

Ponadto na terenie gminy Świdnica w 2022 r. wyznaczono nowy odcinek szlaku turystycznego zielonego z miejscowości Krzyżowa w kierunku Świdnicy, przez najwyższe wzniesienie Równiny Świdnickiej – górę Popiel o wysokości 228 m.n.p.m.

W 2022 r. na terenie gminy powstały 2 QUESTY - edukacyjne gry terenowe, łączące w sobie elementy zabawy i nauki, poszukiwań skarbu i radości odkrywania (w Pszennie, Makowicach, Mokrzeszowie). Od początku trwania akcji tj. od 2019 roku w gminie Świdnica powstało 15 gier terenowych. Pełny wykaz dostępny jest na <https://questy.org.pl>

Przez obszar gminy przebiegają również rowerowe szlaki turystyczne, w tym międzynarodowy szlak rowerowy EV 9 Euro-Velo Bałtyk-Adriatyk⁷, stanowiące potencjalny zasób generowania ruchu turystycznego. W 2023 r. w ramach Strefy MTB Sudety na terenie Gminy wyznaczono trasę „Niebieska Świdnica” o długości ok 31 km i przewyższeniach ok 1000m (trasa przebiega szlakami głównie leśnymi i można się na nią dostać z miejscowości: Bystrzyca Górna, Modliszów, Pogorzała, Witoszów Górny, Mokrzeszów)

W 2021 r. uchwałą Zarządu Oddziału PTTK w Świdnicy nr XXI/64/4/2021 (z 12.05.2021) wprowadzono odznakę turystyczno-krajoznawczą „Znam gminę Świdnica”, składającą się z 3 stopni. Uzyskanie odznaki możliwe jest dla każdego, kto poznał walory krajobrazowe, turystyczne i historyczne gminy Świdnica, udokumentował to w formie kroniki, która została pozytywnie zweryfikowana przez kadrę PTTK.

W gminie Świdnica wyznaczone zostały questy - czyli edukacyjne gry terenowe. Od początku trwania akcji, tj. od 2019 roku powstało 15 gier terenowych. Pełny wykaz dostępny jest na <https://questy.org.pl>

1. Strażacki quest w Burkatowie
2. Wyprawa nad Jeziorko Daisy
3. Tajemnice Śląskiej Doliny
4. Perełki Grodziszczka – najstarszej dolnośląskiej wsi
5. Z nurtem Bystrzycy
6. Śladami Emila Krebsa – śląskiego geniusza z Opoczki
7. Ścieżkami historii w Komorowie
8. Historyczna wyprawa po Mokrzeszowie
9. Ekologiczna wyprawa w Bolescinie
10. Malarskie impresje w Makowicach
11. Malarskie pejzaże w Makowicach
12. Szlakiem Bitwy pod Lutomią
13. W cieniu holenderskiego wiatraka w Gogołowie

⁵ Szlak rozpoczyna się w Zamku Grodno w Zagórzu Śląskim (w którym znajduje się Muzeum Regionalne PTTK Zamek Grodno), następnie przechodzi przez największy zespół parkowo-zamkowy Zamek Książ, Zamek w Bolkowie – piastowski zamek Książąt Świdnicko-Jaworskich z XIII w., Zamek Bolczów (ruiny zamku z XIV w.), Jelenią Górę, Siedlęcina (książęca wieża mieszkalna z XIV w.), Wleń i kończy się na Pogórzu Kaczawskim, u podnóża góry Grodziec, gdzie usytuowany jest pochodzący z XV w. zamek Grodziec oraz gotycki kościół.

⁶ Szlak przebiega w okolicach Wałbrzycha, od strony Świdnicy prowadzi przez Witoszów, okolice Jeziorko Daisy, Lubiechów, Książ, Szczawienko (przy Kościele Św. Anny, gdzie znajduje się grób generała Józefa Benedykta Łączyńskiego), Podzamcze, Piaskową Górę, Szczawno-Zdrój, Czerwone Wzgórze (Pomnik ku czci Ułanów Legii Nadwiślańskiej), Strugę, Chwaliszów, Dobromierz i dalej w kierunku Strzegomia.

⁷ Przez obszar gminy Świdnica szlak przebiega na odcinku 17,7 km: granica gminy – Gogołów – Miłochów – Jagodnik – granica gminy; granica miasta – Makowice – Krzyżowa – Wieruszów – Lutomia Mała – Lutomia Dolna – Stachowice – granica gminy (powiatu).

14. Szlak lutomskich smaków
15. Śladami Cukrownika
16. O walecznych pod Burkatowem

Przez obszar gminy przebiegają również rowerowe szlaki turystyczne, w tym międzynarodowy szlak rowerowy EV 9 Euro-Velo Bałtyk-Adriatyk⁸, stanowiące potencjalny zasób generowania ruchu turystycznego.

W 2021 r. uchwałą Zarządu Oddziału PTTK w Świdnicy nr XXI/64/4/2021 (z 12.05.2021) wprowadzono odznakę turystyczno-krajoznawczą „Znam gminę Świdnica”, składającą się z 3 stopni. Uzyskanie odznaki możliwe jest dla każdego, kto poznał walory krajobrazowe, turystyczne i historyczne gminy Świdnica, udokumentował to w formie kroniki, która została pozytywnie zweryfikowana przez kadrę PTTK.

8.3. Sport i rekreacja

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna. Mieszkańcy gminy Świdnica mają możliwość korzystania z kompleksu boisk sportowych „ORLIK” w Lutomi Górnej, hali sportowej oraz basenu w Witoszowie Dolnym, 25 boisk sportowych zlokalizowanych w miejscowościach: Bojanice, Boleścín, Burkatów, Bystrzyca Dolna, Bystrzyca Górna, Gogołów, Grodziszczce, Jagodnik, Komorów, Krzczonów, Lutomia Górna, Makowice, Modliszów, Mokrzeszów, Niegoszów, Opoczka, Panków, Pogorzała, Pszenno, Słotwina, Stachowice, Wieruszów, Wilków, Wiśniowa i Witoszów Dolny oraz 4 sal gimnastycznych w miejscowościach: Bystrzyca Górna, Grodziszczce, Lutomia Dolna i Pszenno.

TABELA 29. Wykaz obiektów sportowych na terenie gminy [2023].

Lp.	Rodzaj	Lokalizacja	Opis
1	Basen	Witoszów Dolny	Kryty basen przyszkolny potoczony z torami do pływania, strefa do rekreacji wodnej oraz strefą saun
2	Hala Sportowa	Witoszów Dolny	Hala sportowa z boiskami do piłki nożnej, siatkowej, koszykowej posiada również ściankę wspinaczkową, kort do squash, salą do zajęć fitness i siłownię
3	Sala gimnastyczna	Lutomia Dolna	Sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Lutomi Dolnej
4	Sala gimnastyczna	Pszenno	Sala gimnastyczna przy Szkole Podstawowej w Pszennie
5	Sala gimnastyczna	Bystrzyca Górna	Sala gimnastyczna przy szkole Podstawowej w Bystrzycy Górnej
6	Sala gimnastyczna	Grodziszczce	Sala gimnastyczna przy szkole Podstawowej w Grodziszczcu
7	Kompleks boisk sportowych	Witoszów Dolny	Kompleks boisk sportowych ze sztuczna nawierzchnią przy Szkole Podstawowej w Witoszowie Dolnym
8	Boisko sportowe	Bojanice	Boisko do piłki nożnej
9	Boisko sportowe	Boleścín	Boisko do piłki nożnej oraz boisko do piłki plażowej
10	Boisko sportowe	Burkatów	Boisko do piłki nożnej
11	Boisko sportowe	Bystrzyca Dolna	Boisko do piłki nożnej oraz boisko do piłki plażowej
12	Boisko sportowe	Bystrzyca Górna	Boisko do piłki nożnej oraz boisko do piłki plażowej

⁸ Przez obszar gminy Świdnica szlak przebiega na odcinku 17,7 km: granica gminy – Gogołów – Miłochów – Jagodnik – granica gminy; granica miasta – Makowice – Krzyżowa – Wieruszów – Lutomia Mała – Lutomia Dolna – Stachowice – granica gminy (powiatu).

Lp.	Rodzaj	Lokalizacja	Opis
13	Boisko sportowe	Gogołów	Boisko do piłki nożnej
14	Boisko sportowe	Grodziszcze	Boisko do piłki nożnej oraz boisko do piłki plażowej
15	Boisko sportowe	Jagodnik	Boisko do piłki nożnej
16	Boisko sportowe	Komorów	Boisko do piłki nożnej oraz boisko do piłki plażowej
17	Boisko sportowe	Krzczonów	Boisko do piłki nożnej
18	Boisko sportowe	Lutomia Górna	Boisko do piłki nożnej oraz kompleks sportowy „ORLIK”
19	Boisko sportowe	Makowice	Boisko do piłki nożnej
20	Boisko sportowe	Modliszów	Boisko do piłki nożnej
21	Boisko sportowe	Mokrzyszów	Boisko do piłki nożnej
22	Boisko sportowe	Opoczka	Boisko do piłki nożnej
23	Boisko sportowe	Panków	Boisko do piłki nożnej
24	Boisko sportowe	Pogorzała	Boisko do piłki nożnej oraz do piłki plażowej
25	Boisko sportowe	Pszенno	Boisko do piłki nożnej
26	Boisko sportowe	Słotwina	Boisko do piłki nożnej
27	Boisko sportowe	Stachowice	Boisko do piłki nożnej
28	Boisko sportowe	Wieruszów	Boisko do piłki nożnej
29	Boisko sportowe	Wilków	Boisko do piłki nożnej
30	Boisko sportowe	Wiśniowa	Boisko do piłki nożnej
31	Boisko sportowe	Witoszów Dolny	Boisko do piłki nożnej
32	Boisko sportowe	Niegoszów	Boisko do piłki nożnej

Źródło: Urząd Gminy Świdnica.

Imprezy sportowe i rekreacyjne. W 2023 roku na terenie gminy zorganizowanych zostało 30 imprez sportowych i rekreacyjnych:

- Otwarty Turniej Piłkarzyków w Pszennie
- Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy: wspinamy się dla WOŚP, 31 minut na maxa na 31 finał WOŚP, Aquaerobik dla WOŚP,
- ferie na sportowo w Centrum Sportowo Rekreacyjnym dla uczniów szkół podstawowych z terenu Gminy Świdnica,
- II Memoriał Ryszarda Dudkowskiego, Turniej Tenisa Stołowego w Makowicach,
- Mistrzostwa w pływaniu uczniów Szkół podstawowych o Puchar Wójta,
- Otwarcie nowej trasy rowerowej w ramach Strefy MTB Sudety „Niebieska Świdnica”
- Zawody Sportowo-Pożarnicze w Pankowie z piknikiem rodzinnym,
- Zawody triathlonowe dla uczniów Szkoły Podstawowej w Witoszowie Dolnym,
- Bieg Małego Gladiatora na boisku sportowym w Grodziszczu,
- wycieczki dla dzieci w ramach Wakacji z Gminą Świdnica (Lawendowej Sowy w Lutomi Górnej, Dębowego Zakątka w Grodziszczu, Ostoi nad Młynówką w Grodziszczu, Festiwal Dmuchańców w Jagodniku),
- sportowe turnieje wakacyjne (turniej koszykówki-street ball w Lutomi Górnej, turniej w badmintona w Witoszowie Dolnym, siatkówka plażowa w Bolesćcinie),
- Turniej piłki nożnej ku pamięci Ryszarda Dudkowskiego
- Miasteczko Sportowe podczas Dożynek Gminnych w Komorowie,

- X Międzypokoleniowe Otwarte Przełajowe Biegi Pojednania w Krzyżowej,
- Światowy Dzień Turystyki – wielkie otwarcie Winobrania w Makowicach,
- IV rajd turystyczny z Gminnym kołem PTTK Teraz Sudety Pogórze Izerskie – Zapora Pilchowicka zorganizowany w ramach IV Gminnej Senioriady,
- Mistrzostwa Strefy Wałbrzyskiej w warcabach 100-palowych w ramach XXIV Dolnośląskich Igrzysk LSZ Mieszkańców Wsi i Miast (w Burkatowie)
- III Gminny Rajd Niepodległości z Gminnym Kołem PTTK Teraz Sudety – nocne zwiedzanie Zamku Henryka,
- spacery po Gminie Świdnica z kijkami nordic walking (VI edycja),
- współorganizacja VIII RST Półmaratonu Świdnickiego,
- Gminna Liga Szkół – cykl rozgrywek międzyszkolnych chłopców i dziewcząt w różnych grupach wiekowych (7 turniejów),
- współorganizacja zawodów Marconi Duathlon Świdnica ,
- regularne zajęcia sportowe organizowane w obiektach gminnych (m.in. fitness, joga, zumba, treningi gier zespołowych).

TABELA 30. Imprezy sportowe i rekreacyjne zorganizowane na terenie gminy [2023].

Nazwa	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
liczba imprez sportowych i rekreacyjnych zorganizowanych na terenie gminy [szt.]	9	9	9	8	8	20	26	30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

Foto: Mali Kreatywni w Burkatowie, spacery po gminie Świdnica z kijkami nordic walking, Bieg Pojednania w Krzyżowej

8.4. Finansowanie

W 2023 roku na kulturę fizyczną wydatkowano 2 943 605,91 zł. Na obiekty sportowe przeznaczono 2 734 660,55zł, w tym wydatki inwestycyjne w wysokości 506 986,35 zł w tym na:

- Posadowienie wiaty – boisko sportowe w Krzczonowie 3 400,00 zł
- Montaż stołu do tenisa stołowego – Niegoszów 4 000,01 zł
- Piaskowanie boiska sportowego w Burkatowie – 5 000,00 zł
- Ogrodzenie boiska sportowego w Słotwinie 3 949,00 zł
- Montaż piłkochwytu boisko sportowe w Witoszowie Dolnym 4 735,50 zł
- Naprawa piłkochwytu boisko sportowe w Lutomi Górnej 2 091,00 zł
- Naprawa i modernizacja systemu monitoringu boisko sportowe w Lutomi „Orlik” 6 088,50 zł
- Rekultywacja płyty boiska sportowego w Bystrzycy Górnej 5 500,00 zł
- Prace ziemne na boisku sportowym w Bolesćcinie 1 599,00 zł
- Układanie kostki brukowej boisko sportowe w Krzczonowie 5 370,00 zł
- Naprawa instalacji elektrycznej na boisku sportowym w Komorowie 3 657,50 zł
- Remont oświetlenia zewnętrznego Hala sportowa w witoszowie Dolnym 2 500,00 zł
- Ogrodzenie boiska sportowego w Komorowie 11 049,09 zł
- Wykonanie i montaż piłkochwytu na boisku sportowym w Witoszowie Dolnym 30 627,00 zł
- Zakup sprzętu JUPITER 1S Pszenno 20 077,29 zł
- Docieplenie ścian plac zabaw Słotwina 34 624,00 zł
- Częściowy remont dachu w Hali Sportowej w Witoszowie Dolnym 19 081,45 zł

Zadania w zakresie kultury fizycznej obejmują również wydatki w wysokości 208 945,36 zł przeznaczone na dotację celową dla GLKS-u realizującego zadanie gminy w zakresie sportu pn. „Rozwój kultury fizycznej i sportu w Gminie w roku 2023”.

TABELA 31. Wydatki na kulturę fizyczną (dział 926) [2022-2023].

Wydatki (zł)	2022	2023	Zmiana 2022-2023
ogółem	2 293 952,82	2 943 605,91	+ 649 653,09
bieżące ogółem	2 116 497,04	2 436 622,56	+ 320 125,52
majątkowe inwestycyjne	177 455,78	506 986,35	+329 530,57

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOKSiR.

8.5. Inwestycje i działania 2023

W zakresie turystyki, sportu i rekreacji w gminie w 2023 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 32. Najważniejsze inwestycje w zakresie turystyki, sportu i rekreacji zrealizowane w 2023 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1	Rozbudowa infrastruktury turystycznej w dolinie rzeki Bystrzycy i Piławy - RFIL	Wilków	Budowa stacji rowerowej wraz z zagospodarowaniem terenu w Wilkowie.	1 505 000,00 RFIL Gminy Górskie 543374,47 (wkład własny)	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 - 2027
2		Bystrzyca Dolna	Budowa stacji rowerowej wraz z zagospodarowaniem terenu w Bystrzycy Dolnej	1 165 777,69 RFIL Gminy Górskie 406 655,30 (wkład własny)	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 - 2027
3		Burkatów	Budowa stacji rowerowej oraz przystani kajakowej z zagospodarowaniem terenu w Burkatowie	1 255 000,00 RFIL Gminy Górskie 406 655,30 (wkład własny)	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 - 2027
4		Bystrzyca Górna	Modernizacja i dostosowanie szatni sportowej w Bystrzycy Górnej na potrzeby węzła sanitarnego dla potrzeb stacji rowerowej z polem biwakowym	485 000,00 RFIL Gminy Górskie 99 238,28 (wkład własny)	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 - 2027
5		Lubachów	Budowa stacji rowerowej wraz z zagospodarowaniem terenu w Lubachowie	210 962,73 (wkład własny)	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 - 2027
6		Bystrzyca Górna	Budowa singletracków w Bystrzycy Górnej	570 000,00 RFIL Gminy Górskie 69 452,58 (wkład własny)	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 - 2027

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Świdnica

TABELA 33. Wykaz imprez sportowych i rekreacyjnych zorganizowanych na terenie gminy w 2023 roku.

Lp.	Nazwa	Opis
1	Otwarty Turniej Piłkarzyków w Pszennie	Współzawodnictwo o puchar wójta gminy Świdnica
2	Bieg Małego Gladiatora	Wydarzenie sportowo rekreacyjne dla dzieci i młodzieży, podczas którego rywalizowano na sztucznie zbudowanym torze do biegu z przeszkodami
3	Wakacje z Gminą Świdnica	wycieczki dla dzieci (Lawendowej Sowy w Lutomi Górnej, Dębowego Zakątka w Grodziszczu, Ostoi nad Młynówką w Grodziszczu, Festiwal Dmuchańców w Jagodniku)
4	Sportowe turnieje i zajęcia feryjne i wakacyjne	Imprezy sportowe dla dzieci i dorosłych, zachęcające do aktywnego spędzania wolnego czasu i poznawania nowych dyscyplin sportu. Na terenie różnych miejscowości realizowane były turnieje z różnych dyscyplin: street ball na boisku Orlik w Lutomi Górnej, badminton w hali sportowej w Witoszowie Dolnym, siatkówka plażowa w Bolescinie oraz zajęcia dla uczniów SP w Centrum Sportowo - Rekreacyjnym
5	Finał Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy	W ramach wydarzenia odbyły się trzy imprezy o charakterze sportowym w Centrum Sportowo – Rekreacyjnym w Witoszowie Dolnym: wspinaczka na ścianie wspinaczkowej, pływanie 31 minut na maksa na 31 finał, aquaerobik dla WOŚP
6	II Memoriał Ryszarda Dudkowskiego	Turniej Tenisa Stołowego w Makowicach
7	Zawody Sportowo-Pożarnicze w Pankowie z piknikiem rodzinnym	Rywalizacja jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu gminy Świdnica, podczas których zorganizowane zostały również konkurencje sportowe dla dzieci i młodzieży niezrzeszonych w dziecięcych i młodzieżowych drużynach pożarniczych.
8	Miasteczko Sportowe podczas Dożynek Gminnych w Komorowie	Konkurencje oraz zajęcia sportowo rekreacyjne dedykowane dla najmłodszych mieszkańców gminy Świdnica, podczas których każdy mógł sprawdzić poziom swoich sportowych umiejętności.
9	X Międzypokoleniowe Otwarte Przełajowe Biegi Pojednania w Krzyżowej	Cykliczna impreza sportowa dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych na terenie kompleksu Fundacji dla Porozumienia Europejskiego w Krzyżowej
10	IV Rajd Gminnego Koła PTTK Teraz Sudety	Zorganizowana w ramach IV Gminnej Senioriady wycieczka turystyczna po Pogórze Izerskim, w której wzięli udział seniorzy i ich rodziny.
11	Mistrzostwa w Pływaniu Uczniów	Zawody sportowe uczniów gminnych szkół podstawowych i absolwentów, propagujące pływanie, jako czynną formę spędzania wolnego czasu i pozwalające na sprawdzenie umiejętności pływackich w rywalizacji
12	III Gminny Rajd Niepodległości – nocne zwiedzanie Zamku Henryka	Zorganizowany z Gminnym Kołem PTTK Teraz Sudety dla wszystkich grup wiekowych (od przedszkolaka, do emeryta) - piesza wycieczka turystyczno – krajoznawcza
13	Spacery po Gminie Świdnica z nordic walking (VI edycja)	Kolejna seria spacerów nordic walking po gminie Świdnica, zorganizowane w pięciu miejscowościach, podczas których mieszkańcy połączyli aktywność ruchową z poznawaniem atrakcyjnych krajobrazowo terenów sąsiednich wsi
14	Otwarcie nowej trasy rowerowej w ramach Strefy MTB Sudety „Niebieska Świdnica”	Rajd rowerowy śladem nowej trasy rowerowej, ze startem w Bystrzycy Górnej i poczęstunkiem dla uczestników, we współpracy ze Strefą MTB Sudety, GOPR-em i gminnymi OSP

Lp.	Nazwa	Opis
15	Światowy Dzień Turystyki – Wielkie Otwarcie winobrania	Impreza plenerowa z prelekcjami dot. turystyki, promująca walory turystyczno krajoznawcze gminy Świdnica, w tym szlak na Górę Popiel
16	Memoriał śp. Ryszarda Dudkowskiego	Cykliczny turniej piłki nożnej dla różnych grup wiekowych (trampkarze i żaki), rozegrany w dwóch częściach w systemie każdy z każdym oraz grupowym.
17	Gminna Liga Szkół	Impreza sportowa oparta na współzawodnictwie uczniów gminnych szkół podstawowych, w ramach której rywalizowano w 2023 r. odbyło się 7 turniejów międzyszkolnych
18	VIII RST Półmaraton Świdnickiego	Współorganizacja z sąsiednimi samorządami, WroActiv i innymi partnerami cyklicznej imprezy biegowej, w której udział biorą zawodnicy z całego kraju i obcokrajowcy. Przeważająca część trasy przebiega po terenie gminy Świdnica. Przy imprezie organizowane są również biegi dla dzieci, krótki dystans dla dorosłych oraz konkurs na najlepszą strefę kibica.
19	Marconi Duathlon Świdnica	Szósta edycja cyklicznej imprezy duathlonowej. Zawody organizowane na dwóch dystansach standard i sprint. Część rowerowa poprowadzona jest po terenie gminy Świdnica.

9. OCHRONA ZDROWIA

9.1. Infrastruktura ochrony zdrowia

Do placówek świadczących usługi medyczne na rzecz mieszkańców gminy Świdnica należy SP ZOZ w Świdnicy, w skład którego wchodzi: Regionalny Szpital Specjalistyczny "Latawiec" w Świdnicy oraz Szpital Reumatologiczno-Rehabilitacyjny w Żarowie. W mieście Świdnica zlokalizowane jest również całodobowe Powiatowe Pogotowie Ratunkowe. Na obszarze gminy świadczenia zdrowotne na podstawie umowy zawartej z Dolnośląskim Oddziałem Wojewódzkim NFZ we Wrocławiu świadczą 4 placówki⁹: NZOZ Wiejski Ośrodek Zdrowia w Lutonii Dolnej, NZOZ "Medi-Mex" w Pszenniu, oraz 1 praktyka lekarska. Na 10 tys. ludności w gminie przypadają więc 2 przychodnie, co jest wynikiem poniżej średniej w powiecie świdnickim, regionie i kraju. Nadmienić należy jednak, że mieszkańcy gminy mogą korzystać z aż 68 przychodni podstawowej opieki zdrowotnej prowadzących działalność na obszarze powiatu świdnickiego (4,4% przychodni na Dolnym Śląsku). Gabinety stomatologiczne zlokalizowane są w Witoszowie Dolnym, Pszenniu i Lutonii Dolnej, funkcjonujące przy szkołach podstawowych. Na obszarze gminy sprzedaż prowadzą 2 apteki ogólnodostępne, w których pracuje 2 magistrów farmacji. Na 1 tego typu obiekt przypada więc znacząca liczba 8 525 osób. Mieszkańcy gminy mają możliwość korzystania ze znaczącej liczby 62 aptek i punktów aptecznych dostępnych na obszarze powiatu świdnickiego.

9.2. Finansowanie

W 2023 roku na ochronę zdrowia wydatkowano 360 832,68 zł w tym na przeciwdziałanie alkoholizmowi 350 832,68 zł oraz programy polityki zdrowotnej 50 000 zł. W ramach rozdziału 85195 poniesiono wydatki bieżące w wysokości 10 tys. zł. na wsparcie zadania pn. „Działania na rzecz osób chorych i niepełnosprawnych oraz pomoc ich rodzinom”.

TABELA 34. Wydatki na ochronę zdrowia (dział 851) [2020-2023].

Wydatki [zł]:	2022	2023	Zmiana 2022-2023
ogółem	356 341,83	360 832,68	↓ 4 490,85
bieżące ogółem	296 341,83	304 832,68	↑ 8 490,85

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Świdnicy.

9.3. Dokumenty

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świdnica na lata 2021-2027	Uchwała nr XXXVII/368/2021 Rady Gminy Świdnica z dnia 28 stycznia 2021 roku
Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii na 2023 rok	Uchwała nr LXXIII/687/2022 Rady Gminy Świdnica z dnia 29 grudnia 2022 roku

⁹ Na obszarze gminy nie prowadzi działalności przychodnia podległa samorządowi terytorialnemu.

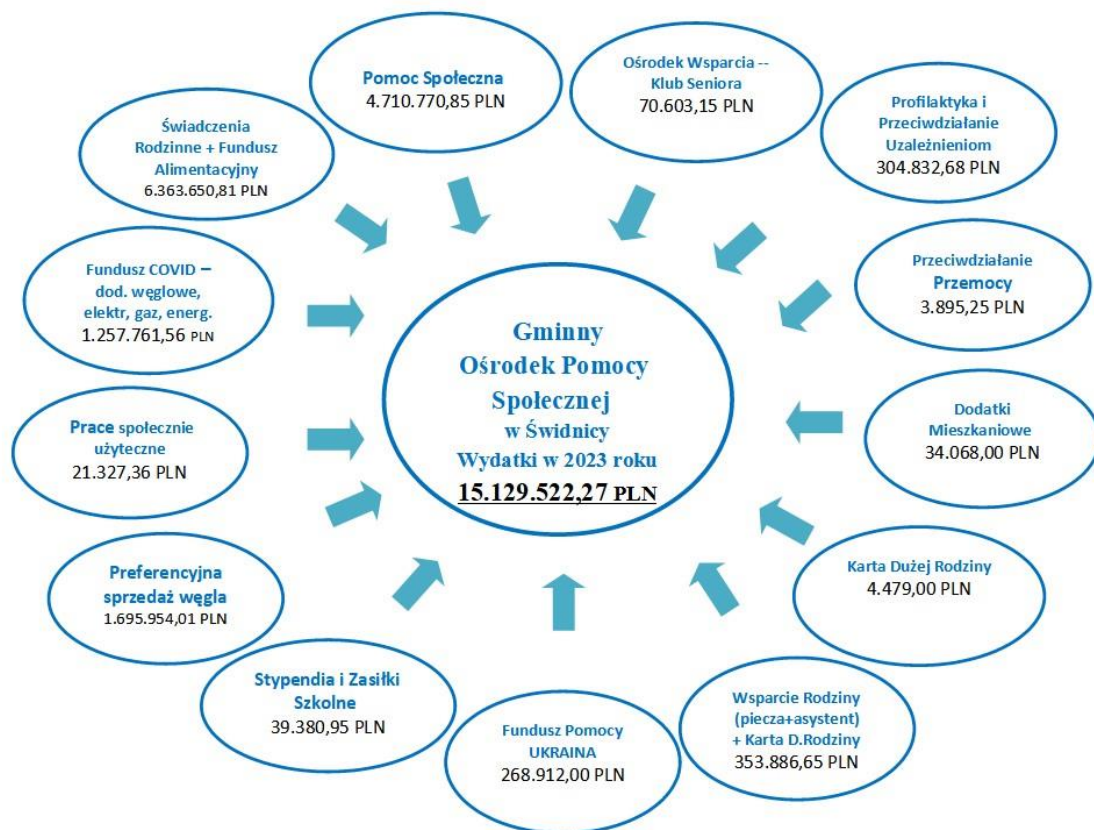
10. POMOC SPOŁECZNA

10.1. Pomoc społeczna

Jakość i komfort naszego życia zależą od wielu czynników, między innymi od zadań i działań realizowanych przez pomoc społeczną. Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ona osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zgodnie z polskim prawodawstwem większość działań pomocowych umiejscowionych na poziomie gminy realizują ośrodki pomocy społecznej. To one na poziomie lokalnym są głównym podmiotem polityki społecznej państwa, jak również są odpowiedzialne za koordynację działań z zakresu pomocy społecznej oraz za większość działań z zakresu polityki społecznej na szczeblu gminy. Ośrodki są podstawową jednostką organizacyjną pomocy społecznej. Ich powołanie i utrzymanie jest obowiązkiem gminy wynikającym z art. 110 ustawy o pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy jako organizacyjnie wyodrębniona jednostka budżetowa utworzony został Uchwałą Nr 49/XI/90 Gminnej Rady Narodowej w Świdnicy z dnia 26 kwietnia 1990 roku. To on na poziomie lokalnym wykonuje zadania własne gminy i zadania zlecone gminie skierowane na wsparcie i poprawę warunków życia mieszkańców Gminy Świdnica.

SCHEMAT 3. Zadania realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS.

Każdego roku do ośrodków pomocy społecznej trafia wiele zadań spoza pomocy społecznej, dzięki czemu posiadamy dodatkowe instrumenty wsparcia dla rodzin. Rok 2023 był w pomocy społecznej czasem szczególnym. Podobnie jak w latach poprzednich musieliśmy się zmierzyć z kolejnymi wyzwaniem, których nikt nie był w stanie przewidzieć – wojna w Ukrainie oraz jej skutek załamanie na rynku paliwowym, które dla ośrodków pomocy społecznej oznaczały dodatkowe zadania do realizacji. Był to w pomocy społecznej czas dużych emocji, stresu, obaw oraz – przede wszystkim wytężonej pracy.

TABELA 35. Wydatki GOPS w latach 2022-2023 w działach: 851, 852, 854, 855 oraz 853 I FP Ukraina

Nazwa działu	Wydatki w 2022 r. ogółem w zł	W tym: z budżetu gminy w zł	Wydatki w 2023r. ogółem w zł	W tym: z budżetu gminy w zł
851 - Ochrona zdrowia	296.341,83	296.341,83	304.832,68	304.832,68
852 - Pomoc społeczna	5.120.999,84	3.204.925,93	4.840.664,61	3.962.680,71
854 - Edukacyjna opieka wychowawcza (stypendia)	42.281,79	9.945,79	39.380,95	7.118,07
855 - Rodzina	14.249.419,59	285.919,08	6.722.016,46	397.325,73
853 – Fundusz COVID	12.157.978,11	0,00	3.222.627,57	0
Fundusz Pomocy - Ukraina	31.867.021,16	3.797.132,63	15.129.522,27	4.671.957,19
Ogółem:	296.341,83	296.341,83	304.832,68	304.832,68

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS).

Środki finansowe wydatkowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy na zadania z zakresu polityki społecznej wyniosły w 2023 roku 15.129.522,27 zł i w porównaniu do roku 2022 znacząco się zmniejszyły. Jest to wynik zmniejszenia wydatków w działach: 855 – od 2023 roku Ośrodek nie realizuje już wypłat świadczenia wychowawczego tzw. 500+ (realizatorem jest ZUS) oraz w dziale 853.

TABELA 36. Wydatki GOPS w latach 2023 w działach: 851, 852, 854, 855 oraz 853 w ujęciu %

Nazwa działu	Wydatki w 2023r. ogółem w zł	%
851 - Ochrona zdrowia	304.832,68	2,01%
852 - Pomoc społeczna	4.840.664,61	32,00%
854 - Edukacyjna opieka wychowawcza (stypendia)	39.380,95	0,26%
855 - Rodzina	6.722.016,46	44,43%
853 – pozostała działalność (Fundusz COVID, Fundusz Pomocy – Ukraina, sprzedaż węgla)	3.222.627,57	21,30%
Ogółem:	15.129.522,27	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS.

W dalszej części przedstawiono szczegółowe dane dotyczące wydatków Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy, które w 2023 roku przeznaczono na wypłatę świadczeń (rodzinnych, opiekuńczych, alimentacyjnych, wsparcie rodziny, świadczeń z pomocy społecznej oraz realizację zadań zleconych w 2023 roku).

TABELA 37. Środki wydatkowane w dziale **855 - Rodzina** na wypłatę świadczeń

2023 rok - wyszczególnienie	Liczba osób/dzieci uprawnionych/otrzymujących świadczenie ogółem	Wydatkowana kwota na świadczenia w 2023 roku w zł
Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	676	926.386
Zasiłki pielęgnacyjne	334	886.239
Świadczenia pielęgnacyjne	114	2.951.884
Specjalne zasiłki opiekuńcze	3	21.080
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	38	38.000
Świadczenia rodzicielskie	34	242.551
Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	1	4.000
Świadczenia alimentacyjne	76	397.896
Wspieranie rodziny, w tym :		
- pobyt dzieci w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych	43	269.272
- wsparcie asystenta rodziny	10	84.615
Karta Dużej Rodziny	462	4.479

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS.

TABELA 38. Środki wydatkowane w dziale **852 – Pomoc Społeczna** na wypłatę świadczeń.

2023 rok - wyszczególnienie	Liczba osób/rodzin korzystających ze świadczeń ogółem	Wydatkowana kwota na świadczenia w 2022 roku w zł
Domy pomocy społecznej	46	1.670.143
Zasiłki stałe	56	343.041
Zasiłki okresowe	58	65.033
Zasiłki celowe, celowe specjalne oraz w związku ze zdarzeniem losowym	82	78.098
Posiłki w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”	103	195.451
Schronienie	9	171.374
Sprawienie pogrzebu	0	0
Usługi opiekuńcze	23	470.083
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	2	51.030
Dodatki mieszkaniowe	18	34.068
Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez Sąd	2	5.750

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS.

Zmiany demograficzne oraz trwający proces starzenia się ludności, które w ostatnich latach stały się wyzwaniem dla większości samorządów nie ominęły Gminy Świdnica. Choć w przeciwieństwie do tendencji zachodzących w gminach i miastach w Polsce – liczba mieszkańców gminy Świdnica nie odnotowuje drastycznych spadków, nie zmienia to jednak faktu, że i my stanęliśmy przed koniecznością podejmowania działań, które z jednej strony zaspokoją potrzeby rosnącej grupy osób w wieku senioralnym w Gminie Świdnica, a z drugiej strony przełamają bariery i stereotypy dotyczące starości. Nie pozostało to bez wpływu na pomoc społeczną. Największe zmiany zaobserwowano jednak w kategorii osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej – są to coraz częściej osoby zależne, w wieku senioralnym, wymagające opieki z powodu choroby lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. Aby zobrazować ten proces poniżej przedstawiono tabelę wydatków poniesionych na usługi opiekuńcze oraz pobyt w domach pomocy społecznej na przestrzeni ostatnich lat.

TABELA 39. Środki wydatkowane na domy pomocy społecznej i usługi opiekuńcze w latach 2014-2023

Nazwa	Jednostka	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Domy Pomocy Społecznej	Liczba osób	23	25	26	31	36	42	41	40	43	46
	PLN	493.103,	482.289	604.732	722.107	846.717	1.130.997	1.171.841	1.195.538	1.332.744	1.670.143
Usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne	Liczba osób	33	33	41	53	53	44	40	34	29	25
	PLN	372.596	482.289	604.732	626.657	656.394	712.785	622.865	551.572	387.675	521.113

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

Jak wynika z powyższego nastąpił znaczny wzrost wydatków na pobyt w domach pomocy społecznej, na przestrzeni lat 2014-2023 wzrosły one ponad trzykrotnie, natomiast w przypadku usług opiekuńczych odnotowano wyraźny spadek liczby osób korzystających z tej formy wsparcia.

Jak już wspomniano wcześniej rok 2023 mimo że zadanie pn. "świadczenia wychowawcze 500+" zostało przekazane do ZUS był również wyjątkowy jeżeli chodzi o wielość zadań zleconych do realizacji Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Świdnicy, że wymienię: dodatki węglowe, dodatki energetyczne, dodatki elektryczne, dodatki gazowe, sprzedaż preferencyjna węgla, pomoc dla Ukrainy, to tylko niektóre z nich – zadania realizowane w 2022 roku i kontynuowane w 2023 roku. Poniższa tabela obrazuje jakie środki wydatkowano na realizację tych dodatkowych zadań.

TABELA 40. Środki wydatkowane na realizację dodatkowych zadań zleconych Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Świdnicy w 2023 roku – Fundusz COVID

2023 rok - wyszczególnienie	Liczba wypłaconych dodatków/wniosków	Wydatkowana kwota na realizację zadania w 2023 roku w zł
Dodatki węglowe	309	945.540
Dodatki energetyczne	34	61.200
Dodatki elektryczne	201	246.330
Dodatki gazowe (vat)	29	4.692
Preferencyjna sprzedaż węgla	504	1.695.954
RAZEM:	-	2.953.716

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS.

13 marca 2022 roku weszła w życie ustawa z dnia 12 marca 2022 roku o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Ustawa wprowadziła podział świadczeń na:

- pomoc przeznaczoną dla obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium Polski od 24 lutego 2022 roku, w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy;
- pomoc dla osób, które przyjęły pod swój dach uchodźców wojennych z Ukrainy (refinansowanie kosztów ich pobytu).

Poniższa tabela obrazuje z jakiego wsparcia skorzystali obywatele Ukrainy, którzy przebywali na obszarze Gminy Świdnica.

TABELA 41. Środki wydatkowane na realizację zdań zleconych Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Świdnicy w 2023 roku w ramach Funduszu Pomocy obywatelom Ukrainy.

2023 rok - wyszczególnienie	Liczba świadczeniobiorców / wniosków	Wydatkowana kwota na realizację zadania w 20223 roku w zł
Jednorazowe świadczenie dla obywateli Ukrainy w wysokości 300 zł	12 osób	3.600
Posiłek	9 dzieci	7.498,32
Stypendia szkolne	2 dzieci	2.309,88
Świadczenia rodzinne i pielęgnacyjne	56 osób	118.233
Świadczenie na zakwaterowanie i wyżywienie obywatela Ukrainy – 40 zł	18 osób	267.120
RAZEM:	-	398.761,20

Działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy opierają się również na dokumentach programowych określających długofalowe działania w kierunku niwelowania problemów społecznych. Do powyższych dokumentów należą:

Dokumenty

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świdnica na lata 2021-2027	Uchwała nr XXXVII/368/2021 Rady Gminy Świdnica z dnia 28 stycznia 2021 roku
Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023	Uchwała nr LXXIII/687/2022 Rady Gminy Świdnica z dnia 29 grudnia 2022 roku
Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica na lata 2021-2025	Uchwała nr XXXV/351/2020 Rady Gminy Świdnica z dnia 10 grudnia 2020 roku
Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023	Uchwała nr XXXV/350/2020 Rady Gminy Świdnica z dnia 10 grudnia 2020 roku

Dodatkowe działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy zrealizowane w 2023 roku

Opis ważniejszych działań i programów realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy w tym zakresie w 2023 roku zawarto w poniższej tabeli.

TABELA 42. Ważniejsze działania i programy realizowane w roku kalendarzowym 2023

Nazwa programu/ działania	Opis programu / działania	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji działania / realizatorzy działania
<p>Stawiamy na aktywność – kontynuujemy naukę pływania</p>	<p>Program został opracowany nie tylko w celu promowania zdrowego stylu życia w społeczności lokalnej Gminy Świdnica, ale przede wszystkim w celu kształtowania nawyków, które mają wpływ na nasze zdrowie. Zdrowie jest kluczową wartością w życiu każdego człowieka, a prawo do ochrony zdrowia należy do katalogu podstawowych praw człowieka. Odnosi się to w sposób oczywisty do całej populacji ludzi – dzieci, młodzieży, osób w wieku produkcyjnym jak i poprodukcyjnym. Pływanie to jeden z najzdrowszych, najbezpieczniejszych oraz najmniej urazowych sportów. Odpręża, relaksuje, koi nerwy, pozwala spalić zbędne kalorie i modelować sylwetkę. Na naukę pływania nigdy nie jest za późno.</p> <p>Celem głównym programu jest: „Podniesienie poziomu jakości życia i zdrowia mieszkańców Gminy Świdnica, w szczególności osób starszych, samotnych, schorowanych i niepełnosprawnych oraz wzmocnienie u nich potencjału zdrowia poprzez zajęcia na basenie oraz promowanie zdrowego stylu życia, kształtowanie właściwych postaw i zachowań, wypracowanie dobrych praktyk dotyczących zdrowego i aktywnego zagospodarowania czasu wolnego.</p> <p>Termin realizacji: Program realizowany na bazie zasobów gminy – na Pływalni w Witoszowie Dolnym przez cały 2023 rok, będzie również realizowany w 2023 roku.</p> <p>Koszt: 10.000,00 zł</p>	<p>1. Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023</p> <p>2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica na lata 2021-2025</p> <p>➤ GOPS ➤ GKRPA ➤ GOKSiR</p>
<p>Gmina Świdnica</p> <p>Stawia na Rodzinę</p>	<p>Gmina Świdnica realizuje własny program profilaktyczny pn. "Stawiam na Rodzinę". Celem przedsięwzięcia było wzmocnienie więzi rodzinnych, promowanie wartości rodzinnych i budowanie pozytywnego klimatu wokół rodziny.</p> <p>W programie wspieramy pozytywny obraz rodziny, bo to naprawdę skuteczna metoda chronienia młodych ludzi przed alkoholem i innymi używkami.</p> <p>Powodem do zmiany podejścia profilaktycznego wobec rodziny może być przekonanie, że skoro zdrowie i rozwój jednostki oraz społeczeństwa jest wartością społeczną, to nie może być niszczone na skutek nieprzemyślnych działań społecznych. Należy szukać najbardziej optymalnych sposobów oddziaływań profilaktycznych, które będą uwzględniały założenie, że wychowanie i profilaktyka to szereg działań zmierzających do dzielenia odpowiedzialności za jednostkę i jej otoczenie, a zwłaszcza rodzinę. Program „Postaw na rodzinę” realizuje działania włączone w Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii. Dzięki programowi podajemy ważne informacje profilaktyczne oraz realizujemy działania prorodzinne. Program jest długoterminowy. „Stawiam na rodzinę” to pozytywna profilaktyka, bez pouczania i moralizowania, za to z odwołania do najważniejszej wartości w życiu każdego z nas – Rodziny.</p> <p>Program pomaga w podkreślaniu ważności rodziny w działaniach dotyczących profilaktyki uzależnień. Nie od dziś wiadomo, że</p>	<p>1. Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023</p> <p>2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica na lata 2021-2025</p> <p>3.. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023</p>

	<p>stawianie na rodzinę to najlepsza profilaktyka. W ramach projektu zrealizowano między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Wspólne kolędowanie w styczniu 2023 roku. Koncert skierowany do wszystkich mieszkańców gminy, łączący pokolenia poprzedzony wykładem/konferencją dotyczącą przemocy oraz problemów uzależnień . Wspólne gminne, rodzinne kolędowanie. ➤ Gminna Senioriada - Dzień Seniora to szczególne święto, to nie tylko święto osób w jesieni życia, ale przede wszystkim możliwość zwrócenia uwagi społeczności lokalnej na osoby starsze, których nie brakuje w naszej gminie. Co roku w Gminie Świdnica staramy się uroczyście obchodzić ten dzień. Dla wszystkich mieszkańców gminy przygotowaliśmy Gminną Senioriadę. Senioriada to nie tylko święto dojrzałych mieszkańców gminy, ale także wszystkich tych, którzy chcą w radosny, rodzinny i aktywny sposób spędzić czas. Tegoroczna - kolejna już edycja została zorganizowana pod honorowym patronatem Wójta Gminy Świdnica we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury Sportu i Rekreacji, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Sołectwem Lubachów, Szkolnym Schroniskiem Młodzieżowym w Lubachowie. Senior z seniorem czy senior z juniorem – każdy mógł znaleźć coś dla siebie. <p>Termin realizacji: Październik 2023 roku. Koncert połączony z konferencją dotyczącą uzależnień i przemocy wobec seniorów – Rajd Profilaktyczno-Turystyczny z Gminnym Kołem PTTK "Teraz Sudety".</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ "Bawimy się bez alkoholu" - działania profilaktyczne na rzecz mieszkańców Gminy Świdnica: współorganizacja lokalnych festynów, imprez plenerowych, wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, konkursów oraz rozszerzenie ich zakresu o działania związane z profilaktyką uzależnień, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałanie negatywnym skutkom pandemii, zakup nagród, materiałów profilaktycznych, edukacyjnych, informacyjnych i promocyjnych, organizacja wycieczek oraz podejmowanie działań w ramach profilaktyki uzależnień behawioralnych. <p>Koszt całkowity zadania: 60.000,00 zł</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ GOPS ➤ GKRPA ➤ GOKSiR ➤ Gmina Świdnica ➤ GZO ➤ Schronisko Młodzieżowe ➤ sołectwa ➤ organizacje pozarządowe
<p>Wakacje z Gminą Świdnica – Nie mam czasu na nudę</p>	<p>Wakacje to czas wypoczynku, przyjemności, a przede wszystkim zabawy. Podobnie jak w latach minionych również w okresie wakacyjnym 2023 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy był organizatorem wypoczynku letniego dla dzieci, młodzieży z terenu Gminy Świdnica.</p> <p>W roku 2023, po ograniczeniach związanych z pandemią koronawirusa – COVID 19 oraz wojną na Ukrainie, ponownie przygotowaliśmy ofertę wypoczynku wakacyjnego w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Lubachowie w dwóch turnusach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • I turnus: profilaktyczno-sportowy – 31.07.-04.08.2023 r. - (40 uczestników) • II turnus: profilaktyczno-artystyczny – 16.08.-24.08.2023r. - (27 uczestników) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023 2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica na lata 2021-2025

	<p>"Nie mam czasu na nudę!" to hasło przewodnie wakacji 2023. Koszt zadania: 60.000,00 zł.</p> <p>Dodatkowo informujemy, że</p> <ul style="list-style-type: none"> Dzięki współpracy z Dolnośląskim Kuratorium Oświaty otrzymaliśmy 7 miejsc kolonijnych do Międzywodzia w okresie od 18 -31 sierpnia 2023 roku dla dzieci i młodzieży, które ukończyły 7 rok życia, a nie przekroczyły 16 lat. <p>Koszt pobytu dzieci na kolonii w całości pokrywało Dolnośląskie Kuratorium Oświaty. Miejsce wypoczynku: Ośrodek Wypoczynkowo-Kolonijny "Bursztyn", Międzywodzie ul. Wczasowa 2, gmina Dziwnów (Ośrodek jest położony 150 m od plaży).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ GOPS ➤ GKRPA ➤ GOKSiR ➤ Gmina Świdnica ➤ GZO ➤ Schronisko Młodzieżowe
<p>Prowadzenie Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego</p>	<p>Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i Współuzależnionych oraz ds. Przemocy funkcjonuje w Urzędzie Gminy w Świdnicy od 2010 roku. Jest czynny w każdą środę w godz. 9.00-12.00. Zatrudniony jest w nim na umowę-zlecenie terapeuta ds. uzależnień oraz psycholog ds. uzależnień. Koszty funkcjonowania PK w 2023 roku wyniosły 16.000 zł.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023 2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica na lata 2021-2025 3. Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 <ul style="list-style-type: none"> ➤ GOPS ➤ GKRPA ➤ Gmina Świdnica
<p>Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałaniu przemocy</p>	<p>Współpraca i wspieranie działalności stowarzyszeń trzeźwościowych i abstynenckich, instytucji służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkotykowych na terenie gminy oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym również dofinansowanie niezbędnych zakupów dla potrzeb ich bieżącej działalności. Koszt zadania w 2023 roku wyniósł 15.000 zł.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023 2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica na lata 2021-2025 <ul style="list-style-type: none"> ➤ GOPS ➤ GKRPA ➤ Gmina Świdnica

<p>„To nie Twoja wina. Stop przemocy wobec kobiet”</p>	<p>Projekt „To nie Twoja wina. Stop przemocy wobec kobiet” realizowany był w Gminie Świdnica w 2022 roku po raz pierwszy. Jest on skierowany do mieszkanek Gminy Świdnica, a jego celem jest przeciwdziałanie przemocy fizycznej, psychicznej, ekonomicznej i seksualnej. W jego ramach prowadzono: bezpłatne konsultacje psychologiczne oraz terapeutę ds. uzależnień dla kobiet z doświadczeniem przemocy, zajęcia samoobrony, joga dla kobiet po doświadczeniu traumy przemocy, konferencje, koncerty skierowane do populacji kobiet w Gminie Świdnica mające na celu uświadomienie, że Gmina Świdnica mówi STOP wszelkiej przemocy wobec kobiet i nie tylko.</p> <p>Koszt zadania: 40.000,00 zł.</p>	<p>1. Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023</p> <p>2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica na lata 2021-2025</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ GOPS ➤ GKRPA ➤ Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy ➤ Gmina Świdnica ➤ GOKSiR ➤ stowarzyszenia działające na terenie Gminy
<p>“Chcę zdrowo i bezpiecznie żyć”</p>	<p>Realizacja programu z zakresu profilaktyki uzależnień obejmującego uczniów, rodziców i nauczycieli w formie zajęć, prelekcji, pogadarek i warsztatów w placówkach oświatowych w Gminie Świdnica pn. “Chcę zdrowo i bezpiecznie żyć”.</p> <p>Koszt zadania: 8.000,00 zł</p>	<p>1. Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023</p> <p>2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Świdnica na lata 2021-2025</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ GOPS ➤ GKRPA ➤ placówki oświatowe Gminy Świdnica
<p>“STOP pijanym kierowcom”</p>	<p>Choć z policyjnych statystyk wynika, że w 2023 roku na terenie Gminy Świdnica zmalała liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców to w dalszym ciągu jest ich dużo. Rok 2023 to kolejny już rok akcji STOP pijanym kierowcom, organizowanej wspólnie z Gminą Świdnica, Komendą Powiatową Policji w Świdnicy oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy. Całe przedsięwzięcie ma na celu nie tylko eliminowanie z ruchu pijanych kierowców, ale również uświadomienie społeczeństwu, że nawet najmniejsza ilość wypitego alkoholu zmienia funkcjonowanie organizmu człowieka i może doprowadzić do tragedii.</p> <p>Koszt zadania: 8.000,00 zł</p>	<p>1. Gminny Program Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ GKRPA ➤ PP w Słotwinie ➤ KPP w Świdnicy ➤ Gmina Świdnica

<p>Utworzenie i utrzymanie Klubu "ABC SENIORA" w Bystrzycy Dolnej Nr 55</p>	<p>Klub "ABC Seniors" w Bystrzycy Dolnej 55 działa od lipca 2019 roku. Klub "ABC SENIORA" jest odpowiedzią na ogromne zapotrzebowanie zgłaszane przez mieszkańców naszej gminy. Powstał z myślą o osobach, które ukończyły 60 lat i chciałyby aktywnie spędzać czas. Jego działanie ma na celu promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wśród seniorów. Na uruchomienie Klubu pozyskane zostały środki w ramach Programu Wieloletniego "Senior+" na lata 2015-2020 w kwocie: 124 790,00 zł, wkład własny do realizacji projektu wyniósł 31.200 zł. W 2020 roku GOPS pozyskał środki finansowe na dalsze funkcjonowanie Klubu w kwocie: 47.967,96 zł w ramach Programu Wieloletniego "Senior+" na lata 2015-2020, wkład własny wyniósł 72.000 zł. Od 2021 roku działalność klubu finansowana jest ze środków własnych Gminy Świdnica.</p> <p>Przypomnijmy, że: Na potrzeby Klubu zostały zaadaptowane i wyposażone między innymi w meble, sprzęt AGD, sprzęt sportowy trzy pomieszczenia na I piętrze budynku - nad Publicznym Przedszkolem w Bystrzycy Dolnej 55. Zgodnie z rządową dotacją w Klubie zagwarantowane są miejsca dla 20 seniorów.</p>	<p>Strategia rozwoju gminy Świdnica</p> <p>Umowa zawarta z DUW</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ GOPS ➤ Gmina Świdnica
--	--	---

Nie ulega wątpliwości, że dzisiejsza pomoc społeczna stanowi ważny element całego systemu wsparcia społecznego, jednakże nie jest w stanie funkcjonować i skutecznie wypełniać swoich zadań bez odpowiedniego wsparcia samorządu terytorialnego, sektora zdrowotnego, sektora bezpieczeństwa, organizacji pozarządowych, itp. Trudno dzisiaj przewidzieć jakie wyzwania czekają instytucje pomocy społecznej w kolejnych latach, ale jedno jest pewne lista zadań do realizacji z pewnością jeszcze się powiększy.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

11.1. Policja i Straż Pożarna

Policja. W odpowiedzi na potrzeby mieszkańców, od 2017 roku, w budynku świetlicy wiejskiej należącej do gminy Świdnica, funkcjonuje Posterunek Policji w Słotwinie. Swoje dyżury pełni tam 3 dzielnicowych, 4 funkcjonariuszy służby patrolowo-interwencyjnej oraz kierownik posterunku. Dyżur kierownika jednostki odbywa się w każdy poniedziałek w godz. 10.00-14.00. W jednostce służba nie jest pełniona całodobowo.

Na terenie gminy Świdnica w 2023 roku popełnionych zostało 188 przestępstw ogółem (wzrost o 16 przestępstw w porównaniu z rokiem 2022), w tym 29 kradzieży (+4) z uszkodzeniem mienia, 10 kradzieży z włamaniem (+3), 1 bójka z pobicie, uszkodzenia ciała (0) oraz zatrzymano 70 nietrzeźwych kierowców (+12). Wykrywalność przestępstw kształtowała się na poziomie 70,6% (spadek o 4,4%). Funkcjonariusze w celu zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom uczestniczyli w 1832 interwencjach, dokonali 2922 wylegitymowań i odbyli 742 służby patrolowe i zatrzymali 104 osoby.

TABELA 43. Przestępstwa i wykrywalność [2022-2023].

Nazwa	2022	2023	Zmiana 2022-2023
liczba przestępstw ogółem [szt.]	172	188	16
wykrywalność przestępstw [%]	75	70,6	-4,4%
przestępstwa kategorii wybrane, w tym:	33	40	7
kradzieże i uszkodzenie mienia	25	29	4
kradzieże z włamaniem	7	10	3
bójki, pobicia, uszkodzenia ciała, rozboje	1	1	0
zatrzymania nietrzeźwych kierowców	58	70	12
służby patrolowe [szt.]	705	742	37
zatrzymani [szt.]	118	104	-14
wylegitymowania [szt.]	3953	2922	-1031
wykroczenia ogółem [szt.]	235	287	52
czyny karalne - narkotyki [szt.]	13	21	8
wypadki drogowe [szt.]	19	16	-3
interwencje [szt.]	1755	1832	77

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Posterunku Policji w Słotwinie.

Straż pożarna. Do zabezpieczenia społeczeństwa i mienia, w ramach zadania własnego utrzymywanych jest 8 jednostek **Ochotniczych Straży Pożarnych** (OSP: Burkatów, Bystrzyca, Gogołów, Grodziszczce, Lutomia, Mokrzeszów, Panków i Witoszów), w tym 3 jednostki włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, tj. OSP Lutomia, OSP Burkatów, OSP Witoszów. W działaniach ratowniczych czynny udział bierze 135 strażaków ratowników w pełni przeszkolonych w zakresie podstawowym, w tym 53 druhów strażaków z ukończonym kursem KWALIFIKOWANEJ PIERWSZEJ POMOCY. Jednostki OSP z terenu Gminy Świdnica dysponują 14 samochodami ratowniczo-gaśniczymi, w tym 3 pojazdy klasy ciężkiej, 8 klasy średniej oraz 3 klasy lekkiej. Ponadto wszystkie jednostki włączone do KSRG są wyposażone w zestawy ratownictwa drogowego.

TABELA 44. Najważniejsze inwestycje w zakresie OSP

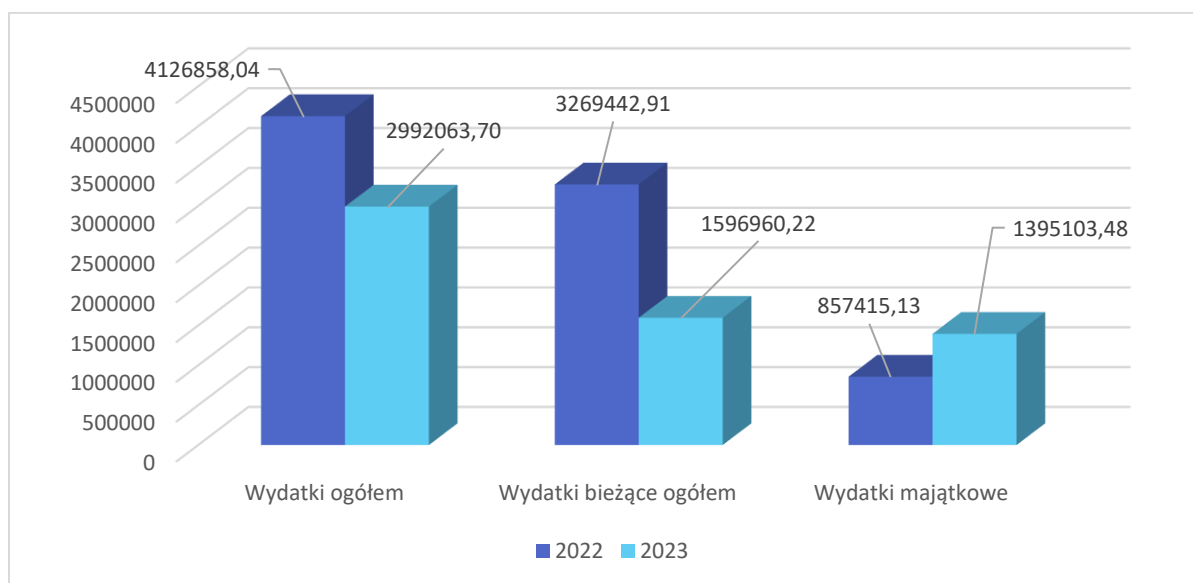
Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1	Budowa remizy OSP w Gogołowie	Gogołów	1 395 103,48 zł w tym 575 576,24 zł ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2020 – 2027

Źródło: opracowanie własne

11.2. Finansowanie

W 2023 roku **na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową** wydatkowano 2 zł. W 992 063,70 tej kwoty poniesiono wydatki m.in. na Komendę Wojewódzką Policji (5 000 zł) m.in. na Fundusz Wsparcia Policji Wydatki w kwocie 1 879 963,40 zł wydano na ochotnicze straże pożarne, w tym wydatki bieżące stanowiły 484 859,23 zł. W rozdziale zarządzenia kryzysowe kwotę 1 099 107,08 zł, w tym 1 083 250,00 przeznaczono na pomoc dla uchodźców z Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym.

WYKRES 16. Wydatki na bezpieczeństwo publiczne i ochronę przeciwpożarową (dział 754) [2022-2023].

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

12. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

12.1. Transport drogowy

Zewnętrzne powiązania komunikacyjne gminy zapewnia droga krajowa nr 35 (relacji: Wrocław – Świdnica – Świebodzice – Wałbrzych – Mieroszów – granica państwa), drogi wojewódzkie nr: 379 (Wałbrzych – Świdnica) i 382 (Legnica – Nysa) oraz przebiegająca w odległości około 30 km autostrada A4, będąca częścią europejskiego szlaku komunikacyjnego E-40. Stan techniczny DK 35 na odcinku Świdnica – Świebodzice wymaga natychmiastowej przebudowy lub gruntownego remontu (stan zły), natomiast DW 379 na odcinku Świdnica – Julianów jest po przebudowie i jej stan jest bardzo dobry..

TABELA 45. Drogi krajowe i wojewódzkie na terenie gminy [2023].

Nazwa	Relacja	Długość [km]	Stan techniczny
Droga krajowa nr 35	Pszemno – Mokrzeszów	13,50	zły
Droga wojewódzka nr 379	Świdnica – Modliszów – Wałbrzych	7,0	Bardzo dobry
Droga wojewódzka nr 382	Boleścín – Grodziszczce	3,50	dobry
	Słotwina (stacja Orlen) – Świdnica Rondo Solidarności	3,0	bardzo dobry

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

Przez teren gminy przebiega 27 km dróg krajowych i wojewódzkich, 97 km dróg powiatowych oraz **89,31** km dróg gminnych **publicznych**. Około 59% dróg gminnych posiada nawierzchnię ulepszoną, na 41,1% długości występuje nawierzchnia gruntowa.

TABELA 46. Drogi gminne publiczne [2016-2023].

	Jednostka	2016	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ogólna długość	km	78,868	78,868	79,14	82,711	82,711	88,382	89,31
bitumiczna								
bitumiczna	km	44,562	48,798	49,07	45,923	49,191	51,231	52,743
betonowa	km	0	0	0	0		0	0
kostka	km	0	0	0	1,183	1,183	0,619	0,619
ogólna długość								
ogólna długość	km	28,43	25,275	25,315	34,366	31,098	31,093	30,514
wzmocniona żwirem	km	28,43	25,275	25,315	20,132	20,132	20,132	21,194
naturalna (z gruntu rodzimego)	km	0	0	0	14,234	10,966	10,966	9,32
pobocza utwardzone								
pobocza utwardzone	km	6,604	9,234	9,234	2	2	2	2,125
chodniki i ścieżki rowerowe	km	9,451	9,631	10,731	12,784	13,311	13,411	13,536

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

12.2. Transport kolejowy

Uzupełnienie sieci dróg stanowi transport kolejowy. **Wznowiono komunikację** Kolei Dolnośląskich na trasach Legnica – Kłodzko i Świdnica – Wrocław. Dużym węzłem kolejowym jest Jaworzyna Śląska położona ok. 10 km od Gminy Świdnicy, skąd można dojechać koleją do Wrocławia, Wałbrzycha i Jeleniej Góry. Przez gminę przechodzi szlak kolejowy o walorach turystycznych relacji Świdnica – Jedlina Zdrój **poddany obecnie rewitalizacji**. Trwają również prace na projekcie „**Rewitalizacja linii kolejowej nr 285 na odcinku Wrocław Gł. - Świdnica Przedmieście wraz z linią nr 771 Świdnica Przedmieście – Świdnica Miasto**”.

12.3. Transport zbiorowy

Organizatorem transportu zbiorowego na terenie gminy Świdnica jest Urząd Miejski w Świdnicy. W 2020 roku komunikacja zbiorowa obsłużyła około 617 tys. pasażerów z obszaru gminy Świdnica.

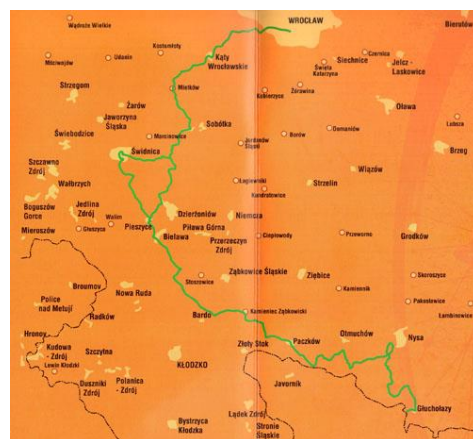
TABELA 47. Liczba pasażerów z terenu gminy Świdnica obsłużonych komunikacją miejską [2020-2023].

Nazwa	2020	2021	2022	2023
szacunkowa liczba obsłużonych pasażerów [tys. os.]	581	543	574	617

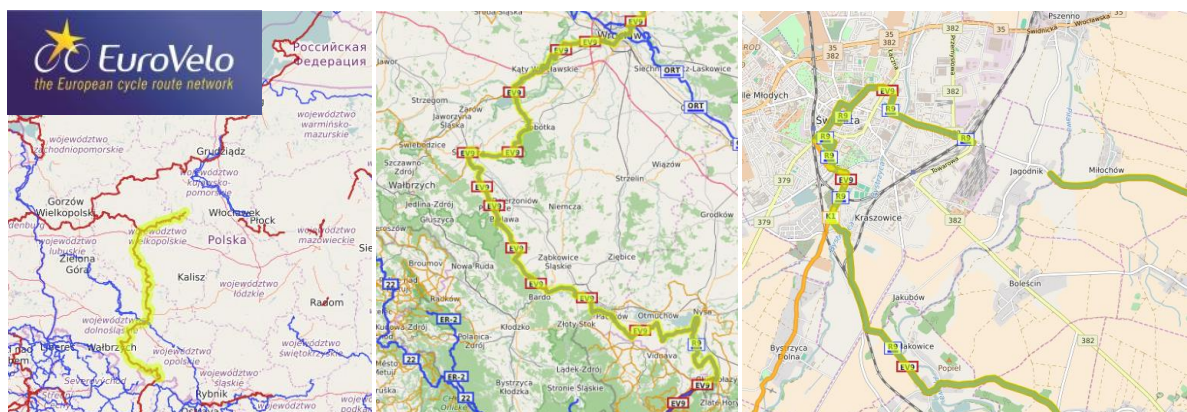
Źródło: Urząd Gminy Świdnica.

12.4. Drogi rowerowe

Przez obszar gminy prowadzi **międzynarodowy szlak rowerowy EV 9 Euro-Velo Bałtyk-Adriatyk¹⁰**, stanowiący część europejskiej sieci szlaków rowerowych, które mają sprzyjać rozwojowi turystyki rowerowej na całym kontynencie.

SCHEMAT 4. Przebieg Euro-Velo 9 Bałtyk- Adriatyk [2021].

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://www.eurovelo.org> i <http://cycling.waymarkedtrails.org>.

¹⁰ Trasa o całkowitej długości 1 930 km: Polska – Czechy – Austria – Słowenia – Włochy – Chorwacja: Gdańsk (EV10) – Gniezno (EV2) – Poznań – Wrocław – Kąty Wrocławskie – Świdnica – Ołmuniec – Brno (EV4) – Brzeclaw – Wiedeń (EV6) – Maribor – Lublana – Triest (EV8) – Pula. W granicach województwa dolnośląskiego trasa zapewnia rowerowy dostęp do Parku Krajobrazowego Doliny Baryczy, Parku Krajobrazowego Doliny Bystrzycy, Obszaru Chronionego Krajobrazu Gór Bardzkich i Sowich, Parku Krajobrazowego Gór Sowich, Śnieżnickiego Parku Krajobrazowego: Sułów – Trzebnica – Wrocław – Krzeptów – Kębłowiec – Małkowiec – Sadowice – Wszemiłowice – Kąty Wrocławskie – Nowa Wieś Kącka – Stróża – Wawrzeńczyce – Mietków – Maniów – Garncarsko – Sobótka Zachodnia – Sady – Mysłaków – Wiry – na odcinku Wiry-Pieszcyce.

Budowane są one w oparciu o już istniejącą sieć lokalnych, regionalnych oraz krajowych ścieżek i tras rowerowych, łącząc je w jeden system. EuroVelo 9 w Polsce oznaczony jest jako Szlak Rowerowy R-9. Przez obszar gminy Świdnica szlak ten przebiega na odcinku 17,7 km: granica gminy – Gogołów – Miłochów – Jagodnik – granica gminy; granica miasta – Makowice – Krzyżowa – Wieruszów – Lutomia Mała – Lutomia Dolna – Stachowice – granica gminy (powiatu).

12.5. Finansowanie

Wydatki na transport i łączność w 2023 roku kształtowały się na poziomie 15,0 mln zł, w tym 1,7 mln zł przeznaczonych zostało na wydatki bieżące. Na publiczne drogi gminne wydatkowano 11,7 mln zł, natomiast na powiatowe 0,68 mln zł.

TABELA 48. Wydatki na transport i łączność (dział 600) [2022-2023].

Wydatki [zł]:	2022	2023
ogółem	12 733 643,87	15 008 227,48
wydatki bieżące ogółem	1 603 467,32	1 739 818,43
wydatki majątkowe ogółem	7 916 658,31	10 012 365,59
wydatki majątkowe inwestycyjne	8 062 524,93	
drogi publiczne krajowe	0,0	0,0
drogi publiczne wojewódzkie	380 000	60 790,80
drogi publiczne powiatowe	317 385	68 843,10
drogi publiczne gminne	9 665 992,25	11 752 184,02

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Świdnica.

12.6. Inwestycje i działania 2023

W 2023 roku w zakresie transportu i komunikacji, w toku *Strategii rozwoju gminy Świdnica na lata 2020-2027* oraz *Planu Gospodarki Niskoemisyjnej*, zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 49. Najważniejsze inwestycje w zakresie transportu i komunikacji zrealizowane w 2023 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1	Budowa i modernizacja dróg i chodników w gminie	Gmina Świdnica	<p>Bystrzyca Górna - droga gminna wewnętrzna (dz. nr 217/25 obr. Bystrzyca Górna). Wykonano nawierzchnię asfaltową o szerokości 3,0 m wraz z pobocznymi, wykonano słup wibrowany TYP E 10,5/2,5.</p> <p>Bystrzyca Górna - droga gminna wewnętrzna (dz. nr 217/25 obr. Bystrzyca Górna) przebudowa drogi dojazdowej dz. 217/25 na odcinku 76 mb, wykonano nawierzchnię asfaltową o szerokości 3,0 m wraz z pobocznymi.</p> <p>Wilków drogi gminne 111816D i 111817D Wykonano nawierzchnię z tłuczni kamiennego na odcinku ok. 860 mb</p> <p>Droga gminna wewnętrzna w Boleścinie dz. nr 191. Wykonano nawierzchnię tłuczniową na odcinku około 60 mb.</p> <p>Droga gminna nr 111782D w Miłochowie (dz. nr 141) Wykonanie chodnika z kostki betonowej wraz z uzupełnieniem nawierzchni asfaltowej przy chodniku.</p> <p>Droga gminna nr 2908D Opoczka-Makowice (dz. nr 178) - Wykonano nakładki mineralno-bitumiczne o powierzchni 160 m².</p> <p>Wykonanie odwodnienia dr. gminnej Nr 111819D w Komorowie (dz. nr 134/2) na odcinku ok. 100 m poprzez montaż koryt ściekowych, profilowanie poboczy i rowu.</p> <p>Modernizacja drogi gminnej wewnętrznej w Lutomi Górnej dz. nr 431 Wykonano ściankę oporową z elementów prefabrykowanych typu L na odcinku ok. 20 m, uzupełniono podbudowę kamienną oraz wykonano nakładkę asfaltową.</p> <p>Droga gminna Lutomia Mała - Wieruszów - Montaż 4 szt. progów zwalniających wyspowych.</p> <p>Wykonanie chodnika dla pieszych w Miłochowie oraz odtworzenie masy asfaltowej.</p> <p>Wykonanie kanalizacji deszczowej wraz z dwoma studniami ściekowymi i wpięcie do istniejącego rowu przy drodze gminnej 111785D w Makowicach.</p> <p>Wykonanie 60 mb krawężnika na ławie betonowej działka nr 2175 w Mokreszowie przy drodze powiatowej 2913D pod parking.</p>	1 163 345,60	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020– 2027

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
2	Dotacja do budowy chodników przy drogach powiatowych na terenie Gminy Świdnica (§6300)	Bystrzyca Górna, Witoszów Dolny i Pogorzała	Dotacja celowa dla Starostwa Powiatowego na realizację chodników przy drogach.	250 000,00	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
3	Poprawa bezpieczeństwa na drogach w Gminie Świdnica	Boleścín, Grodziszczce	Montaż radarowych pomiarów prędkości na drodze wojewódzkiej nr 382 w Boleścínie i Grodziszczcu	50 142,18 (POIŚ) 10 648,62 (wkład własny)	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
4	Poprawa bezpieczeństwa na drogach w Gminie Świdnica	Stachowice, Bystrzyca Górna	Montaż radarowych pomiarów prędkości na drogach powiatowych nr 2876D w Bystrzycy Górnej i nr 2877D w Stachowicach	39 362,82 (POIŚ) 4 880,28 (wkład własny)	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
5	Poprawa bezpieczeństwa na drogach w Gminie Świdnica	Bystrzyca Dolna	Wykonanie i oznakowanie 3 przejść dla pieszych na drodze gminnej nr 111946D w Bystrzycy Dolnej	59 339,7 (POIŚ) 97 851,84 (wkład własny)	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
6	Przebudowa obiektu mostowego nad rzeką Piławą wraz z odcinkiem drogi gminnej nr 111785D w miejscowości Makowice – etap I i II	Makowice	Przebudowa obiektu mostowego poprzez podbitcie przyczółku betonem, wykonanie obruku z kamienia dnia i skarp rzeki w obrębie mostu, zabezpieczenie antykorozyjne belek stalowych mostu i powierzchni betonowych, wzmocnienie płyty mostu dodatkową płytą żelbetonową, wymiana barier mostowych, wykonanie nawierzchni na moście z żywicy epoksydowych. Wykonano przebudowę drogi gminnej w Makowicach na odcinku 182 mb, wykonano nawierzchnię asfaltową o szerokości 4,5-5,5 m wraz z pobocznymi, chodnikami dla pieszych.	732 592,20 (RFRD) 1 054 966,00 (wkład własny)	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
7	Modliszów droga dojazdowa do gruntów rolnych	Modliszów	Modliszów - droga dojazdowa do gruntów rolnych - droga gminna (dz. nr 215 obr. Modliszów). Wykonano przebudowę drogi dojazdowej do gruntów rolnych na odcinku 260 mb, wykonano nawierzchnię asfaltową o szerokości 3,0 m wraz z pobocznymi.	92 000,00 (FOGR) 208 122,99 (wkład własny)	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
8	Witoszów Dolny droga dojazdowa do gruntów rolnych	Witoszów Dolny	Witoszów Dolny - droga gminna nr 112503D (dz. nr 991 obr. Witoszów Dolny). Wykonano przebudowę drogi dojazdowej do gruntów rolnych na odcinku 583,5 mb, wykonano nawierzchnię asfaltową o szerokości 4,5 m wraz z pobocznymi. Witoszów Dolny (dz. nr 993 obr. Witoszów Dolny) Wykonano przebudowę drogi dojazdowej do gruntów rolnych na odcinku 202,4 mb, wykonano nawierzchnię asfaltową o szerokości 3,0 m wraz z pobocznymi, 5 studni betonowych, kanał deszczowy o średnicy 200 długości 120,8 m, 5 wpustów deszczowych .	232 000,00 (FOGR) 954 605,37 (wkład własny)	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
9	Budowa kładki pieszo-rowerowej nad Bystrycą w miejscowości Wiśniowa w ramach zadania "Rozbudowa infrastruktury turystycznej w dolinie rzeki Bystrzycy i Piławy"	Wiśniowa, Niegoszów	Demontaż i rozbiórka starej konstrukcji kładki, roboty przygotowawcze i ziemne. Wykonano przyczółki oraz zamontowano konstrukcję kładki stalowej długości ok. 35 m nad rzeką Bystrycą łączącą miejscowości Wiśniowa i Niegoszów	282 682,03 (RFIL Gminy Górskie) 778 270,24 (wkład własny)	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
10	Przebudowa dróg na osiedlu domów jednorodzinnych w Pszennie wraz z budową kanalizacji deszczowej i oświetlenia drogowego	Pszенno	Wykonano podbudowę oraz kanalizację deszczową na wszystkich odcinkach dróg.	1 789 735,94 (Polski Ład) 321 912,02 (wkład własny)	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
11	Przebudowa ul. Fabrycznej w Pszennie - etap I i II	Pszенno	Wykonano podbudowę, kanalizację deszczową oraz pierwszą warstwę masy asfaltowej na II etapie realizacji.	17 138,38 (Polski Ład) 576 070,95 (wkład własny)	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
12	Przebudowa dróg gminnych w Mokrzyszowie	Mokrzyszów	Przebudowa dróg gminnych w Mokrzyszowie - droga wewnętrzna (dz. nr 2163). Wykonano przebudowę drogi gminnej wewnętrznej na odcinku 460 mb o nawierzchni asfaltowej szerokości 3,0-5,0 m	400 000,00 (Polski Ład) 63 913,42 (wkład własny)	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
13	Przebudowa dróg na ul. Osiedle Sowie w miejscowości Bystrzyca Górna - etap III	Bystrzyca Górna	Wykonano przebudowę drogi na ul. Osiedle Sowie o łącznej długości ok. 600 mb, wykonano nawierzchnię z kostki betonowej gr. 8 cm i szerokości 5,5 m wraz z odwodnieniem kanalizacją deszczową PVC z wpustami ulicznymi.	968 064,27	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
14	Poprawa bezpieczeństwa na drogach w Gminie Świdnica	Makowice	Montaż radarowych pomiarów prędkości na drodze gminnej 112508D w Makowicach	14 747,70	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
15	Wykonanie projektów w Gminie	Gmina Świdnica	Wykonanie projektu przebudowy drogi gminnej w Pankowie dz. nr 264, 262. Wykonanie projektu przebudowy dróg gminnych w Bojanicach. Wykonanie projektu przebudowy drogi gminnej nr 112503D w Witoszowie Dolnym. Wykonanie ekspertyzy stanu nośności oraz dokumentacji zabezpieczenia i wzmocnienia ustroju nośnego obiektu mostowego w miejscowości Krzyżowa.	200 000,00	Strategia rozwoju gminy Świdnica na lata 2020 – 2027

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Opis	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
			<p>Dokumentacja usunięcia kolizji słupa energetycznego z drogą gminną dz. 662 w Lutomi Górnej wraz z z wydaniem warunków technicznych.</p> <p>Wykonanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej przebudowy drogi gminnej w Bystrzycy Górnej dz. nr 272 i 278.</p> <p>Wykonanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej przebudowy drogi gminnej wewnętrznej wraz z odwodnieniem w Słotwinie dz. nr 459 i 460.</p>		

13. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

13.1. Sieć wodociągowa

Zaopatrzenie w wodę. Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę na terenie gminy Świdnica są wody podziemne występujące w trzech piętrach: czwartorzędowym, trzeciorzędowym i krystalicznego podłoża. Piętro czwartorzędowe stanowi źródło zaopatrzenia w wodę w większości wsi obrębie gminy Świdnica, jest również eksploatowane na szerszą skalę poza granicą gminy, w Jaworzynie Śląskiej. Wydajność tych ujęć dla pojedynczych studni wynosi od kilku do kilkunastu m³/h. Piętro trzeciorzędowe jest natomiast najważniejszym zbiornikiem wód podziemnych w obszarze przedgórskim. Wydajność pojedynczych otworów jest bardzo zróżnicowana i wynosi od kilku do 100 m³/h. Na terenie gminy wody tego poziomu ujmowane są w Pszennie (wydajność ujęć łącznie około 630 m³/h). Piętro krystalicznego podłoża obejmuje górskie obszary gminy. Eksploatowane są tu wody szczelinowe i warstwowe w formie pojedynczych studni o wydajności od kilku do kilkunastu m³/h. W obszarze gminy Świdnica 2023 roku z ujęć wód podziemnych zlokalizowanych w Miłochowie, Komorowie i Jagodniku, pobrano 792,90 tys. m³ wody. Na gminnej sieci wodociągowej znajduje się 18 lokalnych pompowni wody, 7 studni i 3 stacje uzdatniania wody.

Sieć wodociągowa. Przeważająca część gminy Świdnica posiada nowoczesną przesyłową i rozdzielczą sieć wodociągową oraz studnie o wydajności gwarantującej pokrycie w całości rosnących potrzeb mieszkańców. W 2023 roku woda dostarczana była do gospodarstw domowych przez 244,40 km sieci wodociągowej ogółem, w tym 90,20 km sieci magistralnej i 154,20 km sieci rozdzielczej, na której znajdowało się 3 711 przyłączy wodociągowych.

TABELA 50. Sieć wodociągowa ogółem [2022-2023].

	2022	2023
długość sieci ogółem	242,60	<u>244,40</u>
sieć magistralna	90,20	<u>90,2</u>
sieć rozdzielcza	152,40	<u>154,20</u>
przeciętna liczba awarii przypadająca na 1 km sieci wodociągowej [awaria/km]	0,79	<u>0,73</u>
przeciętny czas usuwania awarii wodociągowej [h]	3,21	<u>2,99</u>
straty sieci wodociągowej w stosunku do produkcji wody [%]	20,02	<u>21,68</u>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Świdnica.

W 2023 roku woda dostarczana była do gospodarstw domowych przez 3 711 przyłączy, a od 2012 roku ich liczba zwiększyła się o 1096 sztuk. O 34,02% wzrosła tym samym liczba osób korzystających z sieci wodociągowej – z 12 646 osób w 2012 roku do 17 088 osób w 2023 roku.

TABELA 51. Sieć wodociągowa rozdzielcza [2018-2023].

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Zmiana 2022-2023
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	3117	3218	3360	3453	3584	3711	3,54%↑
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]	16 643	16 716	16 807	16806	16846	17088	1,4%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Świdnica.

Gmina zaopatrywana jest w wodę poprzez **stacje uzdatniania** wody w Miłochowie, Komorowie oraz Jagodniku. Aktualnie jedna wieś zaopatrywana jest z ujęć miejskich, eksploatowanych przez Świdnickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. (ŚPWIK) oraz jedna z wodociągu administrowanego przez Gminę Żarów. Podział gminy wg miejsc zaopatrzenia w wodę przedstawia się następująco:

- SUW Komorów miejscowości: Komorów, Słotwina, Witoszów Dolny, Witoszów Górny, Pogorzała, Modliszów, Mokrzeszów;
- SUW Miłochów miejscowości: Boleścin, Grodziszczce, Krzyżowa, Wieruszów, Lutomia Dolna, Lutomia Górna, Lutomia Mała, Stachowice, Stachowiczki;
- SUW Jagodnik miejscowości: Jagodnik, Miłochów, Krzczonów, Gogołów, Pszenno, Wilków, Niegoszów, Sulistawice, Zawiszów, Bystrzyca Dolna, Bystrzyca Górna, Burkatów, Lubachów, Opoczka, Makowice, Bojanice, Jakubów;
- wodociąg Żarów miejscowość: Panków.
- wodociąg ŚPWIK w Świdnicy z ujęcia Pszenno miejscowość: Os. Nad Potokiem w Słotwinie oraz osiedle przy ul. Południowej w Witoszowie Dolnym.

Zużycie wody ogółem na potrzeby gospodarstw domowych w ciągu roku na terenie gminy Świdnica w 2023 roku wynosiło 482,4 dam³ i od 2018 roku zwiększyło się o 8,9%. **Przeciętnie na mieszkańca przypadało więc 27,8 m³ wody, podobnie jak na terenach wiejskich w regionie i powiecie świdnickim. Natomiast, średnio 1 korzystający z wodociągu w gminie, czyli gospodarstwo domowe, zużywał 28,2 m³ wody rocznie.**

TABELA 52. Zużycie wody [2018-2023].

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Zmiana 2022-2023
woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	443,1	452,2	467,9	479,3	461,7	482,4	4,5%↑
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca [m ³]:							
na 1 mieszkańca	26,6	26,8	27,6	28,2	28,2	27,8	1,4%↓
na 1 korzystającego	33,6	27,1	27,8	28,5	27,4	28,2	2,9%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Świdnica.

13.2. Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnie ścieków

Gmina obejmuje 35 wsi, z których skanalizowanych jest 14 – Grodziszcze, Krzyżowa, Jagodnik, Boleścin, Komorów, Słotwina, Witoszów Dolny, Witoszów Górny, Bystrzyca Dolna, Pszenno, Wilków, Mokrzyszów (częściowo), Makowice (częściowo), Opoczka – mieszkańcy są w trakcie przyłączania się do nowo wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej. W kolejnych 11 miejscowościach – Gogołów, Modliszów, Panków, Stachowice, Wieruszów, Pogorzała, Sulisławice, Wiśniowa, Krzczonów, Miłochów i Niegoszów, wdrożono gminny program dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. Długość czynnej sieci kanalizacji sanitarnej bez przykanalików to 89,70 km, połączeń do sieci kanalizacji sanitarnej budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania jest 1501 sztuk, a na sieci kanalizacyjnej znajdują się 36 przepompowni ścieków.

Długość **sieci kanalizacyjnej** na obszarze gminy w 2022 roku wynosiła 86,90 km

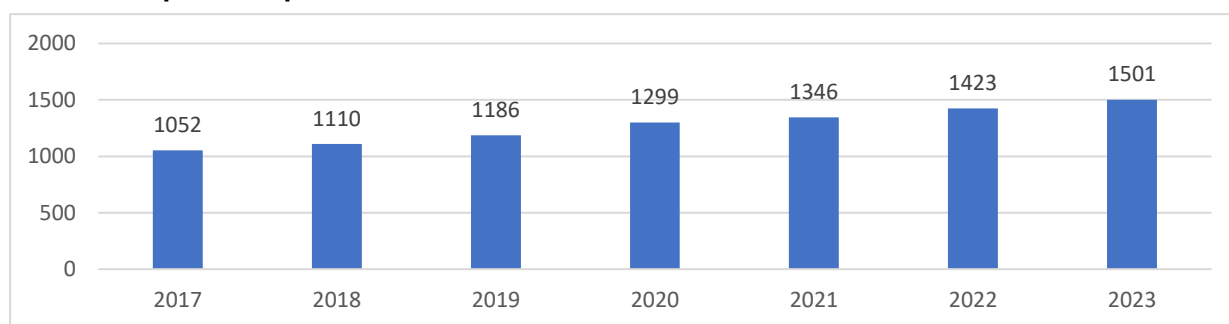
TABELA 53. Sieć kanalizacyjna [2017-2023].

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	77,6	77,6	85,4	84,9	85,54	86,90	89,70
cena brutto za 1 m ³ odebranych ścieków [zł/m ³]	7,95	7,99	8,77	9,27	9,27	10,47	12,44
liczba awarii przypadająca na 1 km sieci kanalizacyjnej [awaria/km]	3,29	2,83	2,56	3,79	2,64	2,60	2,43
przeciętny czas usuwania awarii kanalizacyjnej [h]	1,51	1,82	1,93	1,79	1,67	1,88	2,30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Świdnica.

Wzrosła również liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania – z 1346 w 2021 roku do 1501 w 2023 roku.

WYKRES 17. Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.] [2017-2023]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

TABELA 54. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej [2017-2023].

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Zmiana 2022-2023
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	1 052	1 110	1 186	1 299	1 346	1 423	1 501	5,48 %↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Od 2012 roku Gmina Świdnica realizuje Program dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczelnych zbiorników bezodpływowych w miejscowościach, w których budowa zbiorczej kanalizacji sanitarnej jest technicznie lub ekonomicznie nieuzasadniona. Wysokość dofinansowania do budowy jednego przedsięwzięcia wynosiła maksymalnie: 12 000,00 zł – w przypadku budowy przydomowej oczyszczalni ścieków, 10 000,00 zł – w przypadku budowy szczelnego zbiornika bezodpływowego.

TABELA 55. Wykaz miejscowości objętych programem dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków [2012-2023].

Lp	Miejscowość	Ilość oczyszczalni	Kwota udzielonej dotacji
1	Gogołów	52	646 693,97 zł
2	Modliszów	21	178 615,70 zł
3	Panków	38	404 922,48 zł
4	Stachowice	19	199 500,00 zł
5	Wieruszów	19	227 999,40 zł
6	Pogorzala	29	367 869,20-zł
7	Sulistawice	20	262 673,42 zł
8	Wiśniowa	21	245 424,10 zł
9	Krzczonów	34	407 994,60 zł
10	Miłochów	16	213 756,70 zł
11	Niegoszów	9	154 000,00 zł
12	Makowice	5	58 890,00 zł
13	Jagodnik	1	12 000,00 zł
14	Lutomia Dolna	1	12 000,00 zł
15	Lutomia Górna	7	84 000,00 zł
16	Stachowiczki	1	12 000,00 zł
SUMA		293	3 488 339,57 zł

Źródło: Urząd Gminy w Świdnicy.

13.3. Sieć energetyczna i oświetlenia

Głównym węzłem energetycznym zlokalizowanym na terenie gminy, w pobliżu granicy z miastem Świebodzice jest stacja 400/220/110/40/20 kV zasilana magistralnymi liniami napowietrznymi: linią dwutorową o napięciu 220 kV w relacji Świebodzice – Ząbkowice Śląskie oraz linią 220 kV w relacji Świebodzice – Klecina koło Wrocławia. Obszar gminy zasilany jest bezpośrednio liniami 110 kV poprzez rozdzielnie elektroenergetyczne 110 kV zlokalizowane na terenie miasta Świdnica (Osiedle Młodych). Energia systemem sieci napowietrznych średniego napięcia i poprzez stacje transformatorowe dostarczana jest do mieszkańców na terenie gminy. Układ pracy sieci elektroenergetycznej jest skonfigurowany w sposób umożliwiający zasilanie odbiorców z innych obiektów pracujących w układzie w przypadku uszkodzenia linii lub stacji elektroenergetycznych. Dodatkowo sieci napowietrzne podlegają sukcesywnej modernizacji, a stan techniczny sieci będącej własnością TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Wałbrzychu oceniany jest jako dobry.

13.4. Sieć gazowa

Przez obszar gminy przebiega gazociąg wysokoprężny (DN 300: 1,6 MPa) relacji Lubiechów (Wałbrzych) – Dzierżoniów. Z gazociągu tego za pomocą stacji redukcyjno-pomiarowych w gaz zaopatrywane są takie miejscowości jak: Burkatów, Bystrzyca Dolna, Komorów, Mokreszów, Pszenno i Słotwina. W 2022 roku łączna długość **sieci gazowej** na obszarze gminy, bez czynnych przyłączy, wynosiła 65 614 m. Na koniec grudnia 2022 r. liczba odbiorców gazu wynosiła 1320. Informacje za rok 2023 będą dostępne w zasobach Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego od lipca 2023 r.

SIEĆ GAZOWA:

65 614 m długości ogółem

1007 przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieskalnych

21,1 % korzystający z sieci gazowej w ogólnej ludności

TABELA 56. Sieć gazowa [2019-2022]

	2019	2020	2021	2022	Zmiana 2022-2021
długość czynnej sieci ogółem [m]	63 335	63 819	64 879	65 614	↑ 735
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieskalnych) [szt.]	783	852	945	1007	↑ 62
ludność korzystająca z sieci gazowej [szt.]	2 763	3 141	3 507	3 766	↑ 259
korzystający z sieci gazowej w ogólnej ludności [%]	16,0	17,9	19,7	21,1	↑ 1,4
odbiorcy gazu [gosp. domowe]	924	1 072	1 205	1 320	↑ 115
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem [gosp. domowe]	710	785	920	994	↑ 74

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zaznaczyć należy, że poziom zużycia gazu na terenie gminy, podobnie jak w całym kraju, ulega wahaniom, zwłaszcza wśród gospodarstw domowych, co związane jest z występującymi warunkami pogodowymi, głównie w sezonie grzewczym, czy też zmieniającymi się cenami gazu, na który miał wpływ konflikt wojenny na Ukrainie i dywersyfikacja dostaw tego surowca z innych kierunków niż Europa Wschodnia.

13.5. Sieć ciepłownicza

Gmina nie posiada centralnego zaopatrzenia w ciepło. Zabudowa obsługiwana jest przez lokalne systemy ciepłownicze, do których należą kotłownie i indywidualne źródła ciepła. Najważniejszą kotłownią stanowi Kotłownia SM Lokatorsko-Własnościowej „Jan-Lech” w Pszenniu. Indywidualne budownictwo mieszkaniowe i usługowe korzysta z ogrzewania piecowego i centralnego ogrzewania z kotłowni lokalnych lub ogrzewania etażowego. Natomiast placówki użyteczności publicznej, takie jak szkoły w Grodziszczu, Pszenniu oraz świetlica w Witoszowie Dolnym korzystają z pomp ciepła.

13.6. Odnawialne źródła energii

W ostatnich latach wzrasta zainteresowanie wykorzystaniem **odnawialnych źródeł energii** (OZE), które oprócz korzyści ekologicznych związanych z ograniczeniem emisji gazów, niosą ze sobą korzyści gospodarcze, zapewniają one bowiem bezpieczeństwo energetyczne oraz dywersyfikują źródła produkcji energii. Obecnie wykorzystanie OZE na pokrycie potrzeb grzewczych na terenie gminy Świdnica ma niewielki udział i są one stosowane jedynie jako źródło uzupełniające dla pokrycia części zapotrzebowania na przygotowanie ciepłej wody użytkowej w niektórych obiektach przemysłowych, usługowych oraz w indywidualnej zabudowie mieszkaniowej.

13.7. Gospodarka odpadami

W 2023 roku z obszaru gminy zebrano 7,8 tys. ton **odpadów komunalnych**. Masa zebranych **zmieszanych odpadów komunalnych** na terenie gminy Świdnica, wynosząca 4,74 tys. ton, czyli 278,30 kg na 1 mieszkańca. Natomiast 3,06 tys. ton odpadów zostało zebranych selektywnie.

GOSPODARKA ODPADAMI:

7,8 tys. ton zebranych odpadów komunalnych

4,74 tys. ton zmieszanych odpadów komunalnych

3,06 tys. ton odpadów zebranych selektywnie

TABELA 57. Zmieszane odpady komunalne [2018-2023].

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
odpady ogółem [t]	4 650,00	4 660,00	4580,00	4330,8	4 639,46	4 745,36
odpady ogółem na 1 mieszkańca [kg]	277,4	276,3	270,1	282,2	305,7	278,30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS i Urzędu Gminy Świdnica.

Zbiórką odpadów komunalnych na terenie gminy objętych jest 100% mieszkańców oraz podmiotów gospodarczych. Od 2020 roku zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach wszyscy mieszkańcy zobowiązani są do segregacji odpadów. Do 2023 roku deklarację złożyło 5632 właściciele nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych.

PSZOK. W celu realizacji zadań własnych gminy z zakresu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy mieszkańcy mogą korzystać z Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK), znajdującego się w Świdnicy, na terenie Zakładu Oczyszczania Miasta Sp. z o.o. (ZOM Sp. z o.o.). Do PSZOK, we własnym zakresie w ramach opłaty mieszkańcy mogą dostarczyć (250 kg/miesiąc) odpadów takich frakcji jak: odpady ulegające biodegradacji w tym odpady zielone, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, zużyte baterie i akumulatory, odpady budowlane i rozbiórkowe, meble i inne odpady wielkogabarytowe, zużyte opony, przeterminowane leki, chemikalia powstające w gospodarstwach domowych, odpady opakowaniowe zawierające następujące frakcje: papier, tekturę, szkło oraz tworzywa sztuczne oraz odzież i tekstylia. Odpady zielone, pochodzące z pielęgnacji terenów zielonych, ogrodów, cmentarzy, mieszkańcy mogli również bezpłatnie oddać do PSZOK-u.

Łączne koszty poniesione przez gminę na zebranie i zagospodarowanie odpadów w 2023 roku to 7 576 209,94 zł. Koszt odbioru i zagospodarowania odpadów zmieszanych stanowi ponad 56% kosztów wywozu odpadów, natomiast koszty odbioru i zagospodarowania odpadów zbieranych selektywnie stanowią niecałe 44% kosztów ogółem. Ponadto w 2023 roku w okresie jesienno-zimowym, została przeprowadzona zbiórka odpadów wielkogabarytowych "u źródła" w trakcie której zebrano 326,18 ton, koszt zbiórki: 475 570,44 zł.

TABELA 58. Wydatki związane z odbieraniem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych [2018-2023].

Koszty[zł]:	2018	2019	2020	2021	2022	2023
odbieranie i zagospodarowanie odpadów zmieszanych	2 222 974,45	2 359 471,46	3 397 770,00	3 601 493,28	4 059 631,66	4 253 740,70
odbieranie i zagospodarowanie odpadów segregowanych	464 479,50	487 691,06	1 229 122,72zł	2 560 554,07	2 837 713,18	3 179 909,23
w tym odbieranie i zagospodarowanie odpadów w PSZOK-u	75 168	75 168	102 384,0	129 600,00	136 080,00	142 560,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Świdnica za rok 2018-2023 oraz danych Urzędu Gminy Świdnica.

TABELA 59. Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (dział 900) [2018-2023].

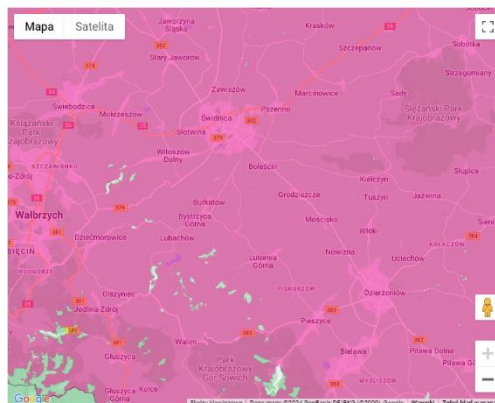
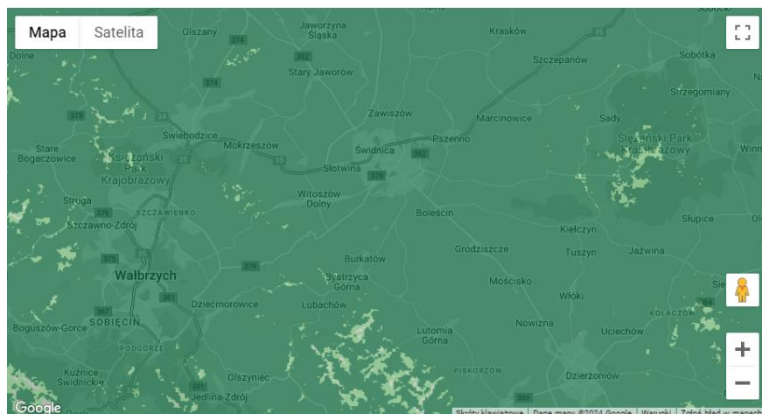
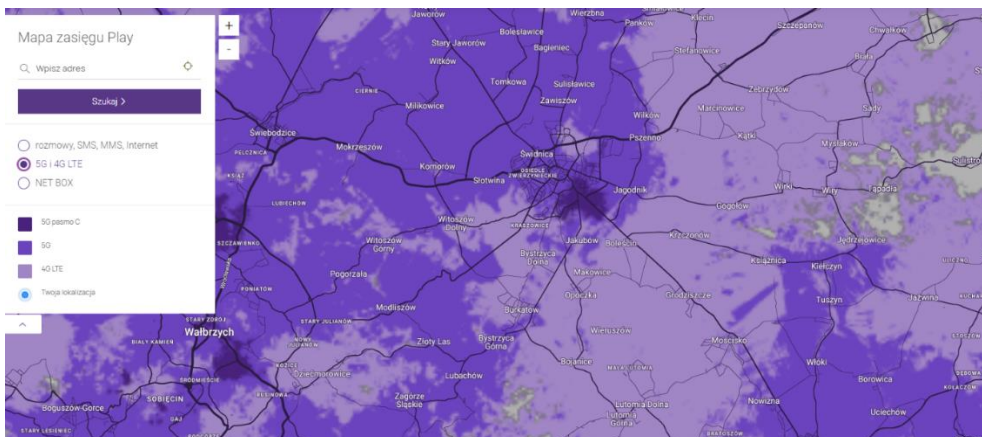
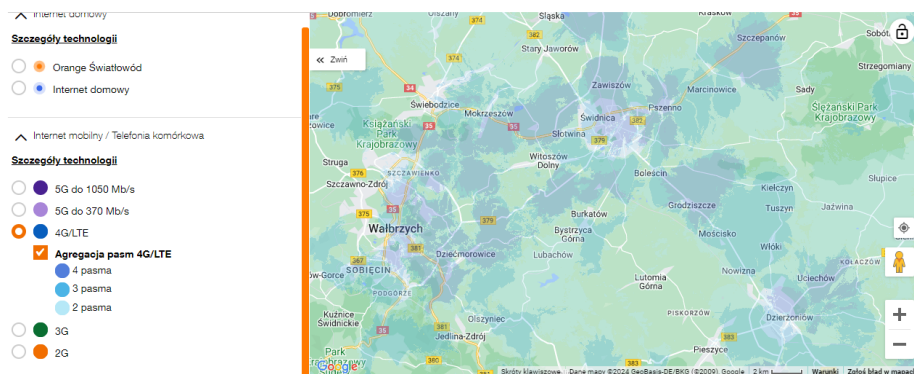
Wydatki [zł]:	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ogółem	6 148 728,04	7 999 553,98	8 130 052,53	15 769 660,51	13 925 000,15	17 830 543,77
wydatki bieżące ogółem	4 218 713,07	5 118 188,60	7 001 323,79 zł,	13 497 183,36	12 568 180,47	
wydatki majątkowe ogółem	1 930 014,97	2 881 365,38	1 128 728,74	2 272 477,15	1 356 819,68	
oczyszczanie miast i wsi	436 594,13	476 386,84	612 432,22	640 978,09	624 537,79	613 721,86
utrzymanie zieleni	59 986,76	147 639,59	199 557,86	280 706,14	221 792,61	333 128,00
oświetlenie ulic, placów i dróg	942 993,43	1 074 320,80	1 188 116,02	1 352 343,84	992 934,12	
ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	1 419 764,05	2 190 723,17	611 656,63	1 214 412,55	1 579 557,62	680 794,22
gospodarka ściekowa i ochrona wód	402 429,21	366 746,02	302 535,49	109 310,46	98 938,76	92 550,43
gospodarka odpadami	2 655 943,35	3 336 676,33	4 961 023,54	6 964 962,89	6 327 379,91	7 704 239,40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Świdnica.

13.8. Łączność

Dostęp do telefonii stacjonarnej oraz komórkowej na terenie gminy oceniany jest jako dobry. Każda miejscowość posiada możliwość korzystania z internetu stacjonarnego, mobilnego oraz radiowego. Głównym węzłem łączności przewodowej oraz bezprzewodowej jest miasto Świdnica. Wzdłuż głównych dróg krajowych i wojewódzkich przebiegają linie telekomunikacyjne kablowe i światłowodowe.

SCHEMAT 5. Jakości sygnału wszystkich operatorów sieci komórkowych w technologii GSM, UMTS i LTE [2023].

Źródło: <https://www.t-mobile.pl/c/mapa-zasięgu>
<https://www.play.pl/pomoc/zasięgu/mapa-zasięgu>
<https://www.plus.pl/mapa-zasięgu>
<https://www.orange.pl/view/mapazasięgu>

13.9. Dokumenty

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Program Ochrony Środowiska	Uchwała nr XIII/90/2015 z dnia 10 września 2015 r.
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Świdnica	Uchwała na XX/167/2016 Rady Gminy Świdnica z dnia 22 stycznia 2016 roku w sprawie przyjęcia do realizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Świdnica
Program przydomowych oczyszczalni ścieków lub szczylnych zbiorników bezodpływowych na ścieki bytowo-gospodarcze	Uchwała nr LXI/ 601/2022 Rady Gminy Świdnica z dnia 31 maja 2022 r.

13.10. Inwestycje i działania 2023

W zakresie infrastruktury technicznej w gminie w 2023 roku zrealizowane zostały m.in. następujące inwestycje i działania:

TABELA 60. Najważniejsze inwestycje w zakresie infrastruktury technicznej zrealizowane w 2023 roku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja	Kwota [PLN]	Nazwa dokumentu będącego podstawą realizacji inwestycji
1	Objęcie udziałów w ŚGPK sp. z o.o. - rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy Świdnica		250 000,00	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
2	Modernizacja oświetlenia w gminie	Gmina Świdnica	144 077,25	
3	Budowa kanalizacji sanitarnej w Mokrzeszowie	Mokrzeszów	662 078,74 (Polski Ład) 1 199 999,78 (wkład własny)	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
4	Wykonanie projektów kanalizacji sanitarnej	Stotwina	76 899,60	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2020 – 2027
5	Objęcie udziałów w ŚGPK sp. z o.o. – wykup przez Spółkę sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wybudowanej i oddanej do użytkowania przez prywatnych inwestorów na terenie Gminy Świdnica		1 271 000,00	Strategia Rozwoju Gminy Świdnica na lata 2020 – 2027

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Świdnica.

14. PLANOWANIE PRZESTRZENNE

Strona 89

14.1. Planowanie miejscowe

Na obszarze gminy Świdnica obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świdnica przyjęte uchwałą nr LXXX/790/2023 Rady Gminy Świdnica z dnia 29 czerwca 2023 r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Świdnica. W 2023 roku przyjęto 21 planów miejscowych oraz przystąpiono do 31 zmian prawa miejscowego dla kolejnych terenów.

TABELA 61. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego [2019-2023].

	2019	2020	2021	2022	2023
plany zagospodarowania przestrzennego ogółem [szt.]	149	150	166	179	201
powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami ogółem [ha]	18 071	18 071	19 686	19 686	19686
udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem [%]	-	-	-	-	-
projekty planów ogółem [szt.]	7	29	20	27	47
odsetek projektów planów, których sporządzanie trwa dłużej niż 3 lata [%]	42,9	13,8	20	14,8	10,6
powierzchnia objęta projektami planów ogółem [ha]	153	231	229	202	498,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

14.2. Dokumenty

Nazwa dokumentu

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Świdnica

Uchwała przyjmująca

Uchwała nr LXXX/790/2023 Rady Gminy Świdnica z dnia 29 czerwca 2023 r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Świdnica

TABELA 60. Wykaz obowiązujących MPZP na terenie gminy [2023].

Lp.	Nazwa lub lokalizacja MPZP	Uchwała przyjmująca	Powierzchnia MPZP [ha]
1.	Witoszów Dolny (poligon)	XXXXI/274/97 z dn. 23.04.1997	6 0,00
2.	Lutomia Górna dz. nr 436/6, 435/12	XLIX/367/97 z dn. 22.12.1997	0,78
3.	Lutomia Górna dz. nr 435/8,435/9	XLIX/368/97 z dn. 22.12.1997	0,68
4.	Bojanice dz. nr 49/2	XLIX/370/97 z dn. 22.12.1997	0,43
5.	Grodziszczce dz. nr 208/1	XLIX/377/97 z dn. 22.12.1997	0,12
6.	Grodziszczce dz. nr 324	XLIX/379/97 z dn. 22.12.1997	0,25
7.	Grodziszczce dz. nr 511/2	XLIX/383/97 z dn. 22.12.1997	0,31
8.	Grodziszczce i Krzczonów (teren górniczy)	IV/27/98 z dn. 17.12.1998	19,6
9.	Krzzonów dz. nr 58/8	XXVIII/254/2000 z dn. 15.06.2000	0,81
10.	Mokrzyszów dz. nr 726/2, 725/3	XXXV/329/2000 z dn. 21.12.2000	0,30
11.	Lutomia Dolna dz. nr 477/2	XXXII/377/2001 z dn. 28.05.2001	0,48
12.	Lutomia Dolna (Stachowiczki) dz. nr 699/3 (cz), 687/1, 588, 696, 698, 688, 697	LVII/529/2002 z dn. 06.06.2002	1,80
13.	Witoszów Dolny (poligon) dz. nr 720	VII/74/2003 z dn. 29.04.2003	25,37
14.	Krzzonów dz. nr 152	VII/75/2003 z dn. 29.04.2003	3,87
15.	Mokrzyszów dz. nr 437/3, 437/9, 437/10, 437/11	XXV/330 z dn. 5.08.2004	0,49
16.	Mokrzyszów 532/2, 537/2	XXXVII/434/2005 z dn. 25.05.2005	1,30
17.	Obręb Boleścín	XLVII/478/2005 z dn. 29.12.2005	440,00
18.	Obręb Burkatów	XLVII/479/2005 z dn. 29.12.2005	365,82
19.	Obręb Bystrzyca Dolna	XLVII/480/2005 z dn. 29.12.2005	386,73
20.	Obręb Bystrzyca Górna	XLVII/481/2005 z dn. 29.12.2005	929,42
21.	Obręb Lubachów	XLVII/482/2005 z dn. 29.12.2005	637,41
22.	Obręb Makowice	XLVII/483/2005 z dn. 29.12.2005	442,08
23.	Obręb Miłochów	XLVII/484/2005 z dn. 29.12.2005	386,49
24.	Obręb Modliszów	XLVII/485/2005 z dn. 29.12.2005	1262,23
25.	Obręb Opoczka	XLVII/486/2005 z dn. 29.12.2005	202,37
26.	Obręb Pogorzała	XLVII/487/2005 z dn. 29.12.2005	679,65
27.	Obręb Witoszów Dolny	XLVII/488/2005 z dn. 29.12.2005	1584,00
28.	Obręb Witoszów Górny	XLVII/489/2005 z dn. 29.12.2005	582,84
29.	Obejście Miasta Świdnicy	LIII/518/06 z dn. 30.03.2006	1195,50
30.	Obręb Wilków oraz część wsi Pszenno	LIII/519/06 z dn. 30.03.2006	1342,90
31.	Słotwina dz. nr 98/4	XII/66/2007 z dn. 31.05.2007	0,25
31.	Bystrzyca Górna dz. nr 68/18-21	XXV/214/2008 z dn. 10.04.2008	0,63
32.	Bystrzyca Górna dz. nr 227, 293, 222, 223/1-6, 225, 221, 224	XXXII/265/08 z dn. 5.08.2008	9,55
33.	Pszenno rejon ulic Dalekiej i Akacyjowej dz. nr 170/2, 601/3, 601/5, 423/1	XXXIII/272/2008 z dn. 11.09.2008	9,04
34.	Boleścín dz. nr 60/4, 61	XLVI/393/2009 z dn. 28.05.2009	1,21
35.	Burkatów dz. nr 194/2	XLVI/394/2009 z dn. 28.05.2009	0,20
36.	Burkatów dz. nr 379/1, 379/2, 391/2	XLVI/395/2009 z dn. 28.05.2009	0,97
37.	Bystrzyca Górna dz. nr 189	XLVI/396/2009 z dn. 28.05.2009	0,40
38.	Modliszów dz. nr 330, 335	XLVI/397/2009 z dn. 28.05.2009	1,90
39.	Pogorzała dz. nr 14/4, 16/5	XLVI/398/2009 z dn. 28.05.2009	0,60
40.	Słotwina dz. nr 51	XLVI/399/2009 z dn. 28.05.2009	4,00
41.	Witoszów Dolny dz. nr 772,620, 448/17, 448/18, 785, 776/10, 777	XLVI/400/2009 28.05.2009	3,80
42.	Witoszów Górny dz. nr 73, 25/2, 27/1, 27/2, 71/2, 68/3, 240, 241	XLVI/401/2009 z dn. 28.05.2009	2,06
43.	Obręb Niegoszów	LXII/511/2010 z dn. 29.03.2010	
44.	Obręb Panków	LXII/512/2010 z dn. 29.03.2010	

Lp.	Nazwa lub lokalizacja MPZP	Uchwała przyjmująca	Powierzchnia MPZP [ha]
45.	Obręb Sulistawice	LXIV/522/2010 z dn. 21.04.2010	210
46.	Obręb Wiśniowa	LXIV/523/2010 z dn. 21.04.2010	156
47.	Wilków dz. nr 18/1	LXIV/525/2010 z dn. 21.04.2010	0,39
48.	Jagodnik dz. nr 96/13, 96/38, 96/39, 96/40	LXXV/619/2010 z dn. 10.11.2010	2,63
49.	Opozka dz. nr 82/7	LXXV/618/2010 z dn. 10.11.2010	1,53
50.	Pszemno część dz. nr 65	LXXV/616/2010 z dn. 10.11.2010	3,30
51.	Obręb Grodziszczce – w części przeznaczonej do zalesienia bądź wprowadzenia zakazu zabudowy	XXX/194/2012 z dn. 31.07.2012	807,91
52.	Lubachów – zm. jednostkowe dz. nr 111/4,5,6 i 57/8	XXX/196/2012 z dn. 31.07.2012	2,42
53.	Miłochów – zm. jednostkowe dz. nr 82, 83, 55, 56, 48, 49, 50, 51, 52, 179/3, 61/1	XXX/197/2012 z dn. 31.07.2012	4,33
54.	Opozka – zm. jednostkowe dz. nr 99	XXX/199/2012 z dn. 31.07.2012	0,43
55.	Pogorzała – zm. jednostkowe dz. nr 141/1,141/3, 72, 18/1, 32/1, 32/3, 19/1, 19/3, 19/4, 112, 107/6 i 107/7	XXX/200/2012 z dn. 31.07.2012	10,80
56.	Pszemno – zm. jednostkowe	XXX/201/2012 z dn. 31.07.2012	4,57
57.	Słotwina – zm. jednostkowe	XXX/202/2012 z dn. 31.07.2012	2,96
58.	Wilków – zm. jednostkowe	XXX/203/2012 z dn. 31.07.2012	2,91
59.	Witoszów Górny – zm. jednostkowe	XXX/204/2012 z dn. 31.07.2012	21,00
60.	Boleścín – zm. jednostkowe	XXXI/212/2012 z dn. 7.09.2012	17,74
61.	Makowice – zm. jednostkowe (Jaworski) dz. nr 83, 84, 85	XXXI/214/2012 z dn. 7.09.2012	2,95
62.	Makowice, Witoszów Dolny, Witoszów Górny – zm. jednostkowe (Libra)	XXXI/215/2012 z dn. 7.09.2012	
63.	Bystrzyca Górna – zm. jednostkowa okolice dz. nr 217/16	XXXIV/234/2012 z dn. 05.11.2012	1,34
64.	Opozka cz.dz. nr 1	XXXIV/235/2012 z dn. 5.11.2012	0,43
65.	Witoszów Dolny – zm. jednostkowe	XXXIV/236/2012 z dn. 05.11.2012	17,55
66.	Jagodnik - zm. jednostkowe	XXXIV/237/2012 z dn. 05.11.2012	6,44
67.	Burkatów – jednostkowe (Jaworski)	XLII/303/2013 z dn. 21.03.2013	9,84
68.	Bystrzyca Dolna – jednostkowe (Jaworski)	XLII/304/2013 z dn. 21.03.2013	12,54
69.	Bystrzyca Górna – jednostkowe (Jaworski)	XLII/305/2013 z dn. 21.03.2013	10,05
70.	Modliszów – jednostkowe (Jaworski)	XLII/306/2013 z dn. 21.03.2013	15,12
71.	Pszemno dz. nr 65/..., 64, 63, 62, 61	XLV/337/2013 z dn. 29.05.2013	15,58
72.	Bystrzyca Górna (Pankiewicz, Libra)	XLVI/346/2013 z dn. 28.06.2013	1,57
73.	Bystrzyca Górna (Pankiewicz, Libra)	XLVI/347/2013 z dn. 28.06.2013	0,43
74.	Bystrzyca Dolna (U-spółka wodociągowa)	XLIX/364/2013 z dn. 23.09.2013	0,60
75.	Burkatów (wiata na boisku)	L/372/2013 z dn. 10.10.2013	1,10
76.	Bystrzyca Górna (szkoła)	L/373/2013 z dn. 10.10.2013	0,82
77.	Panków	L/374/2013 z dn. 10.10.2013	0,34
78.	Witoszów Dolny (była farma lisów)	L/375/2013 z dn. 10.10.2013	3,50
79.	Obręb Lutomia Dolna	LIV/463/2014 z dn. 27.02.2014	
80.	Obręb Krzyżowa	LVIII/503/2014 z dn. 26.06.2014	444,67
81.	Obręb Wieruszów	LVIII/504/2014 z dn. 26.06.2014	193,09
82.	Obręb Bojanice	LIX/511/2014 z dn. 11.07.2014	1130,0
83.	Obręb Mokreszów	LIX/512/2014 z dn. 11.07.2014	1707,70
84.	Obręb Komorów	LXI/519/2014 z dn. 27.08.2014	554,56

Lp.	Nazwa lub lokalizacja MPZP	Uchwała przyjmująca	Powierzchnia MPZP [ha]
85.	Pszemno ANR	LXI/520/2014 z dn. 27.08.2014	1,43
86.	Wiśniowa ANR	LXI/521/2014 z dn. 27.08.2014	1,40
87.	Obręb Gogołów	LXIII/563/2014 z dn. 24.10.2014	576,69
88.	Obręb Krzczonów	LXIII/564/2014 z dn. 24.10.2014	330,41
89.	Pn. cz. Mokreszów	LXIII/565/2014 z dn. 24.10.2014	4,80
90.	Obręb Lutomia Górna	V/25/2015 z dn. 19.01.2015	
91.	Obręb Grodziszczce – centrum wsi	V/24/2015 z dn. 19.01.2015	
92.	Witoszów Dolny – basen	VII/32/2015 z dn. 26.02.2015	1,04
93.	Zawiszów PUO	XI/66/2015 z dn. 18.06.2015	32,0
94.	Bystrzyca Dolna (P/U – Rośkowicz) MŚ	XII/82/2015 z dn. 27.07.2015	1,94
95.	Bystrzyca Górna (zmiana linii zabudowy na Osiedlu Sowim) MŚ	XII/83/2015 z dn. 27.07.2015	0,67
96.	Lubachów (rozszerzenie usług) MŚ	XII/84/2015 z dn. 27.07.2015	1,50
97.	Pszemno (DOM Jelenia Góra)	XVI/119/2015 z dn. 29.10.2015	2,50
98.	Wilków (DOM Jelenia Góra)	XVI/120/2015 z dn. 29.10.2015	0,15
99.	Witoszów Górny (DOM Jelenia Góra)	XVI/121/2015 z dn. 29.10.2015	0,23
100.	Bystrzyca Dolna (MŚ)	XVII/145/2015 z dn. 26.11.2015	2,71
101.	Opoczka (MŚ)	XVII/146/2015 z dn. 26.11.2015	0,91
102.	Miłochów (MŚ)	XVII/147/2015 z dn. 26.11.2015	0,50
103.	Krzzonów (Libra) - RM	XXVIII/219/2016 z dn. 02.06.2016	1,14
104.	Makowice (MŚ)	XXVIII/220/2016 z dn. 02.06.2016	3,55
105.	Słotwina (DOM Jelenia Góra)	XXIX/239/2016 z dn. 30.06.2016	7,33
106.	Pogorzała (DOM Jelenia Góra)	XXIX/240/2016 z dn. 30.06.2016	2,47
107.	Boleścin (DOM Jelenia Góra)	XXIX/241/2016 z dn. 30.06.2016	1,12
108.	Obszarów położonych we wsi Jagodnik (MŚ)	XXX/251/2016 z dn. 25.08.2016	7,97
109.	Obszarów położonych we wsi Bystrzyca Górna (MŚ)	XXX/250/2016 z dn. 25.08.2016	2,07
110.	Wsi Witoszów Dolny (FJ)	XXX/249/2016 z dn. 25.08.2016	8,79
111.	Dla obszaru zawartego w granicach pasa drogowego drogi Lutomia Dolna – Wieruszów (MŚ)	XXXI/259/2016 z dn. 07.09.2016	3,88
112.	Obszaru położonego we wsi Bystrzyca Dolna	XLII/359/2017 z dn. 11.05.2017	0,35
113.	Obszaru położonego we wsi Grodziszczce	XLII/360/2017 z dn. 11.05.2017	0,37
114.	Obszarów położonych we wsi Komorów	XLII/361/2017 z dn. 11.05.2017	0,66
115.	Obszarów położonych we wsi Lutomia Górna	XLII/363/2017 z dn. 11.05.2017	1,33
116.	Obszaru położonego we wsi Makowice	XLII/364/2017 z dn. 11.05.2017	0,78
117.	Obszaru położonego we wsi Panków	XLII/365/2017 z dn. 11.05.2017	5,08
118.	Obszaru położonego we wsi Pszemno	XLII/366/2017 z dn. 11.05.2017	1,00
119.	Obszarów położonych we wsi Wiśniowa	XLII/367/2017 z dn. 11.05.2017	1,30
120.	Obszarów położonych we wsi Witoszów Dolny	XLII/368/2017 z dn. 11.05.2017	7,45
121.	Obszaru położonego we wsi Krzczonów	XLII/362/2017 z dn. 11.05.2017	0,59
122.	Obszarów położonych we wsi Lubachów	XLVI/421/2017 z dn. 07.09.2017	2,20
123.	Obszaru położonego we wsi Miłochów	XLVI/422/2017 z dn. 07.09.2017	1,64
124.	Obszaru położonego we wsi Zawiszów	XLVI/423/2017 z dn. 07.09.2017	151,8
125.	Obszaru położonego we wsi Opoczka	LII/475/2017 z dn. 28.12.2017	4,65
126.	Obszarów położonych we wsi Bojanice	LII/476/2017 z dn. 28.12.2017	0,92
127.	Dla obszaru położonego we wsi Makowice	LIV/490/2018 z dn. 25.01.2018	4,60

Lp.	Nazwa lub lokalizacja MPZP	Uchwała przyjmująca	Powierzchnia MPZP [ha]
128.	Dla obszaru położonego we wsi Niegoszów	LIV/491/2018 z dn. 25.01.2018	2,46
129.	Dla obszaru zawartego w granicach pasa drogowego we wsi Wiśniowa	LIV/489/2018 z dn. 25.01.2018	0,63
130.	Obszar we wsi Bojanice	II/15/2018 z dn. 29.11.2018	0,87
131.	Obszar we wsi Bystrzyca Dolna	II/16/2018 z dn. 29.11.2018	0,20
132.	Obszar we wsi Jagodnik	II/17/2018 z dn. 29.11.2018	0,64
133.	Obszar we wsi Zawiszów	II/19/2018 z dn. 29.11.2018	0,58
134.	Obszar we wsi Lutomia Górna	II/18/2018 z dn. 29.11.2018	1,26
135.	Obszar we wsi Pogorzata	II/27/2018 z dn. 28.12.2018	2,15
136.	Obszary we wsi Stotwina	V/47/2019 z dn. 28.02.2019 r.	8,9817
137.	Obszary we wsi Panków	V/48/2019 z dn. 28.02.2019 r.	0,5485
138.	Obszary we wsi Stotwina	VII/75/2019 z dn. 30.04.2019 r.	6,10
139.	Obszary we wsi Gogołów	VII/75/2019 z dn. 30.04.2019 r.	7,4831
140.	Obszary we wsi Boleścín	XII/123/2019 z dn. 29.08.2019 r.	10,0549
141.	Obszary we wsi Burkatów	XII/124/2019 z dn. 29.08.2019 r.	10,0549
142.	Obszary we wsi Witoszów Dolny	XII/125/2019 z dn. 29.08.2019 r.	7,6468
143.	Obszary we wsi Stotwina	XII/126/2019 z dn. 29.08.2019 r.	1,3655
144.	Obszar we wsi Makowice	XII/127/2019 z dn. 29.08.2019 r.	0,9950
145.	Obszar we wsi Grodziszczce	XII/128/2019 z dn. 29.08.2019 r.	1,3266
146.	Obszary we wsi Wiśniowa	XII/129/2019 z dn. 29.08.2019 r.	1,7884
147.	Obszary we wsi Lutomia Dolna	XII/130/2019 z dn. 29.08.2019 r.	1,7884
148.	Obszary w Makowicach i Opoczce (m.in. boisko)	XVII/191/2019 z dn. 19.12.2019 r.	6,7747
149.	Obszar w Modliszowie	XVII/192/2019 z dn. 19.12.2019 r.	0,2198
150.	Obszar w Mokreszowie (teren przy szkole)	XVII/193/2019 z dn. 19.12.2019 r.	0,9851
151.	Obszar w Pszennie (budynek wielorodzinny, cmentarz)	XVII/194/2019 z dn. 19.12.2019 r.	4,8373
152.	Obszar w Witoszowie Górnym	XXIX/318/2020 z dn. 21.03.2020 r.	0,18
153.	Obszar w Bystrzycy Górnej (zmiana tekstowa)	XXXVII/362/2021 dn.28.01.2021 r.	0,2600
154.	Obszar w Bystrzycy Górnej (Galles)	XXXVII/363/2021 dn. 28.01.2021r.	1,500
155.	Obszar w Pszennie	XXXVII/364/2021 dn. 28.01.2021r.	8,4800
156.	Obszar w Witoszowie Dolnym	XXXVII/365/2021 dn.28.01.2021 r.	1,200
157.	Obszar Bystrzyca Dolna	XL/408/2021 z dn. 29.04.2021 r.	0,1256
158.	Obszar w Gogołowie	XL/409/2021 z dn. 29.04.2021 r.	0,6006
159.	Obszar w Grodziszczu	XL/410/2021 z d. 29.04.2021 r.	0,2266
160.	Obszar w Krzczonowie	XL/411/2021 z dn. 29.04.2021 r.	0,4148
161.	Obszar w Lubachowie	XL/412/2021 z dn. 29.04.2021 r.	0,2426
162.	Obszar w Lutonii Górnej	XL/413/2021 z dn. 29.04.2021 r.	2,6048
163.	Obszar w Miłochowie	XL/414/2021 z dn. 29.04.2021 r.	0,3042
164.	Obszar w Pogorzele	XL/415/2021 z dn. 29.04.2021 r.	1,0500

Lp.	Nazwa lub lokalizacja MPZP	Uchwała przyjmująca	Powierzchnia MPZP [ha]
164	Obszar w Witoszowie Górnym	XL/417/2021 z dn. 29.04.2021 r.	0,5700
165	Obszar w Witoszowie Dolnym	XLII/441/2021 z dn. 29.06.2021 r.	2,6500
166	Obszar w Opoczce	XLVI/473/2021 z dn. 30.09.2021 r.	0,9062
167	Obszar w Lutonii Dolnej	LV/547/2022 z dn. 24.02.2022 r.	7,5500
168	Obszar w Makowicach	LV/548/2022 z dn. 24.02.2022 r.	1,400
169	Obszar w Mokrzeszowie	LV/549/2022 z dnia 24.02.2022 r.	0,5900
170	Obszar w Słotwinie	LV/550/2022 z dn. 24.02.2022 r.	1,3900
171	Obszar w Pszennie	LXI/599/2022 z dn. 31.05.2022 r.	8,2100
172	Obszar w Burkatowie	LXIX/646/2022 z dn. 27.10.2022 r.	5,0600
173	Obszar w Komorowie	LXIX/647/2022 z dn. 27.10.2022 r.	0,5200
174	Obszar w Lutonii Dolnej	LXIX/648/2022 z dn. 27.10.2022 r.	1,8500
175	Obszar w Opoczce	LXIX/649/2022 z dn. 27.10.2022 r.	0,5000
176	Obszar w Witoszowie Dolnym	LXIX/650/2022 z dn. 27.10.2022 r.	0,9500
177	Obszar w Witoszowie Dolnym	LXIX/651/2022 z dn. 27.10.2022 r.	3,7000
178	Obszar w Burkatowie	LXIX/668/2022 z dn. 24.11.2022 r.	2,3200
179	Obszar w Opoczce	XLII/441/2021 z dn. 29.06.2021 r.	2,6500
178	Obszar w Boleścinie	LXXVI/727/2023 z dn. 2.03.2023 r.	0,3598
179	Obszar w Bystrzycy Dolnej	LXXVI/728/2023 z dn. 2.03.2023 r.	0,3010
180	Obszar w Lubachowie	LXXVIII/749/2023 z dn. 27.04.2023 r.	1,5196
181	Obszar w Lutonii Dolnej	LXXVIII/750/2023 z dn. 27.04.2023 r.	1,4793
182	Obszar w Lutonii Górnej	LXXVIII/751/2023 z dn. 27.04.2023 r.	3,4095
183	Obszar w Miłochowie	LXXVIII/752/2023 z dn. 27.04.2023 r.	0,4205
184	Obszar w Modliszowie	LXXVIII/753/2023 z dn. 27.04.2023 r.	2,6978
185	Obszar w Niegoszowie	LXXVIII/754/2023 z dn. 27.04.2023 r.	0,0545
186	Obszar w Pogorzale	LXXVIII/755/2023 z dn. 27.04.2023 r.	0,1153
187	Obszar w Witoszowie Dolnym	LXXVIII/756/2023 z dn. 27.04.2023 r.	1,5134
188	Obszar w Burkatowie	LXXX/782/2023 z dn. 29.06.2023 r.	17,2151
189	Obszar w Sulistawicach	LXXX/783/2023 z dn. 29.06.2023 r.	0,4333
190	Obszar w Wilkowie	LXXX/784/2023 z dn. 29.06.2023 r.	0,1394
191	Obszar w Witoszowie Górnym	LXXX/785/2023 z dn. 29.06.2023 r.	1,5313

Lp.	Nazwa lub lokalizacja MPZP	Uchwała przyjmująca	Powierzchnia MPZP [ha]
192	Obszar w Zawiszowie	LXXX/791/2023 z dn. 29.06.2023 r.	0,2238
193	Obszar w Boleścinie	LXXXVI/848/2023 z dn. 30.10.2023 r.	2,6673
194	Obszar w Oporzce	LXXXVI/848/2023 z dn. 30.10.2023 r.	0,0359
195	Obszar w Pogorzale	LXXXVI/850/2023 z dn. 30.10.2023 r.	0,2236
196	Obszar w Słotwinie	LXXXVI/851/2023 z dn. 30.10.2023 r.	0,9990
197	Obszar w Modliszowie	XC/882/2023 z dn. 29.12.2023 r.	3,6000
198	Obszar w Wilkowie	XC/883/2023 z dn. 29.12.2023 r.	3,2400

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Świdnica.

14.3. Decyzje administracyjne

Zwiększenie powierzchni gminy objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego pozwoliło na zmniejszenie liczby wydawanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym o blisko 87 % ogółem – z 30 w 2014 roku do 2 w 2023 roku. Wśród ww. decyzji dominowały WZ dotyczące zabudowy mieszkaniowej.

TABELA 63. Wydane decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym [2016-2023].

	2016	2017	2019	2020	2021	2022	2023
decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	2	0	1	0	1	1	0
decyzje o warunkach zabudowy ogółem	6	10	4	6	4	2	2
decyzje dotyczące zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej	0	1	0	0	0	0	0
decyzje dotyczące zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	4	5	3	5	4	1	2
decyzje dotyczące zabudowy usługowej	0	0	1	1	0	1	0
decyzje dotyczące innej zabudowy	2	4	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

14.4. Inwestycje i działania 2023

W zakresie planowania przestrzennego i rewitalizacji w gminie w 2021 roku zrealizowane zostały m.in. następujące działania:

TABELA 64. Najważniejsze działania w zakresie planowania przestrzennego zrealizowane w 2023 roku.

Lp.	Opis
1	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego w Boleścinie LXXVI/727/2023 z dn. 2.03.2023 r.
2	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego w Bystrzycy Dolnej LXXVI/728/2023 z dn. 2.03.2023 r.
3	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego w Lubachowie LXXVIII/749/2023 z dn. 27.04.2023 r.
4	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego w Lutomi Dolnej LXXVIII/750/2023 z dn. 27.04.2023 r.
5	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego w Lutomi Górnej LXXVIII/751/2023 z dn. 27.04.2023 r.
6	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego w Miłochowie LXXVIII/752/2023 z dn. 27.04.2023 r.
7	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego w Modliszowie LXXVIII/753/2023 z dn. 27.04.2023 r.
8	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego w Niegoszowie LXXVIII/754/2023 z dn. 27.04.2023 r.
9	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego w Pogorzale LXXVIII/755/2023 z dn. 27.04.2023 r.
10	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego w Witoszowie Dolnym LXXVIII/756/2023 z dn. 27.04.2023 r.
11	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego w Burkatowie LXXX/782/2023 z dn. 29.06.2023 r.
12	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego w Sulistawicach LXXX/783/2023 z dn. 29.06.2023 r.
13	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego w Wilkowie LXXX/784/2023 z dn. 29.06.2023 r.
14	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego w Witoszowie Górnym LXXX/785/2023 z dn. 29.06.2023 r.
15	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego w Zawiszowie LXXX/791/2023 z dn. 29.06.2023 r.
16	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego w Boleścinie LXXXVI/848/2023 z dn. 30.10.2023 r.
17	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego w Opoczce LXXXVI/848/2023 z dn. 30.10.2023 r.
18	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego w Pogorzale LXXXVI/850/2023 z dn. 30.10.2023 r.
19	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego w Słotwinie LXXXVI/851/2023 z dn. 30.10.2023 r.
20	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego w Modliszowie XC/882/2023 z dn. 29.12.2023 r.
21	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego w Wilkowie XC/883/2023 z dn. 29.12.2023 r.
22	Opracowanie mpzp dla obszaru położonego w

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Świdnica

15. WSPÓŁPRACA WEWNĘTRZNA I ZEWNĘTRZNA

8

15.1. Współpraca wewnętrzna

Organizacje pozarządowe (NGO) działają na rzecz wybranego interesu i nie kierując się osiągnięciem zysku, stanowią one ponadto znaczny potencjał społeczny. Tworzone są przez ludzi autentycznie zaangażowanych w problemy społeczne i zainteresowanych działaniami na rzecz mieszkańców gminy Świdnica. Priorytetem gminy Świdnica jest jak najlepsze zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, którą tworzą jej mieszkańcy, a aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi i liderami środowisk lokalnych, jest jednym z elementów efektywnego kierowania jej rozwojem. W ramach współpracy z NGO w ubiegłych latach zrealizowane zostały m.in. następujące projekty:

- Rok 2023:

Na podstawie art. 11 ust. 1 i 2 i art. 13 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571) Wójt Gminy Świdnica ogłaszał otwarte konkursy ofert:

- na wsparcie realizacji zadań gminy z zakresu wyłapywania i opieki nad bezpańskimi psami w 2023 r.
- na wsparcie realizacji zadań gminy w zakresie ochrony i promocji zdrowia w 2023 roku.
- na wsparcie realizacji zadań gminy z zakresu kultury fizycznej i sportu w roku 2023 roku
- na wsparcie realizacji zadań gminy z zakresu kultury, sztuki i edukacji w 2023 roku

TABELA 65. Wykaz dotacji udzielonych organizacjom pozarządowym w 2023 roku.

Nazwa stowarzyszenia	Dotacje [zł]	
	2022	2023
Fundacja „Mam Pomysł”	80 000	90 000
Gminny Ludowy Klub Sportowy	190 000	190 000
Towarzystwo Przyjaciół Chorych „Hospicjum”	10 000	10 000
Polskie Towarzystwo Turystyczno- Krajoznawcze Gminne Koło PTTK Teraz Sudety	2 599,50	2 075
Towarzystwo Na Rzecz Promocji i Rozwoju Wsi Pszenno „Aktywne Pszenno”	2 500	2 000
Stowarzyszenie Przyjaciół Bystrzycy Górnej „Trzy Sosny”	3 000	2 095
Koło Gospodyń Wiejskich „Ale Lipa” w Grodziszczu	-	1 880
Koło Gospodyń Wiejskich w Zawiszowie	-	1 950
Fundacja dobrej Muzyki	8 000	8 000
Powiatowe Zrzeszenie LZS w Świdnicy	-	2 000
Klub Sportowy „Neptun Świdnica”	-	10 000
Klub Sportowy „Żelazna Świdnica”	4 000	5 000

Źródło: Urząd Gminy Świdnica.

W trybie małych zleceń – z pominięciem procedury konkursu (art. 19 a) udzielono dotacji:

1) na zadanie publiczne z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego. Rzeczona dotacja, udzielona **Fundacji Dobrej Muzyki** wyniosła **8 000 zł**. Zadanie polegało na organizacji na terenie gminy Świdnica 2 koncertów pn. „**Koncerty Ziemi Świdnickiej**”. Odbyły się one w terminie od 11. do 18. czerwca na terenie:

- Kościoła pw. św. Anny w Grodziszczu,
- Kościoła pw. Nawiedzenia NMP w Witoszowie Dolnym.

Celem zadania była aktywizacja społeczna i kulturalna mieszkańców Gminy Świdnica, poprzez umożliwienie im udziału w wydarzeniach kulturalnych, promocja dziedzictwa kulturowego Gminy – zabytkowych, historycznych kościołów z ich instrumentami, oraz uzupełnienie oferty artystycznej regionu.;

2) na zadanie pod nazwą „**Marconi Duathlon Świdnica**”. **Klub Sportowy „Żelazna Świdnica”** otrzymał **5 000,00 zł** dotacji. Wydarzenie odbyło się w maju 2023, a na jego starcie stanęło 130 zawodników. Każdy z nich ukończył dystanse classic i sprint najpierw biegiem, następnie za pomocą roweru i znów biegiem. Start, meta i strefa zmian znajdowały się na terenie świdnickiego stadionu, natomiast trasa rowerowa w pełni przebiegała przez teren gminy Świdnica. Mieszkańcy naszej gminy tworzyli także strefy kibiców dopingując zawodników podczas sportowych zmagani.

3) na realizację zadania pod nazwą „**Przygotowanie członków Klubu do Mistrzostw Polski w pływaniu**” Klub Sportowy „**NEPTUN Świdnica**” otrzymał **10 000,00 zł** dofinansowania. Wspomniany klub składający się z 97 dzieci – w tym 48 z gminy Świdnica, przygotował młodych pływaków do zawodów w randze województwa oraz Mistrzostwa Polski. Przeprowadzono cykl treningów pod okiem zawodowych trenerów pływania. Celem zadania było przeprowadzenie szkoleń dla młodzieży szkolnej do reprezentowania gminy Świdnica w wydarzeniach sportowych najwyższej rangi.

4) na realizację zadania „**Międzypokoleniowy przełajowy bieg pojednania – Krzyżowa**”, będącego jednocześnie **Dolnośląskim Finałem Jesiennych Biegów Przełajowych LZS**. udzielono dotacji w wysokości **2 000,00 zł Powiatowemu Zrzeszeniu Ludowych Zespołów Sportowych w Świdnicy**. Bieg miał na celu jednoczenie pokoleń oraz promowanie aktywnego i zdrowego stylu życia. Wszyscy uczestnicy biegu otrzymali pamiątkowe medale oraz koszulki, a dla najlepszych przygotowano statuetki, dyplomy i nagrody rzeczowe.

Od 1 kwietnia 2016 roku gmina Świdnica wita nowo narodzonych mieszkańców gminy pakietem powitalnym, w ramach akcji **Największy Skarb Gminy to Ty**. W 2023 roku listy gratulacyjne i środki pielęgnacyjne powędrowały do kolejnych 93 noworodków, a ich łączna wartość to 13 950 zł. Na przestrzeni 7 lat pakiety powitalne powędrowały już do 1133 rodzin. Od 2019 roku każdą parę bliźniąt urodzonych i zameldowanych w gminie Świdnica w 2019 roku witamy kwotą 1000 zł. Od 2016 roku każdy 18-latek wraz z osiągnięciem pełnoletniości otrzymuje od Wójta Gminy Świdnica list gratulacyjny.

15.2. Współpraca zewnętrzna

Gmina Świdnica współpracuje z sąsiadującymi samorządami subregionu wałbrzyskiego i jeleniogórskiego w ramach realizacji Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, zwanej „Strategia Rozwoju Sudety 2030”.

SCHEMAT 6. Mapa Aglomeracji Wałbrzyskiej

Źródło: www.um.walbrzych.pl/pl/news/aglomeracja-walbrzyska

Współpraca zewnętrzna prowadzona jest także w ramach Aglomeracji Wałbrzyskiej (AW) którą tworzą 22 dolnośląskie gminy: w tym gmina wiejska Świdnica, zlokalizowane w południowej części województwa dolnośląskiego, które należą do czterech powiatów (wałbrzyskiego, kamiennogórskiego, świdnickiego oraz

liderem Aglomeracji Wałbrzyskiej jest Gmina Wałbrzych. Pod względem powierzchni (1748 km²) Aglomeracja Wałbrzyska stanowi ponad 9% obszaru województwa dolnośląskiego. Około 18,3% powierzchni Aglomeracji stanowią obszary miejskie. Dla porównania: wskaźnik ten dla Dolnego Śląska wynosi 11%.

Do największych pod względem powierzchni gmin w Aglomeracji Wałbrzyskiej należą: gmina wiejska Kamienna Góra, gmina wiejska Nowa Ruda, Strzegom, gmina wiejska Świdnica oraz Lubawka. Ich łączna powierzchnia stanowi ok. 49% powierzchni Aglomeracji. Gminy Aglomeracji Wałbrzyskiej współpracują na wielu płaszczyznach, szczególnie w dziedzinie: komunikacji i transportu, środowiska, turystyki, edukacji, polityki społecznej oraz infrastruktury.

Gmina Świdnica jest w gronie 20 tys. samorządów w Europie, których wiążą wzajemne umowy partnerskie. Pierwszą umowę partnerską władze gminy Świdnica zawarły w 2006 roku z niemieckim miastem Lampertheim. Następnie w 2010 r. z belgijskim miastem Maldegem. Od 2014 r. gmina Świdnica współpracuje z polską gminą Żukowo k/ Gdańska. W 2015 r. została zawarta kolejna umowa partnerska, tym razem z włoskim miastem Adria. W 2017 roku gmina Świdnica rozpoczęła współpracę z francuskim miastem Ermont. W ciągu kilkunastoletniej współpracy i funkcjonowania umów partnerskich rozwinęły się bardzo różnorodne formy kontaktów poczynając od wymiany młodzieży, zespołów sportowych i kulturalnych. Współpraca ta pozytywnie wpływa na wspólną integrację mieszkańców partnerskich miast i gmin.

Partnerstwo gmin od wielu lat jednoczy ludzi ponad granicami, jest częścią naszego codziennego życia. Pozwala dzielić się doświadczeniami i korzystać ze zdobytej wiedzy w różnych aspektach życia społecznego, edukacyjnego czy kulturalnego. Pozwala też na dyskusję na ważne, a czasem i trudne tematy. Jednym z nich był kryzys migracyjny, wywołany napaścią Rosji na Ukrainę. Wiele europejskich miast i gmin zdecydowało się na przyjęcie uchodźców. Wśród nich były miasta partnerskie gminy Świdnica: niemieckie Lampertheim, belgijskie Maldegem, francuskie Ermont i włoska Adria. To właśnie pomoc na rzecz uchodźców, a także wymiana wzajemnych doświadczeń w tym zakresie była tematem przewodnim Święta Narodów Miast Partnerskich, którego gospodarzem w 2023 roku było miasto Maldegem.

Podczas spotkania w ratuszu samorządowcy dzielili się swoimi doświadczeniami i omawiali sprawy dotyczące integracji uchodźców w społeczności lokalnej. Rozmawiali o programach pomocy jakie są wdrażane w ich miastach, ośrodkach dla uchodźców, integracyjnych kursach językowych czy programach wsparcia finansowego dla uchodźców.

- Lampertheim – (rok rozpoczęcia współpracy 2006) miasto w Niemczech, w kraju związkowym Hesja, w rejencja Darmstadt, w powiecie Bergstraße. Pierwsze miasto partnerskie gminy Świdnica.

- Maldegem – (rok rozpoczęcia współpracy 2010) miasto w belgijskiej prowincji Flandrii Wschodniej.

- Adria – (rok rozpoczęcia współpracy 2015) miasto we Włoszech w Wenecji Euganejskiej, między dolnym Padem i Adygą, starożytny ważny port morski Etrusków, obecnie położony 25 kilometrów od Morza Adriatyckiego.

- Ermont – (rok rozpoczęcia współpracy 2017) miasto w regionie Île-de-France, w departamencie Dolina Oise, położone 22 km od stolicy Francji Paryża

- Żukowo – (rok rozpoczęcia współpracy 2014) gmina miejsko-wiejska położona w województwie pomorskim, w powiecie kartuskim, należąca do Aglomeracji Gdańskiej.

15.3. Dokumenty

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca
Program współpracy Gminy Świdnica z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w m.in. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2023 rok	Uchwała nr LXXI/667/2022 Rady Gminy Świdnica z dnia 24 listopada 2022 r

16. GOSPODARKA FINANSOWA I WARTOŚĆ MIENIA

102

16.1. Budżet gminy

Dochody ogółem gminy Świdnica w 2022 roku osiągnęły poziom około 115,74 mln zł, co było wynikiem niższym o 5,71 % niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. W przeliczeniu na 1 mieszkańca w gminie dochody ogółem wynosiły 6 496,45zł, co było wynikiem wyższym niż przeciętnie w gminach powiatu świdnickiego (6396,76 zł), w kraju (6 757,88 zł), oraz w regionie (7 032,08 zł). **Dochody własne** gminy stanowiły w 2022 roku aż 67,09% dochodów ogółem (77,64 mln zł), a ich wartość była wyższa o 5,62% w stosunku do roku poprzedniego. W przeliczeniu na 1 mieszkańca gmina, z wynikiem wynoszącym 3 175,22 zł, klasyfikowała się nieznacznie powyżej średniej w kraju (3 121,37), jednak poniżej przeciętnych wartości osiągniętych w gminach w powiecie świdnickim (3 553,45 zł) i w regionie (3 739,31 zł). Największy dochód w 2022 roku przyniosły gminie udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa (21,4 mln zł), w tym ok. 21,2 mln zł stanowił podatek dochodowy od osób fizycznych. Znaczący wpływ w kwocie 13,2 mln zł pochodził z podatku od nieruchomości. W przeliczeniu na 1 mieszkańca, wydatki w kwocie 7 018,41 zł, były wyższe niż przeciętnie w powiecie świdnickim 6 752,86 jednak poniżej przeciętnych wartości osiągniętych w regionie (7 929,17) i kraju (7 668,23 zł). Znaczącą kwotę 105,01 mln zł pochłonęły wydatki bieżące, a ich udział w ogóle wydatków wynosił aż 83,99%. Pozostałą część w kwocie 20,02 mln zł obejmowały wydatki majątkowe. W 2022 roku wynik budżetu kształtował się na poziomie -9 299 207,80 zł (-520,67 zł na mieszkańca), natomiast dług publiczny wynosił 53 700 000,00 zł, czyli 3 006,72 a łączna kwota długu na mieszkańca do relacji wykonywanych dochodów wynosiła 46,40%. Jednocześnie informujemy, że dane za 2023 r. będą dostępne pod koniec lipca br.

TABELA 66. Dochody [2022-2023].

Dochody [zł]:	2022	2023	Zmiana 2022-2023
Ogółem	115 740 815,93	118 766 405,25	2,6↑
majątkowe	5 275 850,34	20 527 973,83	289,1↑
Własne	77 648 130,54	70 476 598,60	9,2↓

Źródło: Zarządzenie Nr 55_2024 Wójta Gminy Świdnica z dn. 28 marca 2024 r

TABELA 67. Dochody własne [2022-2023].

Dochody własne [zł]:	2022	2023	Zmiana 2022-2023
Razem	77 648 130,54	70 476 598,60	9,2↓
dochody podatkowe - podatek rolny	2 402 819,61	2 853 846,20	18,8↑
dochody podatkowe - podatek leśny	196 573,37	293 282,27	49,2↑
dochody podatkowe - podatek od nieruchomości	13 232 647,12	15 004 308,01	13,4↑
dochody podatkowe - podatek od środków transportowych	502 444,19	678 172,77	35,0↑
dochody podatkowe - podatek od czynności cywilnoprawnych	1 690 437,06	1 225 206,14	27,5↓
dochody podatkowe – podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	36 131,84	31 077,68	14,0↓
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	4 636,00	1 891,00	59,2↓
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa razem	21 403 887,00	17 873 450,00	16,5↓
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych	21 218 208,57	18 410 433,00	14,0↓
udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych	185 678,43	536 983,00	189,2↑

Źródło: Zarządzenie Nr 55_2024 Wójta Gminy Świdnica z dn. 28 marca 2024 r

TABELA 68. Wydatki [2022-2023].

Wydatki [zł]:	2022	2023	Zmiana 2021-2022 [%]
ogółem	119 431 289,26	125 040 023,73	4,7%↑
majątkowe ogółem	29 206 018,59	20 020 280,88	31,5%↓
majątkowe inwestycyjne	28 256 018,59	19 620 280,88	30,6%↓
udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem	23,70	15,70	33,8%↓
wydatki bieżące ogółem	90 225 270,67	105 019 742,85	16,4%↑
wydatki na obsługę długu (obsługa długu publicznego bez wypłat z tytułu gwarancji i poręczeń)	724 214,00	2 778 113,00	383,6%↑

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Świdnica.

W wyniku zmian dokonanych w budżecie w 2023 roku **plan dochodów** wynosił 119 136 688,37 zł natomiast **plan wydatków** 142 886 180,80 zł. **Deficyt budżetu** gminy na 2023 rok po zmianach zaplanowano w wysokości 23 749 4925,43 zł. Jako źródło pokrycia deficytu zaplanowano przychody z emisji papierów wartościowych w kwocie 17 000 000 zł, z niewykorzystanych w 2022r. środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu w kwocie 7 696 796,31 zł udziałem środków Unii Europejskiej pn. „Cyfrowa Gmina” w kwocie 276 222,09 zł, z zaciągniętych pożyczek i kredytów w kwocie 100 147 zł oraz wolne środki w kwocie 2 676 327,03 zł. Rok 2023 zamknął się deficytem budżetu w kwocie 13 270 416,16 zł. W 2023 roku **przychody** w kwocie 32 936 011,36 zł stanowiły: wyemitowane obligacje komunalne w kwocie 17 000 000 zł, niewykorzystane w 2023 r. środki na realizację projektu z udziałem środków z Unii Europejskiej pn. „Cyfrowa Gmina” w kwocie 276 222 ,09 zł, niewykorzystane w 2023r. środki pieniężne na rachunku bieżącym budżetu, wynikające z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu w kwocie 12 580 338,52 zł (tj.: 6 519 574,37 zł z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, 374 250,00 zł z Rządowego Funduszu Dróg Lokalnych, 5 378,87 zł z opłaty za zezwolenia na sprzedaż alkoholu, 682 380,00 zł z Rządowego Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na dodatki węglowe, 54 060,00 zł Rządowego Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 na dodatki energetyczne, 34 553,28 zł z Funduszu Wsparcia na realizację zadań oświatowych dla dzieci z Ukrainy, 4 610 142 zł- środki na uzupełnienie dochodów gminy na wsparcie inwestycji w zakresie kanalizacji, i wolne środki w kwocie 3 379 450,75 zł za 2023 rok. Na spłatę **zobowiązań** wydatkowano kwotę 4 000 000 zł z tytułu wykupu wyemitowanych obligacji komunalnych w PKO BP SA. **Zadłużenie gminy** na dzień 31 grudnia 2023 roku wynosiło 56,2% w stosunku do wykonanych dochodów i było wyższe o 9,8 % od zadłużenia według stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku. Wskaźnik **obsługi długu** za 2023 rok stanowił 6,32 % (tj. kwota spłaty zobowiązań z tytułu emisji obligacji wraz z odsetkami w stosunku do wykonanych dochodów). Obsługa długu gminy przebiegała w sposób prawidłowy, czyli kapitał i odsetki spłacane były terminowo. Płynność finansowa gminy została zachowana. Wypracowany wskaźnik **nadwyżki operacyjnej** za 2023 roku do wykonanych dochodów wyniósł 4,7%. Nadwyżka operacyjna stanowi kwotę minus 1 072 545,90 zł (planowano minus 4 597 641,56 zł). W 2023 roku Gmina Świdnica nie udzielała nikomu żadnych poręczeń ani gwarancji. W 2023 roku zrealizowano 99,98% zaplanowanych dochodów na łączną kwotę 118 766 405 zł, w tym dochody bieżące 98 238 431,42 zł, dochody majątkowe 20 527 973,83 zł. Wykonanie dochodów ogółem było wyższe o 3 025 589 zł, tj. 2,6% niż w analogicznym okresie poprzedniego roku przede wszystkim ze względu na wyższe wpływy środków na dofinansowanie inwestycji.

Struktura uzyskanych dochodów według źródeł uzyskania przedstawiała się następująco: dochody własne – 70 476 598,35 zł (59,3%) subwencja ogólna – 29 184 569,65 zł (24,6%) oraz dotacje celowe z budżetu państwa – 19 105 237,00 zł (16,1%) W 2023 roku **dochody własne** zrealizowano w kwocie 70 476 598,60 zł, co stanowi 92% planu. Były one niższe o 9,2% niż w analogicznym okresie poprzedniego roku, tj., o kwotę 7 171 531,94 zł. Dochody bieżące stanowiły kwotę 59 335 052,78 zł, natomiast dochody majątkowe 11 371 245,82 zł. . W 2023 roku roczny plan wydatków został zrealizowany w 92,4%, co daje kwotę 132 036 821,41 zł, w tym wydatki majątkowe w kwocie 32 725 844,09 zł, tj. 87,2% planu. W porównaniu do pierwotnego planu wydatków na 2023rok, uchwalono w uchwale budżetowej z dnia 15 grudnia 2022roku, wykonano w 105,7%. W trakcie roku budżetowego planowane wydatki ogółem zwiększono o 17,2% czyli o 20 918 817,00 zł, natomiast planowane wydatki na inwestycje gminne zmniejszono o 4,5% ,czyli o 1 755 881,95 zł.

TABELA 69. Realizacja budżetu [2023].

L.p.	Wyszczególnienie	Plan wg uchwały budżetowej	Plan po zmianach	Wykonanie	% wykonania do planu po zmianach /5 : 4/
1.	dochody	109 212 216,80	119 136 688,37	118 766 405,25	99,7
1.1	w tym: dochody bieżące	88 129 315,32	100 762 541,58	98 238 431,42	97,5
1.2	dochody majątkowe	21 082 901,48	18 374 146,79	20 527 973,83	111,7
2.	wydatki	124 967 363,80	142 886 180,80	132 036 821,41	92,4
2.1	w tym: wydatki bieżące	85 685 484,19	105 360 183,14	99 310 977,32	94,3
2.2	wydatki majątkowe	39 281 879,61	37 525 997,66	32 725 844,09	87,2

Źródło: Zarządzenie Nr 55_2024 Wójta Gminy Świdnica z dn. 28 marca 2024 r

TABELA 70. Realizacja wydatków budżetowych wg działów klasyfikacji budżetowej [2023].

Wyszczególnienie	Wykonanie w 2023 roku		
	Ogółem	bieżące	majątkowe
Rolnictwo i łowiectwo	3 999 645,41	2 055 747,29	1 943 898,12
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	1 786 741,64	265 741,64	1 521 000,00
Transport i łączność	15 008 227,48	4 616 227,99	10 391 999,49
Turystyka	6 819 446,47	-	6 819 446,47
Gospodarka mieszkaniowa	1 229 934,32	1 129 134,32	100 800,00
Działalność usługowa	265 883,65	265 883,65	-
Administracja publiczna	11 573 221,57	11 343 168,78	230 052,79
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	175 535,97	175 535,97	-
Obrona narodowa	300,00	300,00	-
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	2 992 063,70	1 596 959,53	1 395 104,17
Obsługa długu publicznego	4 555 319,00	4 555 319,00	-
Różne rozliczenia	0,00	0,00	-
Oświata i wychowanie	40 829 790,62	32 200 815,68	8 628 974,94
Ochrona zdrowia	360 832,68	360 832,68	-
Pomoc społeczna	4 841 748,31	4 841 748,31	-
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	3 228 627,57	3 228 627,57	-
Edukacyjna opieka wychowawcza	886 428,15	886 428,15	-
Rodzina	8 892 517,44	8 892 517,44	-
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	17 830 543 77	16 717 669,01	1 112 874,76
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	3 816 407,75	3 741 697,75	74 710,00
Kultura fizyczna	2 943 605,91	2 436 622,56	506 983,35
Ogółem wydatki:	132 036 821,41	99 310 977,32	32 725 844,09

Źródło: Zarządzenie Nr 55/2023 Wójta Gminy Świdnica z dnia 30 marca 2023 r.

W 2023 roku na **wydatki majątkowe** przeznaczono środki w kwocie 32 725 844,09 zł, w tym: na zadania inwestycyjne: 30 265 607,51 zł; na zakupy inwestycyjne: 81210 zł; na dotację celową dla Powiatu na inwestycje drogowe – 250 000,00 zł; na dotację celową dla GOKSiR-u na zadanie „Zakup materiałów do zrobienia wiaty w Lutomi Małej” w ramach Funduszu Sołeckiego- 13 000 zł; na dotację celową dla GOKSiR-u na „Zakup projektu i dokumentacji wiaty na boisku sportowym” w ramach Funduszu Sołeckiego – 7 7 000 zł; na dotację celową dla GOKSiR-u na „Wykonanie wiaty na boisku sportowym oraz kosztorysu/projektu wiaty (zakup materiałów i usług) w ramach Funduszu Sołeckiego – 15 000 zł; na podwyższenie kapitału w spółce komunalnej pn. Świdnickie Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. – 1 521 000 zł; na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków – 54 413,05 zł; na dofinansowanie wymiany kotłów c.o. na ekologiczne – 126 000 zł, na projekt „Ciepłe mieszkanie” – 13 950,00 zł; na wymianę wysokoemisyjnych źródeł ciepła w budynkach i lokalach mieszkalnych – 377 963,53 zł.

Płynność finansowa gminy została zachowana. Nadwyżka operacyjna stanowi kwotę minus 1 072 545,90 zł (planowano minus 4 597 641,56 zł). W 2023 roku Gmina Świdnica nie udzielała nikomu żadnych poręczeń ani gwarancji.

TABELA 71. Realizacja wydatków majątkowych [2023].

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Plan po zmianach	Wykonanie	% wykonania planu	Struktura wydatków majątkowych
1.	Wykonanie projektów kanalizacji sanitarnej w Gminie Świdnica (w tym Osiedle nad Potokiem)	150 000,00	90 000,00	76 899,60	85,44%	0,2%
2.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Mokrzeszowie	3 909 076,74	2 200 000,00	1 862 078,52	84,64%	5,7%
3.	Budowa oczyszczalni ścieków w Mokrzeszowie	2 200 000,00	5 000,00	4 920,00	98,4%	0,0%
	RAZEM DZIAŁ 010 - Rolnictwo i łowiectwo	6 259 076,74	2 295 000,00	1 943 898,12	84,70%	5,9%
4.	Objęcie udziałów w Świdnickim Gminnym Przedsiębiorstwie Komunalnym Spółka z o.o. (na wykup przez spółkę sieci wodociągowo-kanalizacyjnych wybudowanych i oddanych do użytku przez prywatnych inwestorów)	225 000,00	1 271 000,00	1 271 000,00	100,0%	3,9%
5.	Objęcie udziałów w Świdnickim Gminnym Przedsiębiorstwie Komunalnym Spółka z o.o. (rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy Świdnica)	0,00	250 000,00	250 000,00	100,0%	0,8%
	RAZEM DZIAŁ 400 - Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz i wodę	225 000,00	1 521 000,00	1 521 000,00	100,0%	4,6%
6.	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 382 w Grodziszczu w zakresie budowy chodnika dla pieszych	380 000,00	30 000,00	0,00	0,0%	0,0%
7.	Montaż radarowych pomiarów prędkości na drogach powiatowych nr 2876D w Bystrzycy Górnej i nr 2877D w Stachowicach w ramach projektu „Poprawa bezpieczeństwa na drogach w Gminie Świdnica”	47 600,00	47 600,00	44 243,10	92,9%	0,1%
8.	Montaż radarowych pomiarów prędkości na drodze wojewódzkiej nr 282 w Boleścinie i Grodziszczu w ramach projektu „Poprawa bezpieczeństwa na drogach w Gminie Świdnica”	65 100,00	65 100,00	60 790,80	93,38%	0,2%
9.	Montaż radarowego pomiaru prędkości na drodze gminnej nr 112508D w Makowicach w ramach projektu „Poprawa bezpieczeństwa na drogach w Gminie Świdnica”	0,00	15 000,00	14 747,70	98,32%	0,0%
10.	Dotacja do budowy chodników przy drogach powiatowych na terenie Gminy Świdnica (§6300)	250 000,00	250 000,00	250 000,00	100,0%	0,8%
11.	Budowa drogi powiatowej nr 3396D na odcinku pomiędzy drogą krajową nr 5 a drogą wojewódzką nr 382 i ul. Stęczyńskiego w Świdnicy (§6300)	70 196,00	0,00	0,00	0,0%	0,0%
12.	Przebudowa drogi powiatowej nr 2941D na odcinku Pzenno- Jagodnik	60 000,00	60 000,00	24 600,00	41,00%	0,1%
13.	Wykonanie i oznakowanie 3 przejść dla pieszych na drodze gminnej nr 111946D w Bystrzycy Dolnej w ramach projektu „Poprawa bezpieczeństwa na drogach Gminy Świdnica”	68 937,93	157 937,93	157 191,54	99,53%	0,5%

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Plan po zmianach	Wykonanie	% wykonania planu	Struktura wydatków majątkowych
14.	Przebudowa obiektu mostowego nad rzeką Piławą wraz z odcinkiem drogi gminnej nr 111785D w miejscowości Makowice	655 000,00	2 050 000,00	1 787 558,20	87,20%	5,46%
15.	Budowa i modernizacja dróg i chodników w gminie w tym: zagospodarowanie terenu przy budynku Urzędu Gminy, w tym: FS wsi Stachowice – 7 156 zł (§6060)	1 007 156,00	1 200 000,00	1 163 345,60	96,95%	3,6%
16.	Droga dojazdowa do gruntów rolnych	1 000 000,00	0,00	0,00	0,0%	0,0%
17.	Wykonanie projektów w gminie, w tym: FS Grodziszcze – 5 000 zł	205 000,00	200 000,00	199 999,94	99,99%	0,6%
18.	Budowa kładki pieszo- rowerowej nad Bystrzycą w miejscowości Wiśniowa w ramach zadania "Rozbudowa infrastruktury turystycznej w dolinie rzeki Bystrzycy i Piławy" - RFIL	900 000,00	1 350 000,00	1 060 952,27	78,59%	3,24%
19.	Przebudowa dróg na osiedlu domów jednorodzinnych w Pszennie wraz z budową kanalizacji i oświetlenia drogowego	2 822 000,00	2 112 568,00	2 111 654,96	99,96%	6,45%
20.	Przebudowa ul. Fabrycznej w Pszennie- I etap	410 923,26	410 923,26	323 070,95	78,62%	1,0%
21.	Przebudowa ul. Fabrycznej w Pszennie- II etap	0,00	475 000,00	270 138,38	56,87%	0,8%
22.	Przebudowa dróg gminnych w Mokrzyszowie oraz ul. Fabrycznej w Pszennie	652 000,00	0,00	0,00	0,0%	0,0%
23.	Przebudowa dróg gminnych w Mokrzyszowie	0,00	475 000,00	463 913,42	97,67%	1,4%
24.	Przebudowa dróg na ul. Osiedle Sowie w miejscowości Bystrzyca Górna – etap III	500 000,00	1 000 000,00	968 064,27	96,81%	3,0%
25.	Modliszów droga dojazdowa do gruntów rolnych	0,00	330 000,00	300 122,99	90,95%	0,9%
26.	Wiłszów Dolny droga dojazdowa do gruntów rolnych	0,00	1 210 000,00	1 186 605,37	98,07%	3,6%
27.	Wykonanie dokumentacji projektowej drogi, działka nr 514 – FS Grodziszcze	0,00	5 000,00	5 000,00	100,00%	0,00%
	RAZEM DZIAŁ 600 - Transport i łączność	9 093 913,19	11 444 129,19	10 391 999,49	90,81%	31,8%
28.	Budowa stacji rowerowej wraz z zagospodarowaniem terenu w Wilkowie w ramach zadania: Rozbudowa infrastruktury turystycznej w dolinie rzeki Bystrzycy i Piławy - RFIL	1 900 000,00	2 065 000,00	2 048 374,47	99,19%	6,3%
29.	Budowa stacji rowerowej wraz z zagospodarowaniem terenu w Bystrzycy Dolnej w ramach zadania: Rozbudowa infrastruktury turystycznej w dolinie rzeki Bystrzycy i Piławy - RFIL	1 800 000,00	1 795 000,00	1 572 432,99	87,6%	4,8%
30.	Budowa stacji rowerowej oraz przystani kajakowej z zagospodarowaniem terenu w Burkatowie w ramach zadania: Rozbudowa infrastruktury turystycznej w dolinie rzeki Bystrzycy i Piławy - RFIL	1 505 000,00	1 755 000,00	1 738 201,92	99,0%	5,3%

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Plan po zmianach	Wykonanie	% wykonania planu	Struktura wydatków majątkowych
31.	Modernizacja i dostosowanie szatni sportowej w Bystrzycy Górnej na potrzeby węzła sanitarnego dla potrzeb stacji rowerowej z polem biwakowym w ramach zadania: Rozbudowa infrastruktury turystycznej w dolinie rzeki Bystrzycy i Piławy - RFIL	485 000,00	585 000,00	584 238,28	99,9%	1,8%
32.	Budowa stacji rowerowej wraz z zagospodarowaniem terenu w Lubachowie w ramach zadania: Rozbudowa infrastruktury turystycznej w dolinie rzeki Bystrzycy i Piławy - RFIL	805 000,00	1 020 000,00	210 962,73	20,7%	0,6%
33.	Budowa singletracków w ramach zadania: Rozbudowa infrastruktury turystycznej w dolinie rzeki Bystrzycy i Piławy - RFIL	770 000,00	640 000,00	639 452,58	99,9%	2,0%
34.	Oznakowanie szlaków rowerowych i wdrożenie aplikacji turystycznej w ramach zadania: Rozbudowa infrastruktury turystycznej w dolinie rzeki Bystrzycy i Piławy - RFIL	140 000,00	40 000,00	25 783,50	64,5%	0,1%
35.	Budowa miejsc obsługi rowerów na terenie gminy w ramach zadania: Rozbudowa infrastruktury turystycznej w dolinie rzeki Bystrzycy i Piławy - RFIL	90 000,00	90 000,00	0,00	0%	0,0%
	RAZEM DZIAŁ 630 - Turystyka	7 495 000,00	7 990 000,00	6 819 446,47	85,35%	20,8%
36.	Przebudowa i termomodernizacja budynków mieszkalnych z zasobu Gminy	100 000,00	100 000,00	21 850,00	21,85%	0,1%
37.	Budowa budynku komunalnego w Pszennie	3 300 000,00	100 000,00	10 640,00	10,6%	0,0%
38.	Wypuk dziątek	200 000,00	225 000,00	68 310,00	30,4%	0,2%
	RAZEM DZIAŁ 700 - Gospodarka mieszkaniowa	3 600 000,00	425 000,00	100 800,00	23,7%	0,3%
39.	Dostosowanie Urzędu do obsługi osób z niepełnosprawnościami	200 000,00	50 000,00	48 000,00	96,0%	0,1%
40.	Dostosowanie Urzędu do obsługi osób z niepełnosprawnościami – ze środ. PFRON	0,00	150 000,00	0,00	0,00%	0,00%
41.	Wydatki na zakupy inwestycyjne	10 000,00	10 000,00	0,00	0,0%	0,0%
42.	Projekt „Cyfrowa Gmina ”	0,00	114 990,79	114 990,79	100,0%	0,4%
43.	Poprawa efektywności energetycznej budynku Urzędu Gminy Świdnica – wkł. wł.	0,00	100 000,00	67 062,00	67,1	0,2%
	RAZEM DZIAŁ 750 - Administracja publiczna	210 000,00	424 990,79	230 052,79	54,1%	0,7%
44.	Budowa remizy OSP w Gogołowie	1 150 000,00	1 400 576,24	1 395 104,17	99,6%	4,3%
45.	Poprawa efektywności energetycznej w obiektach bezpieczeństwa publicznego	50 000,00	50 000,00	0,00	0,0%	0,0%
	RAZEM DZIAŁ 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	1 200 000,00	1 450 576,24	1 395 104,17	96,2%	4,3%
46.	Przebudowa i modernizacja obiektów szkolnych na terenie Gminy Świdnica	100 000,00	100 000,00	98 339,00	98,3%	0,3%
47.	Budowa pełnowymiarowej sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Grodziszczu	8 405 000,00	8 249 423,76	8 225 834,27	99,7%	25,1%

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Plan po zmianach	Wykonanie	% wykonania planu	Struktura wydatków majątkowych
48.	Przebudowa Szkoły Podstawowej w Bystrzycy Górnej - etap II	100 000,00	0,00	0,00	0,00%	0,0%
49.	Doposażenie szkół w narzędzia edukacyjne z zakresu ruchu drogowego w ramach projektu „Poprawa bezpieczeństwa na drogach w Gminie Świdnica”	112 302,10	132 302,10	122 589,66	92,7%	0,4%
50.	Poprawa efektywności energetycznej w obiektach oświaty	150 000,00	150 000,00	82 212,01	54,8%	0,3%
51.	Budowa placu zabaw w ramach projektu „Przebudowa Szkoły Podstawowej w Bystrzycy Górnej”	0,00	103 500,00	100 000,00	96,6%	0,3%
52.	Budowa przedszkola o znacznie podwyższonych parametrach charakterystyki energetycznej w Witoszowie Dolnym – obiekt demonstracyjny	0,00	30 000,00	0,00	0,00%	0,00%
RAZEM DZIAŁ 801 - Oświata i wychowanie		8 867 302,10	8 765 225,86	8 628 974,94	98,4%	26,4%
53.	Zadania inwestycyjne w ramach porządkowania gospodarki wodno- ściekowej w gminie (§ 6060)	100 000,00	100 000,00	76 150,00	76,2%	0,2%
54.	Dotacja celowa na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach: Stachowiczki, Lutomia Mała, Lutomia Górna, Lutomia Dolna, Mokreszów od nr 139a do nr 139f (§ 6230)	120 000,00	120 000,00	54 413,05	45,3%	0,2%
55.	Projekt pn. „Ciepłe mieszkanie”	812 500,00	812 500,00	13 950,00	1,7%	0,0%
56.	Dotacja celowa na wymianę kotłów c.o. na ekologiczne (§ 6230)	150 000,00	150 000,00	126 000,00	84,0%	0,4%
57.	Wymiana wysokoemisyjnych źródeł ciepła w budynkach i lokalach mieszkalnych na terenie wybranych gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej	292 087,58	454 674,58	377 963,53	83,1%	1,2%
58.	Estetyka wsi – FS Komorów	0,00	12 900,00	12 900,00	100,0%	0,0%
59.	Modernizacja oświetlenia w gminie, w tym Sołectwa – 23 000 zł, z czego: FS Bojanice – 3 000 zł, FS Jagodnik- 2 000 zł, FS Krzyżowa -4 000 zł, FS Lutomia Dolna- 10 000 zł, FS Słotwina – 4 000 zł	223 000,00	192 730,00	167 035,75	86,7%	0,5%
60.	Budowa placu zabaw w Pszennie	200 000,00	275 000,00	271 462,43	98,7%	0,8%
61.	Dotacja dla GOKSiR na zadanie: „Zakup materiałów do zrobienia wiaty w Lutomi Małej” – FS Lut. D.	0,00	13 000,00	13 000,00	100,0%	0,0%

Lp.	Wyszczególnienie	Plan	Plan po zmianach	Wykonanie	% wykonania planu	Struktura wydatków majątkowych
	RAZEM DZIAŁ 900-Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 897 587,58	2 130 804,58	1 112 874,76	52,2%	3,4%
62.	Opracowanie dokumentacji projektowej na budowę świetlicy wiejskiej w Bolesćcinie – FS Bol.	0,00	5 000,00	0,00	0,0%	0,0%
63.	Poprawa efektywności energetycznej w obiektach kultury	60 000,00	50 000,00	0,00	0,0%	0,0%
64.	Budowa świetlicy wiejskiej w Jagodniku	50 000,00	30 000,00	25 510,00	85,0%	0,0%
65.	Budowa świetlicy wiejskiej w Komorowie	50 000,00	50 000,00	49 200,00	98,4%	0,1%
	RAZEM DZIAŁ 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	160 000,00	135 000,00	74 710,00	55,3%	0,2%
66.	Dotacja celowa dla GOKSiR na zadanie pn. "Inwestycje –wykonanie wiaty na boisku sportowym oraz kosztorysu/projektu wiaty (zakup materiałów usług)" – FS Krzcz. (§6220)	15 000,00	15 000,00	15 000,00	100,0%	0,0%
67.	Zagospodarowanie terenów sportowo-rekreacyjnych na terenie Gminy Świdnica	150 000,00	150 000,00	61 003,55	40,7%	0,1%
68.	Odnowa Dolnośląskiej Wsi	100 000,00	0,00	0,00	0,0%	0,0%
69.	Dotacja celowa dla GOKSiR na zadanie pn. „zakup projektu i dokumentacji wiaty na boisku sportowym” – FS Panków	9 000,00	9 000,00	7 700,00	85,6%	0,0%
70.	Budowa trasy treningowej typu single track oraz trasy pump track w Lubachowie	0,00	420 300,00	125 007,60	29,7%	0,4%
71.	Zagospodarowanie terenu sportowo-rekreacyjnego w Gogołowie	0,00	154 971,00	110 282,50	71,2%	0,3%
72.	Przebudowa terenu rekreacyjnego w Miłochowie	0,00	190 000,00	187 989,70	98,9%	0,6%
73.	Budowa szatni sportowej w Lutomi Górnej	0,00	5 000,00	0,00	0,0%	0,0%
	RAZEM DZIAŁ 926 – Kultura fizyczna	274 000,00	944 271,00	506 983,35	53,7%	1,5%
	OGÓŁEM	39 281 879,61	37 525 997,66	32 725 844,09	87,2%	100%

Źródło: Zarządzenie Nr 55/2024 Wójta Gminy Świdnica z dnia 28 marca 2024

Biblioteki. Na początek 2023 roku stan środków pieniężnych wynosił 7 218,55 zł (w 2023 r. Biblioteka Publiczna dokonała zwrotu niewykorzystanej dotacji w kwocie 22 831,27 zł), a stan zobowiązań na początek roku wyniósł 0,00 zł. Na koniec okresu sprawozdawczego stan zobowiązań wyniósł 3 487,18 zł, stan należności wyniósł 0,00 zł, natomiast stan środków na koniec okresu sprawozdawczego 7 502,25 zł. Zobowiązania i należności wymagalne w 2023 roku nie wystąpiły.

TABELA 72. Biblioteki – sprawozdanie finansowe za 2023 rok.

Rodzaj wydatku	Plan	Wykonanie	Wykonanie procentowe
Materiały i wyposażenie	41 934,07	41 934,07	100%
Art. gospodarcze, biurowe	7 371,34	7 371,34	100%
Wyposażenie	3 787,00	3 787,00	100%
Prenumerata prasy	265,10	265,10	100%
Pozostałe	2 932,82	2 932,82	100%
Zakup książek, amortyzacja zbiorów bibliotecznych	27 577,81	27 577,81	100%
Energia, gaz, woda	5 744,21	5 744,21	100%
Energia elektryczna	5 744,21	5 744,21	100%
Usługi	58 217,35	38 866,61	66,76%
Usługi informatyczne	4 238,58	4 238,58	100%
Usługi pozostałe	8 857,46	7 274,87	82,13%
Usługi telekomunikacyjne	4 524,75	4 524,75	100%
Usługi remontowe	40 596,56	22 828,41	56,23%
Wynagrodzenia	183 568,97	178 505,85	97,66%
Wynagrodzenia	182 768,97	178 505,85	97,66%
Pochodne od wynagrodzeń	33 389,74	30 682,55	91,89%
Ubezpieczenia społeczne	33 389,74	30 682,55	91,89%
Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	6 045,66	6 045,66	100%
OGÓŁEM WYDATKI	328 100,00	301 778,95	91,98%
KOSZTY		301 778,95	91,98%
Rodzaj przychodu	Plan	Wykonanie	Wykonanie procentowe
Dotacja organizatora	328 100,00	305 268,73	93,04%
Dopisane odsetki do rachunku	283,70	283,70	100%
RAZEM	328 383,70	305 552,43	93,04%
Środki z lat ubiegłych (stan na koniec 2022 r.)	7 502,25	7 502,25	100%
OGÓŁEM	335 885,95	313 054,68	93,20%

Źródło: Zarządzenie Nr 55/2024 Wójta Gminy Świdnica z dnia 28 marca 2024 r.

Źródło: Zarządzenie Nr 55/2023 Wójta Gminy Świdnica z dnia 30 marca 2023 r.

Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Świdnicy. Stan środków pieniężnych na 31.12.2022 roku wynosił 3 632,92 zł, stan środków obrotowych na koniec okresu sprawozdawczego 7 709,65 zł. Według stanu na 31.12.2023 roku rozrachunki z tytułu należności w kwocie 30 153,10 zł wynikały ze: zwrotu podatku VAT-22 174,00 zł oraz najmu w kwocie 7 979,10 zł, w tym wymagalne w kwocie 6 272,50 zł. Rozrachunki z tytułu zobowiązań niewymagalnych w kwocie 295 399,88 zł stanowiły: zobowiązania z tytułu dostaw i usług-164 165,30 zł, zobowiązania wobec ZUS- 108 976,58 zł, zobowiązania wobec Urzędu Skarbowego (PIT-4) 22 258,00 zł. Według stanu na dzień 31.12.2023 roku zobowiązania wymagalne nie wystąpiły.

TABELA 73. GOKSiR – sprawozdanie finansowe za 2023 rok.

Przychody	Plan	Wykonanie	% wykonania
Dotacja podmiotowa na działalność kulturalną	2 933 000,00	2 932 999,56	100%
Dotacja podmiotowa - na obiekty sportowe	2 138 000,00	2 137 928,00	100%
Dotacja celowa z budżetu gminy na place zabaw w ramach FS, w tym:	84 000,00	83 961,17	99,95%
- na zadania bieżące		70 961,17	
- na zadania inwestycyjne		13 000,00	
Dotacja celowa z budżetu gminy na obiekty sportowe w ramach FS, w tym:	110 000,00	109 449,20	99,50 %
- na zadania bieżące		86 749,20	
- na zadania inwestycyjne		22 700,00	
Dotacja celowa z budżetu gminy na świetlice wiejskie w ramach FS, w tym:	435 000,00	434 374,47	99,86%
- na zadania bieżące		434 374,47	
- na zadania inwestycyjne		0,00	
Dotacja celowa na realizację programów profilaktycznych z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy (zadanie bieżące)	46 000,00	46 000,00	100%
Odsetki dopisane na rachunku bankowym	540,00	535,09	99,09%
Przychody z najmu świetlic	115 000,00	114 808,61	99,83%
Przychody z najmu Centrum Sportowo-Rekreacyjnego w Witoszowie Dolnym	1 150 000,00	1 145 144,44	99,58%
Refaktury	308 000,00	307 242,52	99,75 %
Pozostałe przychody	38 000,00	37 352,54	98,30 %
Inne środki, w tym:	407 000,00	406 987,00	100,0%
a) podatek VAT należny od faktur sprzedaży		255 590,00	
b) zwrot podatku VAT w formie niepieniężnej – kompensata podatkiem dochodowym od osób fizycznych,		151 397,00	
Rozliczenie kart płatniczych	14 100,00	14 1007,57	99,34%
Fluo zabawa	920,00	920,00	100,0%
Ale Babki – Biberach	11 600,00	11 562,48	99,68%
Zespół Mokrzeszów	2 800,00	2 800,00	100,0%
Dożynki – darowizny	3 000,00	3 000,00	100,0%
Nagroda przegląd kolędniczy ŚOK	700,00	700,00	100,0%
Koszty działalności ogółem	Plan	Wykonanie	% wykonania
1.Materiały, w tym:	1 235 000,00	1 234 064,57	99,92%
- art. biurowe, środki czystości	40 300,00	40 208,63	99,77%
- wyposażenie i materiały	525 000,00	524 613,11	99,93%

Koszty działalności ogółem	Plan	Wykonanie	% wykonania
- opał	670 000,00	669 242,83	99,89%
2. Usługi, w tym:	2 168 000,00	2 167 932,63	100,0%
- zużycie energii, wody, gazu	1 136 000,00	1 135 015,54	99,91%
- wywóz śmieci i nieczystości	52 000,00	51 941,56	99,89%
- koszty rozmów telefonicznych	16 000,00	15 937,30	99,61%
- usługi pozostałe	966 000,00	965 038,23	99,90%
3. Imprezy	243 100,00	243 033,29	99,97%
4. Remonty i modernizacje , w tym:	132 200,00	132 199,51	100,0%
- wykonanie i montaż piłkochwytu – Boisko w Witoszowie Dolnym		30 627,00	
- Jupiter 1S		20 077,29	
- docieplenie ścian – plac zabaw w Słotwinie		34 624,00	
- naprawa dachu nad zapleczem kuchennym		12 784,91	
- częściowy remont dachu – Hala sportowa w Witoszowie Dolnym		19 081,45	
- remont pomieszczenia kuchennego – Bystrzyca Górna		15 004,86	
5. Wynagrodzenia, ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia, w tym:	3 535 100,00	3 535 055,89	100,0%
- płace i umowy zlecenia	2 949 100,00	2 949 007,71	100,00%
- składki ZUS – pracodawca	484 800,00	484 767,77	99,99%
- delegacje	5 700,00	5 698,61	99,98%
- ZFŚS	70 000,00	69 380,07	99,11%
- pozostałe koszty	26 300,00	26 201,73	99,63%
6. Zespoły	49 300,00	49 217,13	99,83%
7. Pozostały koszt – podatek VAT od FV zakupowych	424 100,00	424 096,00	100,0%
8. PIT	25 900,00	25 812,00	99,66%
RAZEM	7 812 700,00	7 811 411,02	99,98%

Źródło: Zarządzenie Nr 55/2024 Wójta Gminy Świdnica z dnia 28 marca 2024 r.

TABELA 74. Ustalenie stanu środków pieniężnych na dzień 31.12.2023 r.

Wyszczególnienie	Planowane na 2023 rok	Wykonane na dzień 31.12.2023 r.
Przychody, w tym:	7 800 044,64	7 799 817,29
Stan środków obrotowych na początek roku	3 632,92	3 632,92
Stan należności na początek roku	36 564,82	36 564,82
Przychody w 2023 r.	7 790 000,00	7 789 772,65
Stan należności na koniec okresu sprawozdawczego	-30 153,10	-30 153,10
Koszty, w tym:	7 812 700,00	7 811 411,02
Stan zobowiązań na początek roku	276 096,50	276 096,50
Koszty	7 832 003,38	7 830 714,40
Stan zobowiązań na koniec okresu sprawozdawczego	-295 399,88	-295 399,88
Stan środków pieniężnych na koniec okresu	7 709,65	7 709,65

Źródło: Zarządzenie Nr 55/2024 Wójta Gminy Świdnica z dnia 28 marca 2024 r.

16.2. Budżet partycypacyjny

Gmina Świdnica nie realizuje działań w ramach budżetu obywatelskiego, budżet partycypacyjny jest natomiast wykonywany w ramach funduszu sołectkiego, a przeznaczane na niego środki zwiększane są z roku na rok. W 2022 roku na zadania realizowane w ramach funduszu wydatkowane zostało ponad 1 082,82 tys. zł, czyli o 12,4% więcej niż w roku poprzednim. Wykaz zadań zrealizowanych w ramach funduszu w 2022 roku, w podziale na sołectwa, przedstawia tabela poniżej.

TABELA 75. Realizacja funduszu sołectkiego [2022-2023].

Nazwa	2022	2023
liczba zgłoszonych projektów ogółem [szt.]	164	180
liczba projektów poddanych pod głosowanie [szt.]	64	180
kwota ogółem [zł]	1 082 817,71	1 179 191,14

Źródło: Urząd Gminy Świdnica.

TABELA 76. Zestawienie zadań Funduszu Sołectkiego [2023].

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji według wniosku Sołectwa		Wykonanie
Bojanice	Organizacja imprez oraz uroczystości wiejskich	9 983,30
	Utrzymanie porządku i estetyki wsi (zakup materiałów i usług)	14 429,19
	Wsparcie Klubu sportowego „Herkules” Bojanice	3 000,00
	Projekt doświetlenia na wsi Bojanice	2 999,99
	Wsparcie KGW Bojanice	980,16
	Doposażenie świetlicy wiejskiej	6 998,36
	Wsparcie działalności OSP Bystrzyca Górna	886,00
	39 277,00	
Boleścin	Utrzymanie porządku i estetyka wsi	15 975,63
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	7 990,00
	Doposażenie sołectwa, świetlicy wiejskiej i boiska lub placu zabaw	9 066,95
	Opracowanie dokumentacji projektowej na budowę świetlicy wiejskiej w Boleścinie	0,00
	Doposażenie OSP Grodziszczce	2 000,00
	Rozbudowa monitoringu w wiosce	6 500,00
	Promocja i reklama wsi	2 996,54
	44 529,12	
Burkatów	Utrzymanie porządku i estetyki wsi Burkatów	10 020,77
	Koszenie trawy na terenie wsi- umowa zlecenie	10 000,00
	Obsługa strony internetowej wsi Burkatów	500,00
	Dofinansowanie OSP Burkatów	2 000,00
	Serwis monitoringu wiejskiego	21 993,99
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	12 800,00
	Środki na świetlicę wiejską (konkursy, warsztaty, wycieczki)	2 000,00
	Dofinansowanie drużyny piłkarskiej "Gryf Burkatów"	5 000,00
	Dofinansowanie Koła Gospodyń Wiejskich Burkatów	2 000,00
	54 744,76	
Bystrzyca Dolna	Utrzymanie porządku i estetyka wsi zakup materiałów i usług	11 445,33
	Wydarzenia kulturalno-społeczne, imprezy okolicznościowe	17 995,00
	Sport i rekreacja	1 945,36
	Doposażenie świetlicy wiejskiej	13 000,00
	Dofinansowanie zespołu dziecięcego Pogwarki	5 000,00
	49 385,69	
Bystrzyca Górna	Estetyka wsi	9 491,24
	Utrzymanie porządku i estetyki wsi	9 996,00

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji według wniosku Sołectwa		Wykonanie
	Zakup garażu przy boisku sportowym	5 00,90
	Modernizacja zaplecza kuchennego w Świetlicy Wiejskiej	10 000,00
	Zakup zestawu cateringowego	1 500,00
	Doposażenie OSP Bystrzyca Górna	1 978,00
	Promocja wsi	1 000,00
	Doposażenie świetlicy wiejskiej	4 500,00
	Imprezy okolicznościowe	5 526,03
		48 992,17
Gogołów	Utrzymanie porządku i estetyka wsi (zakup materiałów i usług)	14 987,81
	Doposażenie do placu zabaw	4 486,35
	Rozwój kultury lokalnej na wsi (organizacja imprez, warsztatów, wydarzeń kulturalno-oświatowych, zakup materiałów i usług, doposażenie świetlicy wiejskiej)	7 396,71
	Doposażenie OSP	2 000,00
	Promocja i reklama sołectwa	1 000,00
		29 870,87
Grodziszcze	Estetyka wsi (zakup materiałów i usług)	10 273,15
	Doposażenie OSP	4 929,90
	Utrzymanie porządku na terenie sołectwa – umowa zlecenie, konserwator	12 000,00
	Wykonanie dokumentacji projektowej drogi, działka nr 514	5 000,00
	Organizacja uroczystości wiejskich zakup materiałów i usług	15 000,00
	Doposażenie i utrzymanie boiska sportowego wraz z terenami przyległymi w celu poprawy ich funkcjonalności – zakup materiałów i usług	9 993,59
		57 196,64
Jagodnik	Utrzymanie porządku i estetyki wsi (zakup materiałów i usług)	13 578,68
	Zakup kosi spalinowej	2 500,00
	Promocja wsi	1 000,00
	Zakup namiotu	4 000,00
	Oświetlenie	1 986,10
	Zakup i montaż urządzeń rekreacyjnych	2 275,50
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	6 000,00
		31 340,28
Jakubów	Utrzymanie porządku i estetyki wsi (zakup materiałów i usług)	3 944,15
	Estetyka wsi-umowa zlecenie	5 000,00
	Utrzymanie i doposażenie placu zabaw	921,00
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich (zakup materiałów i usług)	6 322,92
		16 188,07
Komorów	Estetyka wsi	34 759,78
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	20 000,00
	Zakup na doposażenie świetlicy	1 240,00
		55 999,78
Krzczoneń	Utrzymanie porządku i estetyka wsi (zakup materiałów i usług)	7 517,44
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich, świetlicowych oraz doposażenie Świetlicy Wiejskiej (zakup materiałów i usług)	5 998,88
	Inwestycje – wykonanie wiaty na boisku sportowym oraz kosztorysu/projektu wiaty (zakup materiałów i usług)	15 000,00
		28 516,32

	Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji według wniosku Sołectwa	Wykonanie
Krzyżowa	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich (zakup materiałów i usług)	6 995,00
	Utrzymanie porządku i estetyka wsi	3 730,61
	Modernizacja oświetlenia na terenie wsi	4 000,00
	Remont i doposażenie świetlicy	10 000,00
		24 725,61
Lubachów	Utrzymanie estetycznego wizerunku sołectwa Lubachów	19 286,14
	Doposażenie świetlicy wiejskiej	3 000,00
	Promocja sołectwa Lubachów	2 000,00
	Aktywizacja mieszkańców poprzez kultywowanie polskich tradycji	9 757,28
		34 043,42
Lutomia Dolna	Rozwój kultury lokalnej w tym organizacja imprez i uroczystości wiejskich dla mieszkańców - zakup materiałów i usług	13 991,95
	Zakup sprzętu sportowego dla dzieci i młodzieży w sołectwie	5 000,00
	Estetyka wsi - zakup materiałów i usług	10 267,29
	Modernizacja oświetlenia w sołectwie (na drodze nr 231)	10 000,00
	Doposażenie OSP Lutomia	4 986,99
	Zakup materiałów do zrobienia wiaty w Lutomi Matej	13 000,00
		57 246,23
Lutomia Górna	Organizacja imprez kulturalnych (zakup materiałów i usług)	17 832,00
	Utrzymanie porządku, estetyka wsi	11 472,97
	Promocja sołectwa	6 773,00
	Zakup sprzętu audio (nagłośnienie)	5 000,00
	Dofinansowanie klubu sportowego ("Kłós Lutomia")	7 000,00
	Doposażenia OSP Lutomia	3 993,01
	Dofinansowanie świetlicy wiejskiej Lutomia Górna 73	5 100,00
		57 170,98
Makowice	Doposażenie, utrzymanie boiska sportowego	3 478,26
	Organizacja imprez wiejskich	4 994,06
	Estetyka wsi/ zakup materiałów i usług	5 753,51
	Utrzymanie porządku / umowa zlecenie	3 500,00
	Doposażenie placu zabaw	3 999,96
	Doposażenie sprzętu sportowego na świetlicę wiejską	3 470,34
		25 196,13
Miłochów	Estetyka wsi zakup materiałów i usług	18 991,51
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	4 820,73
		23 812,24
Modliszów	Utrzymanie porządku i estetyki wsi	3 990,06
	Zagospodarowanie terenu wokół Świetlicy Wiejskiej	10 000,00
	Promocja miejscowości- zakup materiałów i usług	1 000,00
	Doposażenie świetlicy wiejskiej	2 000,00
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	4 006,61
		20 996,67
Mokrzeszów	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich (zakup materiałów i usług)	11 266,40
	Estetyka wsi (zakup materiałów i usług, koszenie trawy)	14 990,10

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji według wniosku Sołectwa		Wykonanie
	Zagospodarowanie terenu na cele rekreacyjno-sportowe	9 998,24
	Dofinansowanie Klubu Zieloni Mokrzeszów	5 000,00
	Dofinansowanie OSP Mokrzeszów	10 000,00
	Pomoc w działaniu Koła Gospodyń Wiejskich	2 000,00
	Dofinansowanie Zespołu Ludowo-Estradowego Mokrzeszów	4 000,00
		57 254,74
Niegoszów	Utrzymanie porządku i estetyka wsi (zakup materiałów i usług)	2 998,99
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	6 039,68
	Doposażenie sołectwa w sprzęt sportowo-rekreacyjny	4 000,00
	Modernizacja wiaty (zakup materiałów i usług)	5 000,00
		18 038,67
Opozka	Estetyka wsi	8 365,09
	Zakup traktorka do koszenia trawy	6 000,00
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	6 000,00
	Doposażenie placu zabaw	2 500,00
	Dofinansowanie Koła Przyjaciół Makowic i Opozki	999,60
	Zakup artykułów sportowych	2 000,00
		25 864,69
Panków	Utrzymanie porządku i estetyki wsi	8 991,49
	Rozwój kulturalny wsi	5 000,00
	Doposażenie świetlicy i terenów sportowo rekreacyjnych	856,66
	Zakup projektu i dokumentacji wiaty na boisku sportowym	7 700,00
	Doposażenie OSP	997,77
		23 545,92
Pogorzała	Utrzymanie porządku i estetyki wsi (zakup materiałów i usług)	2 966,41
	Utrzymanie porządku i estetyki wsi – umowa zlecenie	4 851,65
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich (zakup materiałów i usług)	9 792,27
	Doposażenie świetlicy wiejskiej	5 017,58
	Doposażenie OSP	456,00
	Promocja wsi (zakup materiałów i usług)	3 200,00
		26 283,91
Pszemno	Utrzymanie porządku i estetyka wsi	11 270,14
	Rozwój kultury wiejskiej - zakup materiałów i usług	9 000,00
	Utrzymanie porządku na boisku sportowym	7 000,00
	Doposażenie placu zabaw	20 000,00
	Promocja Sołectwa	10 000,00
		57 270,14
Słotwina	Estetyka wsi, zagospodarowanie terenów gminnych oraz utrzymanie porządku	5 529,06
	Dofinansowanie zakupu wiaty przystankowej w Słotwinie	6 730,68
	Doświetlenie dróg gminnych Sołectwa Słotwina	3 972,41
	Modernizacja i doposażenie świetlicy wiejskiej	5 000,00
	Imprezy okolicznościowe i integracyjne dla mieszkańców wsi	13 997,00
	Rozwój infrastruktury sportowej oraz modernizacji boiska	5 999,75
	Zagospodarowanie terenów sportowo - rekreacyjnych znajdujących się w obrębie i na placu zabaw, zbiornika wodnego	10 925,40

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji według wniosku Sołectwa		Wykonanie
	Modernizacja budynku gospodarczego na placu zabaw	5 000,00
		57 154,30
Sulisławice	Utrzymanie porządku i estetyki wsi (zakup materiałów i usług)	1 549,88
	Zakup kosi spalinowej	5 500,00
	Utrzymanie porządku i estetyka wsi – umowa zlecenie	4 500,00
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich (zakup materiałów i usług)	3 999,00
	Promocja Wsi	1 000,00
		16 548,88
Stachowice	Estetyka wsi	4 983,74
	Kultura i rozrywka	6 550,62
	Straż OSP Lutomia	700,00
	Zakup materiałów budowlanych do wykonania altany na boisku sportowym	7 140,32
	Zakup sprzętu i ubrań sportowych	600,00
	Pojemnik metalowy na nakrętki Serce	1 700,00
		21 674,68
Wieruszów	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich (zakup materiałów i usług)	7 988,72
	Utrzymanie porządku i estetyki wsi (materiał i usługi)	957,40
	Zagospodarowanie działek gminnych- plac zabaw, teren boiska	9 998,06
		16 735,44
Wilków	Organizacja imprez wiejskich	8 981,89
	Utrzymanie estetyki wsi	10 988,16
	Modernizacja infrastruktury wioski	9 998,92
	Dofinansowanie Koła Gospodyń Wiejskich – „Słowianki” w Wilkowie	1 214,00
		31 182,97
Wiśniowa	Utrzymanie porządku i estetyka wsi zakup materiałów i usług	14 164,80
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich	4 997,04
	Zakup tłucznia na drogę	3 511,47
		22 673,31
Witoszów Dolny	Utrzymanie porządku i estetyki wsi (zakup materiałów i usług)	19 995,07
	Organizacja imprez i uroczystości wiejskich (zakup materiałów i usług)	21 269,40
	Dofinansowanie Ochotniczej Straży Pożarnej Witoszów Dolny	4 000,00
	Dofinansowanie Koła Gospodyń Wiejskich	4 000,00
	Dofinansowanie Zespołu "Ale Babki"	4 000,00
	Dofinansowanie klubu Sportowego Orzeł Witoszów	3 999,99
		57 264,46
Witoszów Górny	Estetyka wsi	10 822,33
	Sprzątanie przystanków - umowa zlecenie	1 000,00
	Obsługa zebrań i imprez	11 999,29
	Doposażenie i remont świetlicy wiejskiej	2 000,00
	Dofinansowanie Straży Pożarnej	492,00
	Sport i rekreacja	3 000,00
		29 313,62

Przedsięwzięcia przewidziane do realizacji według wniosku Sołectwa		Wykonanie
Zawiszów	Utrzymanie porządku i estetyki wsi	10 605,69
	Organizacja imprez, uroczystości gminnych i wiejskich	4 000,00
	Zakup namiotu imprezowego	2 339,00
		16 944,69
RAZEM		1 179 191,14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych działu Budżetu i Finansów Urzędu Gminy Świdnica

16.3. Stan mienia

Mienie komunalne gminy Świdnica zgodnie ze stanem z 31 grudnia 2022 roku obejmowało: ogółem 851,93 ha gruntów o wartości 18 020,34 mln zł, w tym: 281,23 ha użytków rolnych o wartości 5,97 mln zł, tereny mieszkaniowe i przemysłowe o powierzchni 44,83 ha i wartości 1,17 mln. zł oraz 525,87 ha terenów innych o wartości 10,88 mln zł.

TABELA 76. Informacja o ilości i wartości gruntów wg stanu na dzień 31.12 [2023].

Miejscowość	Użytki rolne		Tereny mieszkaniowe i przemysłowe		Inne		Ogółem	
	ha	zł	ha	zł	ha	zł	ha	zł
Bojanice	5,3511	97 857,86	0,5278	10 793,49	12,8400	238 349,06	18,7189	347 000,41
Boleścin	5,6259	117 356,11	0,4147	13 774,33	12,4793	226 800,17	18,5199	357 930,61
Burkatów	3,6051	136 649,62	0,3876	3 158,05	20,9061	774 423,63	24,8988	914 231,30
Bystrzyca Dolna	2,1981	141 259,13	0,2481	32 465,88	9,0934	311 493,57	11,5396	485 218,58
Bystrzyca Górna	10,5618	99 544,96	1,5988	182 502,41	13,5033	376 857,28	25,6639	658 904,65
Gogołów	26,5284	276 857,44	1,8609	55 830,14	22,5879	443 046,58	50,9772	775 734,16
Grodziszczce	24,8254	216 659,88	1,7897	40 350,13	31,8074	625 085,06	58,4225	882 095,07
Jagodnik	5,6583	260 468,28	1,4557	255 700,00	8,4415	263 001,23	15,5555	779 169,51
Komorów	3,8572	20 491,84	0,7927	5 486,45	13,4763	256 086,00	18,1262	282 064,29
Krzczonów	4,2316	27 888,34	1,1295	7 351,84	9,4191	174 942,00	14,7802	210 182,18
Krzyżowa	8,1872	36 157,31	0,0608	184,47	12,9300	242 673,42	21,1780	279 015,20
Lubachów	5,6832	131 028,50	0,9927	26 700,35	8,1805	185 633,15	14,8564	343 362,00
Luтомia Dolna	12,8337	379 722,38	2,1648	27 249,46	29,6038	568 959,05	44,6023	975 930,89
Luтомia Górna	13,5100	117 164,56	1,9199	30 445,67	35,2102	676 057,75	50,6401	823 667,98
Makowice	5,2485	181 898,17	0,1528	7 750,07	13,6965	247 973,79	19,0978	437 622,03
Mitochów	3,4200	128 943,25	0,1500	3 449,67	13,2900	242 629,85	16,8600	375 022,77
Modliszów	6,7790	114 394,02	0,7787	6 764,03	11,3608	201 953,06	18,9185	323 111,11
Mokreszów	43,6897	1 307 047,14	0,7493	8 495,42	52,4116	1 170 771,22	96,8506	2 486 313,78
Niegoszów	2,5700	33 959,56	0,0900	1 189,25	8,3000	157 558,36	10,9600	192 707,17
Opoczka	1,9294	35 194,08	0,4100	7 368,14	8,8500	173 340,97	11,1894	215 903,19
Panków	4,3690	25 310,69	0,2822	11 013,38	11,2227	174 225,54	15,8739	210 549,61
Pogorzała	15,8998	568 323,21	0,9901	8 572,49	19,5905	473 776,51	36,4804	1 050 672,21
Pszemno	13,8958	395 119,70	5,5350	178 376,02	26,1824	543 017,58	45,6132	1 116 513,30
Słotwina	15,4094	714 617,34	0,6584	10 268,00	27,4400	514 077,42	43,5078	1 238 962,76
Sulisławice	1,0673	700,90	0,0000	0,00	5,8900	295 479,10	6,9573	296 180,00

Miejscowość	Użytki rolne		Tereny mieszkaniowe i przemysłowe		Inne		Ogółem	
	ha	zł	ha	zł	ha	zł	ha	zł
Wieruszów	7,8056	57 038,61	0,1000	730,74	3,1320	60 837,65	11,0376	118 607,00
Wilków	4,5192	35 253,79	0,2376	1 434,71	11,1022	207 259,24	15,8590	243 947,74
Wiśniowa	3,0247	130 523,36	0,1900	1 082,09	5,7707	114 349,14	8,9854	245 954,59
Witoszów Dolny	14,3018	468 477,41	1,4013	160 837,00	56,4508	999 628,69	72,1539	1 628 943,10
Witoszów Górny	10,9849	239 693,32	0,3626	7 186,67	10,6022	206 059,10	21,9497	452 939,09
Zawiszów	0,0000	0,00	16,4597	1 615,70	4,6560	91 020,00	21,1157	92 635,70
Miasto	0,0932	30 947,37	0,1932	64 152,69	0,0000	0,00	0,2864	95 100,06
Łącznie powierzchnia w ha	287,6643		44,0845		530,4272		862,1760	18 936 192,04
Łącznie wartość ewidencyjna	287,6643		44,0845		530,4272		862,1760	18 936 192,04

Źródło: Informacja o stanie mienia Gminy Świdnica, marzec 2023.

W 2023 r. dochody z mienia gminy kształtowały się następująco:

- wpływy ze sprzedaży mienia (odpłatnego nabycia prawa własności): 1 119 393,74 (102,17 % planu)
- wpływy ze sprzedaży składników majątkowych, tj. gruntów rolnych, złomowanych składników majątkowych: 100 890,00 zł (504,45 % planu)
- wpływy z tytułu przekształcenia użytkowania wieczystego w prawo własności: 8 148,01 zł (138,10 % planu)
- wpływy z czynszów mieszkaniowych, czynszu dzierżawnego: 581 270,63 zł (113,97 % planu).

W 2023 roku na **wydatki majątkowe** przeznaczono środki w kwocie 32 725 844,09 zł, w tym: na zadania inwestycyjne: 30 265 607,51 zł; na zakupy inwestycyjne: 81210 zł; na dotację celową dla Powiatu na inwestycje drogowe – 250 000,00 zł; na dotację celową dla GOKSiR-u na zadanie „Zakup materiałów do zrobienia wiaty w Lutomi Małej” w ramach Funduszu Sołeckiego- 13 000 zł; na dotację celową dla GOKSiR-u na „Zakup projektu i dokumentacji wiaty na boisku sportowym” w ramach Funduszu Sołeckiego – 7 7 000 zł; na dotację celową dla GOKSiR-u na „Wykonanie wiaty na boisku sportowym oraz kosztorysu/projektu wiaty (zakup materiałów i usług) w ramach Funduszu Sołeckiego – 15 000 zł; na podwyższenie kapitału w spółce komunalnej pn. Świdnickie Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. – 1 521 000 zł; na dofinansowanie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków – 54 413,05 zł; na dofinansowanie wymiany kotłów c.o. na ekologiczne – 126 000 zł, na projekt „Ciepłe mieszkanie” – 13 950,00 zł; na wymianę wysokoemisyjnych źródeł ciepła w budynkach i lokalach mieszkalnych – 377 963,53 zł.

Płynność finansowa gminy została zachowana. Nadwyżka operacyjna stanowi kwotę minus 1 072 545,90 zł (planowano minus 4 597 641,56 zł). W 2023 roku Gmina Świdnica nie udzielała nikomu żadnych poręczeń ani gwarancji.

Wartość rozpoczętych inwestycji według stanu na dzień 31.12.2022 roku wyniosła 12 371 358,08 zł. W 2023 r. poniesione zostały koszty w kwocie 30 555 922,61 zł, a rozliczone na majątek zadania i zakupy inwestycyjne w kwocie 28 741 131,80 zł. Wartość środków trwałych w budowie według stanu na dzień 31.12.2023 r. wynosi 14 186 148,89 zł.

W Gminie Świdnica w 2023 r po dokonanych zmianach majątek gminy stanowi kwotę 217 363 652,91 zł, czyli zwiększył się o 15 457 500,72

Wartość środków trwałych na dzień 31.12.2023 roku wg grup Klasyfikacji Środków Trwałych (zgodnie z ewidencją księgową) prezentuje poniższa tabela:

TABELA 78. Wartość środków trwałych wg grup Klasyfikacji Środków Trwałych (zgodnie z ewidencją księgową) na dzień 31.12 [2023].

Lp.	Grupa środków trwałych wg Klasyfikacji Środków Trwałych	Wartość brutto	Wartość netto	Wartość Umorzenia
1	0-GRUNTY	18 936 192,04	18 936 192,04	0,00
2	1- BUDYNKI I LOKALE	35 782 620,62	28 114 972,70	7 667 647,92
3	2- OBIEKTY INŻYNIERII LĄDOWEJ I WODNEJ	156 001 794,18	93 401 308,27	62 600 485,91
4	3- KOTŁY I MASZYNY ENERGETYCZNE	469 947,28	378 559,50	91 387,78
5	4- MASZYNY, URZĄDZENIA I APARATY OGÓLNEGO ZASTOSOWANIA	681 460,71	13 624,33	667 836,38
6	5-MASZYNY, URZĄDZENIA I APARATY SPECJALISTYCZNE	109 100,00	53 000,17	56 099,83
7	6- URZĄDZENIA TECHNICZNE	1 446 050,53	240 249,02	1 205 801,51
8	7- ŚRODKI TRANSPORTU	3 626 186,18	133 181,07	3 493 005,11
9	8- NARZĘDZIA, PRZYRZĄDY, RUCHOMOŚCI I WYPOSAŻENIE	310 301,37	40 703,26	269 598,11
	RAZEM	217 363 652,91	141 311 790,36	76 051 862,55

Źródło: Informacja o stanie mienia Gminy Świdnica, marzec 2024 rok.

Na dzień 31 grudnia 2022 roku Gmina Świdnica posiadała udziały o wartości 10251 918,17 zł w następujących spółkach:

- Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacji sp. z o.o.: 578 900,00 zł (tj. 5 789 udziałów o wartości nominalnej 100 zł, udział w ogólnej wartości kapitału wynosi 5,64%),
- Świdnickie Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o.: 9 440 700,00 (tj. 94 407 udziałów o wartości nominalnej 100 zł, udział w ogólnej wartości kapitału 92,10%) i kapitał zapasowy w kwocie 318,17 zł,
- Przedsiębiorstwo Utylizacji Odpadów: 232 000,00 zł (tj. 232 udziały o wartości nominalnej 1 000 zł udział w ogólnej wartości kapitału wynosi 2,26%)

TABELA 79. Informacja o stanie mienia komunalnego stan na 31.12 [2023].

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie na ostatni dzień roku 2022	Wykonanie na ostatni dzień roku 2023	Planowane zwiększenia /+/ zmniejszenia -/- w roku 2024	Sposób zagospodarowania wg wykonania 2023				
					w bezpośrednim zarządzie gminy	w zarządzie jednostki komunalnej	dzierżawa najem leasing	wieczyste użytkowanie	inne formy
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Grunty ogółem /ha/, w tym	851,92	862,18	10,00	717,57	8,82	112,72	20,77	2,30
	Rolne	281,23	287,66	-3,00	174,94		112,72		
	działki budowlane	44,83	43,75	-4,00	11,86	8,82		20,77	2,30
	tereny rekreacyjne								
	pozostałe	500,54	505,24		505,24				
	Lasy /ha/	25,33	25,53		25,53				
	Parki /ha/								
2.	Budynki - liczba ogółem, w tym:								
	mieszkalne:								
	a) 100% udziału Gminy	12	12		12				
	b) % udział Gminy	34	33	-2					33
	obiekty oświatowe	12	13			13			
	obiekty kulturalne-świetlice	26	26			26			
	obiekty służby zdrowia								
	pozostałe obiekty użyt. Publicznej- remizy, żłobek	8	9		9				
	Inne-szatnie sportowe	5	7						7
3.	Budowle i urządzenia techniczne								
	wodociągi								
	* liczba								
	* długość w km	224,15	224,15		2,08				222,07
	* SUW szt.	3,00	3,00						3,00
	kanalizacja								
	* liczba	13,00	13,00						13,00

